

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Diplomová práce

AUTOCENZURA NA FACEBOOKU

Vedoucí práce: PhDr. Bedřich Jetelina, Th.D.

Autor práce: Bc. Vladimíra Krausová

Studijní obor: Navazující pedagogika volného času

Ročník: 2

2017

Diplomová práce

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 29. 3. 2017

Bc. Vladimíra Krausová

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce PhDr. Bedřichu Jetelinovi, Th.D za cenné rady, připomínky, rychlé zpětné vazby a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍŤ	9
1.1.1 <i>Internetové sociální síť v České republice</i>	10
1.1.2 <i>Mezinárodní internetové sociální síť</i>	10
1.2 INTERNETOVÁ SOCIÁLNÍ SÍŤ FACEBOOK	11
1.2.1 <i>Vznik a vývoj Facebooku</i>	11
1.2.1.1 <i>Síla Facebooku stále roste</i>	14
1.3 SOCIÁLNÍ SÍŤI PROTI OSAMĚLOSTI	16
1.3.1 <i>Empatie jako klíč k dosažení obdivu na sociálních sítích</i>	17
1.3.2 <i>Mezilidské vztahy ve virtuálním světě</i>	18
1.4 DĚTI NA FACEBOOKU	19
1.5 JAK BÝT NA FACEBOOKU V BEZPEČÍ	22
1.5.1 <i>Pravidlo pod heslem skrytého soukromí</i>	22
1.5.2 <i>Zveřejňování citlivých dat</i>	23
1.5.3 <i>Účelové používání Facebooku</i>	25
1.5.4 <i>Nezapomínejme na život offline</i>	26
1.5.4.1 <i>Pravidlo rozlišování práce a soukromí</i>	27
1.5.4.2 <i>Závislost či zájem</i>	28
1.6 NETIKETA	28
1.6.1 <i>Trollování</i>	29
1.7 CENZURA NA FACEBOOKU	30
1.7.1 <i>Autocenzura na Facebooku</i>	34
2 METODOLOGICKÁ ČÁST	37
2.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A CÍLE PRÁCE	37
2.2 VÝZKUMNÉ METODY	37
2.2.1 <i>Kvalitativní výzkum</i>	37
2.2.1.1 <i>Etnografický výzkum</i>	39
2.2.1.2 <i>Rozhovor</i>	40
2.3 ROLE BADATELE A ETIKA VÝZKUMU	42
2.4 DESIGN VZORKU	43
3 ANALYTICKÁ ČÁST	44

3.1 ANALÝZA ROZHOVORŮ	44
3.1.1 <i>Shrnutí analýzy</i>	66
3.2 PRAVIDLA NAVRŽENÁ BDATELEM PRO BEZPEČNÉ UŽÍVÁNÍ FACEBOOKU DĚTMI	67
ZÁVĚR.....	71
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH:.....	76
PŘÍLOHY	77
ABSTRAKT	115
ABSTRACT	116

Úvod

Tato diplomová práce zkoumá vnímání autocenzury na Facebooku jejími aktivními uživateli.

Před pár lety byl Facebook interní platformou pro studenty Harvardské univerzity sloužící k jejich přehledu o ostatních spolužácích. Díky Facebooku studenti věděli, kdo je kdo, a mohli se navzájem snadno kontaktovat. Tato elektronická ročenka rychle získávala na oblibě a postupně se rozšiřovala i na další americké univerzity. V roce 2006 se jej zakladatel Facebooku Mark Zuckerberg rozhodl zpřístupnit komukoli. Z interní univerzitní sítě se tak stal během krátké chvíle dnes největší celosvětový sociální web.¹

Důležitou skupinou jsou přitom mladí uživatelé. Na českém Facebooku je více než polovina všech uživatelů mladší 25 let.² Vědí však, nejen tito mladí uživatelé, jak zabezpečit své soukromí na veřejné síti?³ Pokrok v dnešní demokratické společnosti nezastavíme, je proto důležité naučit mladé lidi opatrnosti i v této často velmi odlišné realitě. Potřebují však nezbytně naši pomoc? Tato otázka mne již dlouhou dobu zajímá, nejen jako aktivního uživatele Facebooku, který má ve svých přátelích mnoho dle mého názoru naivních uživatelů, kteří svou bezpečnost na internetu nikterak neřeší, ale zejména jako pedagoga volného času. Existují publikace, které se bezpečnosti na internetu věnují obecně, žádná však neapeluje přímo na uživatele Facebooku a už vůbec ne v „řeči náctiletých“. Jedná se převážně o návody všemožných nastavení sítě. Jak má ovšem uživatel svůj účet zabezpečit, když nebezpečí číhá právě v jeho chování na internetu? Tedy v něm samotném? Právě proto je tato práce přínosem. Klíčem k bezpečnému chování na Facebooku je dle mého přesvědčení autocenzura. Každý uživatel se musí do jisté míry naučit, co na takto veřejnou síť patří a co, podle jeho vlastního uvážení, již ne. Do jaké míry a proč využívají uživatelé Facebooku autocenzuru? To je hlavní otázka, které se chci v této diplomové práci věnovat.

Práce má za cíl probádat téma, které není v našem prostředí příliš prozkoumané. Cílem výzkumu práce je hlubší nahlédnutí a prozkoumání virtuálního světa uživatelů Facebooku. Zájem výzkumu se pohybuje kolem aktivních uživatelů této sociální sítě.

---

¹ POSPÍŠILOVÁ, M. *Facebooková (ne)závislost*. Praha, 2016, s. 10–13.

² *Úřad pro ochranu osobních údajů: Jak se mění Facebook – archiv dokumentů* [online]. [cit. 2017-03-15]. Dostupné na WWW: <<https://www.uouu.cz/jak-se-meni-facebook/ds-2457/archiv=2&p1=2331>>.

³ BURDOVÁ, E., TRAXLER, J. *Bezpečně na internetu*. Praha, 2014, s. 3.

Aby byl věk uživatelů opravdu skutečný, nejen dle zveřejněné informace, která nemusí být na Facebooku vždy pravdivě uvedena, bude se jednat o uživatele, s kterými naváže badatelka kontakt, pro účely výzkumu, i v reálném světě. Výzkum bude probíhat prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, skrze něž se bude pokoušet získat odpověď na hlavní otázku tohoto výzkumu.

Na doporučení vedoucího diplomové práce bude pro tento výzkum použito kvalitativního přístupu. Jelikož se jedná o citlivé téma, bude pro neovlivnění a podrobnější zkoumání každého uživatele přistoupeno ke každému rozhovoru jednotlivě. Introvertnější respondenti budou mít takto zajištěnou možnost soukromé odpovědi bez tlaku a názorů ostatních.

Omezují se uživatelé Facebooku při používání hrubých či vulgárních slov v příspěvcích? Necháávají uživatelé své soukromé údaje např. jméno, věk, bydliště, fotografie veřejně přístupné na síti? Uveřejňují pro ostatní uživatele informace o své aktuální poloze? Pokud ano, proč? Využívají možnosti omezení sdílení příspěvků konkrétním uživatelům? Sdílí nepodložené informace veřejně? To jsou dílčí otázky, kterým se bude tato práce věnovat. Výzkum bude reflektovat, jak uživatelé na dané otázky reagují a zda se nad nimi v minulosti již sami zamysleli. Tato diplomová práce je rozdělena do tří částí. Teoretické, metodologické a analytické. Teoretická část popisuje pojmy a myšlenky, které se k tématu práce váží a na které je dále v práci poukazováno. Druhá, metodologická část popisuje podrobněji kvalitativní výzkum a jeho náležitosti, které jsou v práci použity. Třetí, analytická část, se zabývá samotným výzkumem. Je zde představena analýza polostrukturovaných rozhovorů a interpretace získaných dat.

Výzkumník této práce si téma zvolil záměrně sám. Jedná se o pokročilou uživatelkou Facebooku a zároveň hlavním správcem firemní facebookové stránky Labyrint Kladno střediska volného času, vzdělávání a služeb, kde již osmým rokem pracuje na pozici pedagoga volného času, se zaměřením na starší školáky, mládež a dospělé. Je také účastnicí školení „Správa stránek na Facebooku (zejména) pro firmy“ z roku 2016, „Marketing na Facebooku“ z roku 2015, „Jak na firemní Facebook prakticky“ z roku 2013, „Úvod do komunikace a interakce“ z roku 2011 a „Psychologické základy práce s dětmi a mládeží v oblasti volného času“ z roku 2010.

Díky tomu mohou dotazovaní považovat badatele za sobě rovného a mohou s ním otevřeně hovořit o tak soukromém tématu, jakým bezesporu autocenzura na Facebooku je.

Ve svém zaměstnání se věnuje i zájmovým kroužkům Internet pro seniory, kde je jejím hlavním cílem zaměřit se na bezpečnost na internetu. V současné době připravuje výukový program pro třídní učitele „Školní třída na Facebooku v pohodě a bezpečně“.

Tato práce vede k logickému propojení všech studijních, pracovních i soukromých zájmů badatele.

1 Teoretická část

1.1 Internetové sociální sítě

Internet byl v době před Facebookem především nástrojem pro výměnu a vyhledávání informací, postupně se z něj stal také nástroj pro vyhledávání lidí a prostředník pro udržování vztahů mezi nimi. Určujícím trendem této vývojové etapy je vytváření sociálních sítí. Sociální sítě na internetu jsou služby, které zprostředkovávají svým uživatelům vytváření soukromých, firemních či veřejných profilů. Dále umožňují vytvářet diskusní fóra a prezentace uživatelů samotných. Nabízejí místo pro sdílení – například vlastního obsahu, fotografií, videí atd. V knize *Bezpečně na internetu*⁴ se uvádí, že obsah těchto sítí bývá z větší míry tvořen veřejnou komunikací nebo příspěvky samotných uživatelů. Oblíbené jsou pro možnost výměny názorů a zkušeností přímo mezi uživateli.

Lidé, kteří sociální sítě nevyužívají si mohou myslet, že uživatelé jsou zejména mladí lidé. Některé sítě jsou primárně určené mladým, avšak ty nejrozšířenější mají převážně dospělé uživatele.

„První služby typu sociálních sítí se začaly objevovat někdy v polovině devadesátých let a nabízely v podstatě zdokonalené služby chatovacích místností, jejichž předobrazem byla společenství, která se rozvíjela kolem elektronických nástěnek v době předwebové i na pozdějších webových fórech. V roce 1994 například dva studenti Cornellovy univerzity založili webovou stránku theGlobe.com, jež byla inspirována oblibou chatovacích místností a v podstatě nabízela lidem pokročilejší digitální prostory, kde mohli zveřejňovat informace o sobě a svých zájmech. Koncem devadesátých let již existovalo několik různých druhů sociálních sítí.“⁵

---

⁴ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha, 2016, s. 24.

⁵ CHATFIELD, T. *Digitální svět 50 myšlenek, které musíte znát*. Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2013, s. 104.

1.1.1 Internetové sociální sítě v České republice

O existenci sociálních sítí na internetu před nástupem Facebooku není pochyb. Ty nejvýznamnější dle Kožíška a Píseckého⁶ byly a nadále jsou: Lidé.cz (sít' pro seznámení, která se stále vyvíjí), Spolužáci.cz (sít' uzavřených skupin současných i bývalých spolužáků), Libimseti.cz (seznamovací komunitní sít'), Xchat.cz (dříve důležitá sít', dnes se orientuje jen na chat), ČSFD.cz (i dnes velmi významná sociální sít' filmových fanoušků), Štěstí.cz (seznamka starších uživatelů založená na síle osudu), Seznamka.cz (seznamka na základě inzerátů, jedna z nejstarších českých sociálních sítí).⁷

V současnosti se objevují tendence vytvářet nové sítě, které Facebook napodobují. Existují i české aplikace, které mají za úkol seznámit lidi v reálném okolí (na základě údajů GPS souřadnic z mobilních telefonů) se stejnými zájmy – například Pinkilin.

1.1.2 Mezinárodní internetové sociální sítě

Ještě nedávno nebyly zahraniční sítě pro české uživatele důležité. S lokalizací služeb a vývojem nových technologií mobilních verzí se však zájem dle Kožíška a Píseckého⁸ změnil. Proto se sociální sítě dostávají k nám ve větší míře až nyní. Šest nejpodstatnějších sociálních sítí z jejich knihy *Bezpečně na internetu*:

Facebook (pozn.: na ten se zaměříme v samostatné podkapitole)

Instagram (sít' zaměřující se na zveřejňování fotografií a videosekvencí)

Twitter (uživatelé zde sdílí tzv. tweety = zprávy o délce max. 140 znaků)

Ask.fm (lotyšská sít' založena na pokládání anonymních či neanonymních otázek na zdi konkrétních uživatelů)

LinkedIn (sít' sestavená na základě profesí, životopisů a odborných článků, je využívána ve velké míře i zaměstnanci v odděleních lidských zdrojů, kteří zde hledají potenciální zaměstnance pro své zaměstnavatele) Youtube (částečně lze celosvětově největší videoslužbu považovat za sociální sít'; v některých zemích je blokována, i přes to má

---

⁶ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha, 2016, s. 24.

⁷ Tamtéž, s. 25.

⁸ Tamtéž, s. 26.

každý den přes dvě miliardy přístupů; uživatelé mohou videa nahrávat, přehrávat i komentovat)

1.2 Internetová sociální síť Facebook

Facebook je internetová služba, která nabízí svým členům prostor pro sdílení statusu, fotografií, videí, pocitů a dalších nejrůznějších aktivit. Sám o sobě je platformou určenou pro komunikaci a sdílení. Většina obsahu je tvořena jeho uživateli prostřednictvím příspěvků a veřejné komunikace. Stavebním kamenem této sítě jsou přátelé – stávající, ale i noví, které na Facebooku teprve uživatel nalezne. Přátelství zde lze navázat jen symetricky, pokud jej nepotvrdíte nebo jej nepotvrdí možný budoucí přítel, pak navázáno nebude. V důsledku to znamená, že ani jeden neuvidí neveřejné příspěvky toho druhého.⁹ „*Pravejch kámošů máš přesně tolik, kolik ti jich přijde pomoct se stěhováním.*“¹⁰ Přesně takto lze vysvětlit rozdíl mezi přátelstvím na Facebooku a přátelstvím v reálném životě.

Důležitou součástí této sítě jsou stránky¹¹ a skupiny¹². Ty spojují komunikaci různých uživatelů dle jejich zájmů. Uživatel se ovšem ke skupině či stránce musí přidat sám. Některé neveřejné skupiny vyžadují i schválení od správce, záleží na jejím nastavení.

Na Facebooku jsou také velmi oblíbené tzv. události¹³. Jsou silným nástrojem k pořádání akcí různých rozměrů, například narozeninových či městských oslav, divadelních představení či hudebních festivalů. Pokud se některá událost uživateli zalíbí, může k jejímu odkazu na internetu pozvat kohokoli ze svých přátel, může ji dokonce vyslovit podporu tím, že v události přiřadí svůj profil k informaci „zúčastním se“ či „mám zájem“. Tímto způsobem může událost zaujmout další uživatele, kteří by se o ni třeba jinak ani nedozvěděli.¹⁴

1.2.1 Vznik a vývoj Facebooku¹⁵

---

⁹ DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno, 2010, s. 7-11.

¹⁰ FERI, D. *Tak jsme lajkovali: kterak přiložit prst na tep doby*. Brno, 2016, s. 119.

¹¹ DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno, 2010, s. 69-73.

¹² Tamtéž, s. 75-77.

¹³ Tamtéž, s. 79-89.

¹⁴ PAVLÍČEK, A. *Nová média a sociální sítě*. Praha, 2010, s.142-143.

¹⁵ KIRKPATRICK, D. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti*. Brno, 2011, s. 19-37.

Mark Zuckerberg byl introvertní student IT oboru Harvardské univerzity s přezdívkou Zuck. Již první týden na škole vytvořil internetový program, který nazval Course Match. Jednalo se o projekt, který sledoval, na které semináře spolu chodí jednotliví studenti. Vytvořil jej jen pro zábavu, protože chtěl ostatním pomoci s výběrem semináře podle toho, kdo se jich účastnil. Každý si tak mohl nacházet cestičky, jak být s ostatními v kontaktu. Tento program začaly využívat stovky studentů Harvardu.

Pro pobavení vytvořil společně se svými spolubydlicími internetovou službu Face Mash. Jednalo se o jednoduché srovnání dvou fotografií. Uživatel měl určit, který ze dvou lidí na fotografii je hezčí. Fotografie studentů, ze dne jejich zápisu, získal Zuckerberg z tzv. facebooků (informačních alb jednotlivých harvardských kolejí). Tyto fotografie získal mnohdy nelegální cestou (používal cizí přihlašovací údaje a nabourával se i do systémů). Původně se mělo jednat jen o testovací verzi. Jakmile začali lidé službu používat, nedokázali však přestat, právě proto se nesmírně rozšířila. Z Face Mashe se tak stal okamžitě hit. Pro studenty Harvardu fungoval jako zábava. Ke zveřejnění údajů však neměl Zuckerberg žádná svolení, proto byl on i ostatní za tvorbu programu potrestán vedením školy. Nápad to byl dobrý, nicméně problematický.¹⁶

Studenti se však sdíleného adresáře kontaktů dožadovali. Již v této době si Zuckerberg zaregistroval za 35 dolarů webovou adresu Thefacebook.com. Pro tento server si půjčil nápady ze svých předchozích projektů (Course Match a Face Mash). Využil již existujícího programu Friendster (sociální síť se zájmy uživatelů, jejímž cílem bylo seznámení s novými lidmi) s jehož vývojem pouze pomáhal. Mark si díky předchozím zkušenostem uvědomil, že se může právním problémům vyhnout, když si uživatelé vyplní své citlivé údaje sami. Chtěl vytvořit spolehlivý adresář, který vycházel ze skutečných údajů o studentech. Chtěl službu navrhnout tak, aby měl přístup k informacím o všech a aby každý uživatel mohl sdílet to, co sám chce. Služba nebyla považována za seznamovací server, ale za komunikační nástroj. Možná se jednalo o vykompenzování Markovi introvertní povahy.

Tento projekt rozšířil o tzv. zprávy v nepřítomnosti. Prostřednictvím těchto krátkých a výstižných zpráv mohli uživatelé ukázat svou tvořivost, politická prohlášení, humor,

---

¹⁶ CARLSON, N. *At Last - The Full Story Of How Facebook Was Founded* [online]. 2010 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinsider.com/how-facebook-was-founded-2010-3>>.

praktické informace o místě svého výskytu atd. Zprávy v nepřítomnosti byly pro Zuckerberga velmi důležité. Napsal doplňující program, který upozorňoval na změnu zpráv ostatních uživatelů. Ve středu odpoledne 4. února roku 2004 (na začátku semestru) aktivoval službu Thefacebook.com. Již od začátku bylo možné využívat Thefacebook pro praktické a užitečné účely stejně tak jako pro zábavu. Zakládání studijních skupin, organizace setkání klubů, rozesílání pozvánek na společenské akce a další. Ovšem i v jeho ranných fázích přišlo mnoho uživatelů na to, že každý člověk může ukázat o sobě na obrazovce příliš mnoho.

Na domovské stránce bylo uvedeno: „*Thefacebook je internetový adresář, který spojuje lidi z různých sociálních sítí jednotlivých kolejí. Službu jsme otevřeli uživatelům na Harvardské univerzitě. Službu Thefacebook můžete používat k: Vyhledávání lidí ve škole; Zjišťování, kdo s vámi chodí na předměty; Vyhledávání přátel svých přátel; Prohlížení vizuálního znázornění své sociální sítě.*“¹⁷

Důležitější, než výdělek měla být zábava, toto pravidlo platí v celé historii Facebooku. Někteří uživatelé již od začátku brali tuto síť jako soutěž o množství přátel, to platí pro mnoho uživatelů i v současnosti. Během tří týdnů se zaregistrovalo více než 6 000 uživatelů (museli mít harvardskou emailovou adresu – jednalo se tedy o studenty, absolventy i zaměstnance univerzity).

Postupně se síť rozrostla za brány Harvardu do dalších univerzit¹⁸ a počet aktivních uživatelů narostl za první měsíc na 10 000. Za dalších čtrnáct dní se počet zdvojnásobil. Jednalo se o extrémně dobré načasování. Na ostatních univerzitách vznikaly různé sociální sítě zhruba ve stejnou dobu, avšak Facebook je postupně všechny předešel. Vzhledem k rozvoji sítě zaměstnal Mark své tři spolubydlicí. Dalším důležitým krokem bylo provázání uživatelů napříč kampusy. Vznikla tak šablona vztahů, kdy mohly vznikat vazby na základě přání obou uživatelů – přátelství (stejně jako známe ze současnosti).¹⁹

---

¹⁸ LOCKE, L. *The future of Facebook* [online]. 2007 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW: <<http://content.time.com/time/business/article/0,8599,1644040,00.html>>.

¹⁹ HOFFMAN, C. *The Battle for Facebook* [online]. 2008 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW:

1.2.1.1 Síla Facebooku stále roste

Později se tato sociální síť otevřela i středoškolákům v USA a v roce 2006 všem uživatelům na celém světě starším třinácti let. Podle Chatfielda dosáhl v roce 2008 hranice 100 milionů uživatelů. Hranice půl miliardy uživatelů přišla v polovině roku 2010 a během roku 2012 přesáhl počet uživatelů neuvěřitelnou jednu miliardu. V roce 2015 byl počet aktivních uživatelů 1,5 miliardy. Každý den od té doby přibývá přibližně 450 000 nových uživatelů.

V roce 2010 se stal Facebook ve Spojených státech nejnavštěvovanější webovou stránkou (předstihl i Google). „Facebook prokazuje agresivní vůli vtahovat do struktury sociální sítě téměř vše, co tvoří předivo vztahů v prostředí on-line: vlastní systémy pro e-mail a instant messaging, možnost sdílení obrázků, zveřejňování pozvánek, informování o událostech, vytváření skupin a společenství, organizování petičních akcí, vytváření fanouškovských stránek a podrobných profilových stran a možná především hry a aplikace a samozřejmě i možnost toto vše propojovat s velkým množstvím jiných stránek a on-line aktivit“.²⁰

Proč je ale Facebook tak zajímavým? Čím se liší od ostatních sociálních sítí? Pro pochopení je potřeba poznat dané prostředí tak, jak jej vnímá sám uživatel. Pro připojení k síti je před prvním přihlášením nutná bezplatná registrace. Ta spočívá v jednoduchém zadání základních informací o uživateli (jméno, příjmení, pohlaví, datum narození a e-mail nebo telefonní číslo, které bude budoucí uživatel vždy ke každému dalšímu připojení potřebovat). Stránka hned poté nabídne možnost připojení profilové fotografie a vyplnění dalších (již nepovinných) údajů, například zaměstnání, bydliště, oblíbený citát apod.

Dalším důležitým krokem je, již v této chvíli, nastavení zabezpečení. Některé informace o účtu mohou být viditelné na sociální síti všem – jsou tedy veřejné (takové informace mají u sebe malý piktogram zeměkoule). Jiné informace mohou být viditelné jen pro přátele (piktogram dvou lidí). Některé jen pro samotného uživatele (piktogram zámku). Poslední možným nastavením je viditelnosti pro přátele kromě... (piktogram dvou lidí, z nichž druhý je jen stín), v tomto případě si může uživatel vybrat

---

<https://web.archive.org/web/20080703220456/http://www.rollingstone.com/news/story/21129674/the_battle_for_facebook/>.

²⁰ CHATFIELD, T. *Digitální svět 50 myšlenek, které musíte znát*. Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2013, s. 106-107.

kdo konkrétně z jeho přátel tuto informaci neuvidí. Toto nastavení může být využíváno mimo jiné i v případě, že máte mezi svými přáteli svého nadřízeného či rodiče. Některé informace, které chce uživatel sdílet se svými přáteli by šéf opravdu vidět neměl.

Po zaregistrování do sítě spojuje každý uživatel svůj profil s profily ostatních. Část propojování lze zjednodušit funkcí prohledávání e-mailu. Pokud k tomuto jednoduchému propojení uživatel přistoupí, pak si program vyhledá naprosto všechny e-mailové kontakty z adresáře, které na něm již mají založené účty.²¹ Po přiřazení profilů k novému profilu „tvorí Facebook síť možných přátel“ již neustále. Bez výzvy vyhledává a nabízí možné „adepty pro přátelství“.²²

Facebook má, stejně jako většina velkých inovativních firem, vývojové oddělení. Jeho hlavním cílem je vyvíjet další nové a nové funkce, které uživatelům na síti náhodně nabízejí. Základní funkce jsou na každém profilu stejné, avšak rozmístění na stránce, seřazení nabídek a další možnosti nastavení bývají u jednotlivých profilů různá. Oddělení tak neustále sleduje, porovnává, vyhodnocuje a dále mění, aby byla síť stále lepší a dokonalejší.

Proto vyvíjí mnoho dalších aplikací, bez kterých si už dnešní uživatelé ani nedokáží Facebook představit. Základ ovšem zatím zůstává již několik let nezměněn:

Zed' - vlastní prostor uživatele pro sdílení statusů, odkazů, fotografií a videí.²³ Vše se řadí dle data uveřejnění vždy od nejaktuálnějšího příspěvku. Uživatelský profil je tvořen primárně touto zdi, je přístupná všem uživatelům, její zobrazení se však upraví druhem příspěvků na ní (veřejný/přátelé/přátelé kromě/jenom já) podle toho, kdo si ji prohlíží.²⁴

Hlavní stránka – díky této aplikaci je Facebook aktuální. Uživatelé nemusí prohlížet jednotlivé zdi svých přátel, na hlavní stránce se totiž každému uživateli objeví automatické kopie příspěvků přátel, stránek, skupin, zaplacených reklam i příspěvky Facebooku samotného. Příspěvky jsou seřazeny opět od nejaktuálnějších. Nejedná se sice o úplně všechny veškeré příspěvky,

---

²¹ DĚDIČEK, D. *333 tipů a triků pro Facebook*. Brno, 2010, s. 196.

²² DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno, 2010, s. 11.

²³ Tamtéž, s. 38-39.

²⁴ Tamtéž, s. 44-45.

Facebook sám vybere ty, které jsou dle jeho programu nejzajímavější. Příspěvky neustále přibývají, proto není vždy úplně jednoduché nalézt pár dní starý příspěvek, když zapomenete, z čí zdi byl jeho originál.²⁵

Tlačítko: „To se mi líbí“ – kterýkoli uživatel může příspěvek ohodnotit tímto tlačítkem. Toto tlačítko je možné v současnosti přesněji vystihnout i dalším nabídnutým obrázkem vyjadřujícím emoci, kterou příspěvek v uživateli vyvolal.²⁶

Pro svůj neuvěřitelný dosah se stal Facebook silným marketingovým prostředkem. Propagace každé společnosti by měla být dnes zejména zde. Hlavně z důvodu ohromného množství uživatelů, které tak může společnost svou aktivitou na Facebooku oslovit. *„Facebook patří mezi nejnavštěvovanější stránky vůbec a polovina lidí, kteří se přihlašují k Facebooku, na něm stráví denně minimálně 45 minut. Prostřednictvím facebookové reklamy můžete oslovit skutečně obrovskou masu lidí ve velmi krátké době.“*²⁷

Investice do zacílené reklamy se mnohonásobně vracejí. Právě cílení reklamy na konkrétní skupiny uživatelů, které je možné díky vyplněným informacím na jejich soukromých profilech, je zde velmi efektivní.

Zábavnější formou propagace na Facebooku je virální šíření.²⁸ S každým profilem je spojeno průměrně 120 přátel.²⁹ Jedno sdílení příspěvku, které někdo nasdílí dále se tedy rychlou řadou zadarmo šíří dál. Dalšími nástroji pro marketing na Facebooku jsou stránky, diskuze, komunikace, komentáře, události, aplikace, bannery a další.

1.3 Sociální sítě proti osamělosti

Čím více se člověk od ostatních lidí liší, tím je pro něj těžší najít spřízněnou duši. Avšak osamělost není problémem několika podivínů či emočně nevyrovnaného mládí, může uchvátit každého bez ohledu na věk, a to často doslova ze dne na den. Lidé, vymykající se z běžného průměru bývají osamělí mnohem více. Někdy není jednoduché přizpůsobit se převládajícím normám, ani kdybychom chtěli. Snad každý si někdy

---

²⁵ DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno, 2010, s. 19.

²⁶ Tamtéž s. 24-25.

²⁷ SEVERA, M., KRŠKA, L. *Černá ovce Facebooku-jak (ne)vydělávat na sociálních sítích*. Jindřichův Hradec, 2013, s. 48.

²⁸ Tamtéž, s. 59.

²⁹ VYLEŤAL, M. *Lupa.cz: Facebook má 300 milionů uživatelů a je v černých číslech* [online]. 2009 [cit. 2017-03-36]. Dostupné na WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-300-milionu-uzivatelu-a-cerna-cisla/>>.

připadal či připadá vnímán okolní skupinou jako nepřítažlivý, nežádoucí (místy až trapný). Nikdo nás nechce, nikdo nám nerozumí a my jen marně hledáme příčiny naší samoty. Bez rozdílu generací se mládež vypořádává s tímto hledáním sebe sama v podstatě stejně – hlasitou hudbou, psaním básní, sněním o idolech, silnými řečmi, někdy drogami. V této době však přibyla možnost získání iluze přátelství a obdivu na sociálních sítích. Prastará touha milovat a být milován se nyní objevuje v nekonečně mnoho variacích. Možná právě proto má tato touha tolik poruch či případů, kdy zůstává z nejrůznějších příčin nenaplněná.³⁰

V dnešním světě plného zřetele k individualismu je samoty spousta. V knize *Osamělost*³¹ je dnešní doba popsána jako „éra selfies“ – fotografování sebe sama, spojená s čekáním na obdiv okolí jako by byl člověk středem vesmíru. Ostatní „hvězdy“ mají však málokdy čas obdivovat ostatní, pořizují si totiž vlastní selfie. Jedná se o tzv. „*fotografie sebe sama, běžně pořízená chytrým telefonem nebo webkamerou, která je nahrána na sociální síť*“.³²

1.3.1 Empatie jako klíč k dosažení obdivu na sociálních sítích

Schopnost představit si, co prožívá a cítí někdo jiný, a zachovat se podle toho je pro získání zjištěného obdivu jednou z nejdůležitějších.³³ Empatie se vyskytuje u všech savců, dokonce i u nepříteli oblíbených krys. Pravděpodobně se vyvinula ze savčí mateřské péče o mláďata. Matka mláďat savců musí umět rozpoznat a reagovat na signály hladu, bolesti a strachu. Hormonální a nervové procesy, které jsou podkladem pro toto chování, se zřejmě geneticky zakódovaly pro všechny savce. Členové savčí rodiny mají tendenci přispěchat v nesnázích svým druhům na pomoc. Vžijí se totiž do pocitů druhého. Nejedná se však jen o nesobecké chování, ale o prosperování skupiny celé.

Vyšší úrovně empatie dosahují primáti – objeví se i ve chvíli, kdy se nejedná o ohrožení druhého jedince. Pokusy se šimpanzi ukazují empatii z čistého úhlu pohledu. „*Může-li lidoop výběrem určité barvy vyhrát odměnu pouze pro sebe a výběrem jiné*

---

³⁰ BEASTEŠ. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 10.

³¹ Tamtéž, s. 11.

³² *English Oxford Living Dictionaries* [online]. [cit. 2017-03-26]. Dostupné na WWW: <<https://en.oxforddictionaries.com/definition/selfie>>.

³³ BEASTEŠ. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 11.

barvy i pro svého druhu, bude se snažit získat výhru pro oba, ač z toho sám nic dalšího nemá a jeho kamarád není v žádné akutní nouzi. Nejštědřejší jsou při tom dominantní opice. Šimpanzi dokonce pomáhají druhým i v takových experimentech, kdy v důsledku svého dobráctví sami část odměny ztrácejí.³⁴ Schopnost prožívání pocitů svých druhů rozvinuli během evoluce lidé ještě více.

Právě díky empatii získalo vzájemné soužití propracovanou komplexní spolupráci. Začala být vynucována, protože vedla k lepším výsledkům společnosti jako celku. Proto jsou lidé citlivější vůči odsouzení skupinou i jen vůči názorům druhých.³⁵

V dnešní digitální době však nabývá empatie často až směšných rozměrů. Například sbírání „lajků“³⁶ a „přátel“³⁷ na Facebooku je jen projevem touhy po „schválení skupinou“ – za vším je skryté evolučně důležité „zalíbení se druhým“. Pokud nejsme „in“³⁸, pak neodpovídáme ve skupině současným normám.

1.3.2 Mezilidské vztahy ve virtuálním světě

Jednou, ze základních lidských potřeb je být součástí některé skupiny. V článku Maslow's Hierarchy of Needs je uveden popis třetího stupně pyramidového modelu jako potřeba lásky a sounáležitosti. Jednu ze základních lidských potřeb někam patřit, může za určitých okolností uspokojovat virtuální realita. Do jisté míry, i když ne zcela plnohodnotně, může nahrazovat reálné sociální vazby. I cizí člověk nám svým virtuálním zájmem může často pomoci.³⁹

Pokud je však virtualita většinovým zdrojem uspokojování sociálních a emocionálních potřeb již od dětství, pak je na místě zamyslet se nad budoucí úplnou proměnou mezilidských vztahů. Možná stojíme u „evolučního skoku“ – je však tím správným směrem?⁴⁰

Velmi často můžeme vidět v restauraci dvojice lidí, kteří jsou sice na společné večeři, ale většinu času stráví kontrolou nových příspěvků na Facebooku.

---

³⁴ BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 17.

³⁵ Tamtéž, 2016, s. 18.

³⁶ lajk = zvednutý modrý palec směrem nahoru, někde též tlačítko „To se mi líbí“; pomocí něj dáváme najevo svou přítomnost a účast; virtuálně jím pomocí jednoho kliknutí vyjadřujeme svou empatii k danému statusu

³⁷ přítelem se na Facebooku stane profil, který si jiný profil přidá na jeho výzvu do svých přátel

³⁸ být in = sledovat aktuální trendy a přizpůsobovat se jim

³⁹ MCLEOD, S. *Maslow's Hierarchy of Needs* [online]. 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na WWW: <<https://www.simplypsychology.org/maslow.html>>.

⁴⁰ BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 53-55.

Člověk může být ve chráněné oblasti virtuálního prostoru, svým způsobem někdy více sám sebou, než mu okolnosti v běžném životě dovolují. Pod „maskou“ profilu na internetu můžeme poznat toho druhého paradoxně často bez příkras. Z Facebooku se často dozvíme informace mimo jeho běžný kontext. *„Mnozí lidé odvozují svou hodnotu z ujištění od druhých lidí. Děti v tom nejsou jiné. Každý chce, aby ho druzí měli rádi. Děti na prvním stupni základní školy jsou nyní seznamovány se sociálními médii. Kromě otázky, zda jsou oblíbené na hřišti, dnes děti zajímá i to, kolika lidem se „líbila“ fotka, kterou právě vystavily, nebo kolik „přátel“ na internetu mají.“*⁴¹

Virtuální svět by měla vyzrálá osobnost využívat cílevědomě. Na Facebooku by neměla „ujíždět“. Neměla by mít tisíc přátel, které nemůže nikdy osobně poznat, natožpak je považovat za své kamarády. Měla by využívat pseudonym ryze účelně (například pro ochranu soukromí).

1.4 Děti na Facebooku

Minimální věk pro založení účtu na Facebooku je 13 let.⁴² Většina ostatních sociálních sítí má věkovou hranici svých uživatelů spojenou s plnoletostí. Předpokládat dodržování této hranice je však naivita, právě proto ji Facebook posunul. Rodičovské zámky stejně jako prohlášení o své plnoletosti nejsou pro dnešní děti žádnou překážkou – vždyť stačí pár kliknutí a mají účty stejně jako ostatní vrstevníci.

*„Řada rodičů se v dnešní době potýká s tím, že vlastně ani není schopna domyslet rozsah nástrah, které na jejich děti na webu čekají.“*⁴³

Sociální sítě tu jsou a budou, stejně jako umělé zdroje tepla či světla. Zásadní technologické objevy vývoj lidstva posouvaly už od pravěku a budou jej posouvat na další úroveň. *„Otázkou není, jak tento trend zastavit, ale jak se o tento „nový oheň“ nepopálit...“*⁴⁴ Stejně jako s ohněm je třeba se i s internetem naučit zacházet, může být jak dobrým sluhou, tak zlým pánem. Virtualita však skrývá nejen nebezpečí, ale i mnohé šance. Lidé se musí teprve naučit, jak používat internet k prospěchu nejen svému, ale i druhých.

⁴¹ CHAPMAN, G., PELLICANE, A. *Vztahy v digitálním světě*. Praha, 2016, s. 43.

⁴² FACEBOOK. *Prohlášení o právech a povinnostech* [online]. 2015 [2017-03-21]. Dostupné na WWW: <<https://www.facebook.com/terms.php>>.

⁴³ ONDREJKA, V. *Podvody na internetu*. Nová Forma, 2010, s. 37.

⁴⁴ BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 61.

Mladší generace to bez pomoci „zralejších“ zvládnou, ale jen velmi těžce. Je právě na rodičích (popřípadě vychovatelích), aby poskytli dětem přiměřenou rovnováhu mezi virtuálními a reálnými druhy uspokojení. Děti si jen výjimečně naplní své potřeby prostřednictvím internetu zcela sami. Kvůli své sociální a psychické nezralosti rozlišuje dítě jen velmi obtížně dobré od zlého. Je důvěřivé, nechá se snadno obelstít a zmanipulovat. Dospělí agresori (často však i nezletilí) mohou tohoto faktu velmi snadno zneužívat. Falešné identity a nejrůznější záminky pro komunikaci mnohdy neprohlédnou ani dospělí.

V roce 2014 provedla Univerzita Palackého v Olomouci výzkum rizikového chování českých dětí na internetu.

„Z výzkumu vyplývá:

- *v 76,99 % dětí zveřejňuje na internetu své jméno a příjmení*
- *v 56,41 % dětí zveřejňuje na internetu fotografii obličeje*
- *55,72 % dětí zveřejní na internetu svoji e-mailovou adresu*
- *29,8 % dětí bylo svým internetovým známým nebo kamarádem požádáno o zaslání své fotografie obličeje a 54,67 % z nich této žádosti vyhovělo*
- *7,81 % na internet umístilo svoji sexy fotografii nebo video*
- *12,14 % dětí svoji sexy fotografii nebo video zaslalo internetem nebo mobilním telefonem svému známému*
- *54,3 % dětí komunikuje na internetu s neznámými lidmi*
- *26,92 % dětí bylo požádáno, aby udržely jejich komunikaci v tajnosti*
- *40,22 % dětí bylo ochotno jít na osobní schůzku s „kamarádem“ z internetu*
- *43,56 % dětí bylo požádáno přes internet o osobní schůzku*
- *54,91 % dětí skutečně na tuto schůzku dorazilo“⁴⁵*

V případě, že má dítě připojení k internetu, není tedy v bezpečí ani u domácího zabezpečeného počítače. Uživatel na druhé straně není omezený ani časem ani prostorem. Může komunikovat odkudkoli v jakoukoli denní dobu. Proto je důležité znát nejen kamarády našich dětí v reálném světě, ale i jejich přátele na Facebooku.

---

⁴⁵ BURDOVÁ, E., TRAXLER, J. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014, s. 9-10.

„Pamatujete se, jak vypadal život před chytrými telefony, plochými obrazovkami a tablety? Před digitálním věkem si děti chodily hrát ven na dvorek, vymýšlely si svoje vlastní hry nebo si donekonečna hrály na honěnou a na schovávanou. Děti se učily spolupracovat. Musely se vypořádat s výhrami i prohrami, s kopancem od souseda a s tím, jak stát při zraněném kamarádovi. Chlapci a děvčata prostřednictvím společných her poznávali, jak funguje reálný svět. Dnes však většina dětí tráví podstatnou část svého volného času vevnitř. Ze strachu před únosy a dalšími společenskými hrozbami se dětem nedovoluje, aby jako dřív běhaly venku. Zůstávají tedy vevnitř a místo s jiným člověkem se baví s obrazovkou.“⁴⁶

„Rodiče pořád: „Jděte se proběhnout ven!“ Hloupost! S kamarády se po škole scházím na internetu.“⁴⁷

Dospívající může brát toto své chování opravdu za přirozené. Sociální internetová síť je pro něj jen dalším sociálním prostředím, kde se stejně jako v prostředí offline snaží zviditelnit.⁴⁸ Dospělí však tuto „druhou realitu“ často nechápou, proto může docházet ke střetům názorů. I tento prostor je pro dospívající součástí sociálního života, proto zde naplňují své potřeby. Sociální sítě jim změnilly normy pro odkrývání soukromí. Ztrácí se kontrola toho, komu sdělují své osobní informace. Dospívající mají sice vytvořenou určitou představu, ale své konkrétní diváky si málokdy dokáží představit.⁴⁹

„Rozšířme coby rodičové své „výchovné“ působení i mimo viditelný svět. Povídejme si s dětmi otevřeně o životě a světě. Předávejme jim úměrně jejich věku, své zkušenosti, informujme je o právu neposkytnout informaci. Naučme je, kdy ukončit virtuální komunikaci nebo dokonce požádat o pomoc.“⁵⁰

---

⁴⁶ CHAPMAN, G., PELLICANE, A. *Vztahy v digitálním světě*. Praha, 2016, s. 13-14.

⁴⁷ ECKERTOVÁ, L. *Hustej internet*. Praha, 2014, s. 62.

⁴⁸ TYRLÍK, M., MACEK, P., ŠIRŮČEK, J. *Sebepojetí a identita v adolescenci: sociální a kulturní kontext*. Brno, 2010, s. 113-114.

⁴⁹ ŠEVČÍKOVÁ, A. a kol. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Praha, 2014, s. 63-68.

⁵⁰ ONDREJKA, V. *Podvody na internetu*. Nová Forma, 2010, s. 37.

1.5 Jak být na Facebooku v bezpečí

Jak se s pomocí autocenzury pohybovat na Facebooku bezpečně a jak jej využívat ve svůj prospěch bez možnosti propadnutí závislosti? Pomocí dodržování základních pravidel. Nejsou zajisté zcela kompletní, avšak jsou jistě zásadní.

1.5.1 Pravidlo pod heslem skrytého soukromí

Proč je bezpečné heslo pro přihlášení k Facebooku nutností? I když se může zdát, že se na vašem účtu nezobrazí nic, co by stálo za „krádež“, že je váš profil plný jen fotografií z dovolené a pár „hloupých“ vtipů, měli byste se na bezpečnost zaměřit.

Dobré heslo zamezí nejen špehování v rámci rodiny a domácnosti, ale ochrání váš účet především před hackery⁵¹. Nezáleží jim na pobavení nad fotografiemi z večírků, ale o zjištění citlivých dat či ukradení celé identity. Minimálně může dojít k zjištění e-mailové adresy, místa pobytu, zaměstnání a data narození atd. Takové informace mohou postačit k získání půjčky nebo k zjištění doby, kdy nikdo není doma, což může vést k vykradení vaší domácnosti.

Jak bezpečné heslo vypadá? Opravdu dobré heslo má podle Kozáka⁵² okolo dvanácti znaků a skládá se z kombinace velkých a malých písmen a číslic. Se zapamatováním nám mohou pomoci různé mnemotechnické pomůcky, například začáteční písmena slov v některé písni.

Do hesla by se nikdy neměly vkládat osobní údaje (jméno, příjmení nebo jméno někoho z blízkých a přezdívky) ani žádná čísla s nimi spojená (rodné, registrační, telefonní, pasové číslo ani číslo občanského průkazu).

*„I ta nejlepší hesla jsou na nic, pokud s nimi nevhodně zacházíte“.*⁵³ Není vhodné je zapisovat do kalendáře, nalepovat na monitory či zakládat do šuplíků. Hesla by se neměla nikomu sdělovat a měla by se čas od času obměňovat. Není vůbec přípustné zasílat heslo e-mailem. Vaše hesla by měla být pro každý server, adresu či službu

---

⁵¹ hacker = počítačový specialista či programátor, který dokáže systém výborně používat a hlavně jej využívat podle svého uvážení

⁵² KOZÁK, M. *Jak vytvořit opravdu silné heslo* [online]. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<https://www.linuxexpres.cz/praxe/jak-vytvorit-opravdu-silne-heslo>>.

⁵³ KOZÁK, M. *Jak vytvořit opravdu silné heslo* [online]. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<https://www.linuxexpres.cz/praxe/jak-vytvorit-opravdu-silne-heslo>>.

unikátní, nikdy ne stejná. Při prozrazení by to mohlo mít neblahé následky. Vytvoření dobrého a zároveň unikátního hesla není vždy snadné, ale je velmi důležité.

1.5.2 Zveřejňování citlivých dat

Data, pomocí kterých lze identifikovat reálnou osobu jsou vždy „citlivá“. Může se jednat o jméno, datum narození, rodné číslo, bydliště, SPZ auta, čísla nejrůznějších průkazů (například řidičského a občanského), telefonní čísla, údaje o zdravotním stavu, e-mailové adresy, bankovní údaje (ty zvláště) i fotografie.

Někdy se jejich sdílení nevyhneme. Mnoho registrací je vyplněním těchto informací i podmíněno. Vždy bychom však měli vědět, co a kam zadáváme. Hlavní citlivé informace (jméno, věk, e-mail, bydliště), které uveřejníme v různých dotaznících, pak mohou končit v nejrůznějších databázích. Databáze spolu bývají často propojené a my se pak jen díváme, kde ta či jiná firma získala kontakt právě na nás.

„Dávej si pozor na lovení lajků, prostřednictvím něhož se snaží různé firmy na Facebooku získat naše srdce. Může se stát, že klikneš na nějaké roztomilé koťátko a podpoříš tím nějaký produkt. Nebo tě kliknutí přesměruje na jiné stránky.“⁵⁴

Vždy je důležité zamyslet se nad tím, zda konkrétní informaci opravdu chceme uveřejnit. Je dobré si představit i to, co by se mohlo stát, kdyby se dostala daná informace i k někomu, kdo by ji mohl třeba i s odstupem času jakýmkoli způsobem zneužít. Zvláště pro děti může být někdy velmi obtížné odhadnout „rizikovitost“ zveřejněných informací nejen s ohledem na současnost, ale i budoucnost.⁵⁵

Nikdy nezapomínejme na to, že kromě případných hackerů mají k našim zaheslovaným účtům přístup také provozovatelé serverů a někdy i státní instituce. Je dobré si také uvědomit, že vše, co se z Facebooku smaže, vlastně nikdy nezmizí úplně. Vše zůstává na serveru i nadále. Co se jednou na síti objeví, zůstane tam věčně.

„Své fotografie najdete i poté, co je vymažete. Vědci z Cambridge University uskutečnili malý test. Na šestnáct oblíbených stránek umístili fotografie, poznamenali

⁵⁴ STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy, 2016, s. 30.

⁵⁵ ŠEVČÍKOVÁ, A. a kol. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Praha, 2014, s. 63-68.

si internetové adresy, na nichž byly uloženy, a poté je vymazali. Vědecký tým uvedl, že se po čase podařilo fotky najít na sedmi webech, včetně Facebooku, pomocí jejich přímé URL adresy, a to dokonce dlouho poté, co se zdálo, že byly vymazány. Představitelé Facebooku ale říkají, že vymazané fotky odstraňují ze serverů „okamžitě“.⁵⁶

Jednou z největších „daní“ za nové možnosti a pohodlí, které nám tato moderní technologie přináší je ztráta soukromí. Vše je sledováno, nahráváno a monitorováno. Postupně si na tento nový fenomén zvykáme, ale musíme se naučit přizpůsobit mu své chování. Není třeba být přehnaně paranoidní, ale opatrnost je na místě.

Povinnými údaji na Facebooku jsou pouze:⁵⁷

- funkční e-mailová adresa (může být vytvořena čistě pro účely Facebooku)
- jméno (nestačí jen uživatelský nick⁵⁸, i když by mělo být skutečné objevuje se zde evidentně mnoho smyšlených jmen)
- rok narození (kvůli pomyslné hranici třinácti let; mnoho uživatelů však tento údaj nevyplňuje dle pravdy – mladší se označují za starší a starší naopak za mladší)

Nic jiného o sobě nikdo povinně sdělovat nemusí. Doplnující dotazník, který je na každém profilu, není třeba vyplňovat. Někteří uživatelé jej však alespoň z části vyplněný mají. Právě vyplněním dotazníku můžeme zvýšit možnost, aby byl náš profil nalezen některým z našich potencionálních přátel. Na monitoru se objeví jednoduché otázky a lidé na ně automaticky odpovídají, aniž by si uvědomili, jak jednoduše své citlivé informace poskytují.⁵⁹

Je skutečně důležité, aby ostatní uživatelé věděli, jakou školu studujete či jste vystudovali, odkud pocházíte, kde žijete a kam chodíte do zaměstnání? Musí znát vaši sexuální orientaci, náboženství či politické přesvědčení? A co třeba členy vaší rodiny?

---

⁵⁶ ONDREJKA, V. *Podvody na internetu*. Nová Forma, 2010, s. 35.

⁵⁷ FACEBOOK. *Prohlášení o právech a povinnostech* [online]. 2015 [2017-03-21]. Dostupné na WWW: <<https://www.facebook.com/terms.php>>.

⁵⁸ nick = přezdívka

⁵⁹ DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno, 2010, s. 99-109.

Primárním účelem Facebooku je spojování lidí, kteří se již znají, tedy členů rodiny, spolužáků a kamarádů. Ti přeci tyto informace o vás dobře vědí, tak proč je ještě veřejně poskytovat? Ani facebookoví administrátoři a algoritmy, které nás posléze zaplavují zacílenými reklamami, takové informace nepotřebují znát.

Méně na Facebooku znamená často více. Co a proč o sobě uveřejníme a komu to umožníme vidět? Jsou mé příspěvky veřejné pouze pro mé přátele? Co pro uživatele znamená pojem „přátelství“? Vnímají ještě rozdíl mezi vztahem v reálném životě ryze soukromého charakteru a tím ve virtuální realitě na síti? Je možné mne dohledat podle informací i v reálném životě? To by měly být primární otázky každého uživatele.

„Dostanou-li se vaše osobní údaje do nepovolaných rukou, může se za vás vydávat jiná osoba a poškodit vás. Tento typ kriminální činnosti se nazývá „krádež identity“ nebo také „krádež totožnosti“ a v technologicky vyspělých zemích je stále častějším jevem.

Pokud někdo ukradl vaši identitu, můžete přijít o peníze na svém účtu nebo nést odpovědnost za nezaplacené účty, výdaje, daňové pohledávky a nejrůznější škody způsobené cizí osobou, ale pod vaším jménem. Osobní údaje nejsou pouze čísla dokladů nebo rodné číslo. Zjednodušeně řečeno to jsou všechny údaje, na základě kterých, by mohl někdo jiný přímo či nepřímo určit vaši osobu.“⁶⁰

1.5.3 Účelové používání Facebooku

Uživatel, který dbá na své bezpečí, využívá svůj účet jako nástroj jednoduchého nekomplikovaného kontaktu s přáteli a rodinou. Všechny je zná i osobně, vzájemně se o sebe zajímají, nemají před sebou co skrývat, komunikace je upřímná. Někteří jeho přátelé jsou zaneprázdnění, než aby se mohli osobně dle potřeb scházet, jiní bydlí daleko a rozděluje je zejména vzdálenost.⁶¹

Facebook je proto naprosto ideální pro naplánování a rozeslání pozvánek na třídní sraz po mnoha letech, je ideální i pro hromadné sdílení fotografií mezi členy rodiny i důležitých rodinných událostí, jako jsou například svatba, promoce, narození nového člena. Vše lze sdílet hromadně nebo i individuálně s některými přáteli. Takový účet bude mít skutečné jméno uživatele a pár dalších vyplněných údajů, které budou veřejně

⁶⁰ ONDREJKA, V. *Podvody na internetu*. Nová Forma, 2010, s. 42.

⁶¹ POSPÍŠILOVÁ, M. *Facebooková (ne)závislost*. Praha, 2016, s. 54-65.

dostupné. Podle nich by mělo být možné uživatele oslovit („žádostí o přátelství“) a zjistit, zda si vzájemně v tomto blízkém okruhu vyhovujete (vždy je možné dotyčného „odebrat z přátel“⁶² či jej dokonce „zablokovat“).⁶³

Facebook lze však používat také například jako „únik od reality“. Mnoho uživatelů zde hledá východisko z osobních krizí. Hledají ostatní uživatele, kteří mají společné zájmy či naopak problémy a sdílejí je navzájem. Místo skutečného uživatelského jména volí nick a profilová fotografie je většinou jen neurčitým obrázkem, podle kterého daného uživatele nikdy neidentifikujete. Pochopitelně se však takový uživatel chová v tomto virtuálním prostoru jinak než ve svém soukromém životě. Své soukromí musí chránit mnohem více než běžný uživatel sociální sítě.⁶⁴

1.5.4 Nezapomínejme na život offline

Je možné, že v budoucnosti nebudeme muset žádné připojení řešit, můžeme být například napojeni na jednu společnou síť již od narození a možná v ní zůstaneme i po naší smrti. Nyní však žijeme v době, kdy si můžeme dovolit předcházet „abstinenčním příznakům“.

Citlivější jedinci je během odloučení od svých elektronických mazlíčků občas pociťují. Vyčistit si hlavu, dodržovat pravidelné přestávky, udělat něco pro své zdraví, třeba procházkou či jízdou na kole s odhlášeným profilem bez aktivních upozornění na změny statusů přátel. Ideální je úplná informační dovolená, kterou během skutečné dovolené dvojnásobíme odpočinkem. Zveřejnit své fotografie z úžasného výletu a pochlubit se všem přátelům přeci můžete až později. Prožitek by se měl uvědomovat zejména v přítomnosti, a ne z komentářů ostatních.

Krom toho se nevystavujete návštěvě nezvaných osob do vašeho opuštěného domova, kde podle zveřejněných informací není nikdo. Všichni jsou přece dle aktuálních fotografií s vámi na týdenní dovolené a nikdo nezůstal „sám doma“. Pokud bychom tuto možnou situaci chtěli domyslet dále, mohl by i případný nevyžádaný návštěvník ze starších fotografií uveřejněných v diskuzích (například

---

⁶² Pokud odeberete někoho ze svého seznamu přátel, zamezíte mu tak v zobrazování vašich příspěvků i podrobnějších informací, které máte na svém profilu nastavené jen pro přátele.

⁶³ Facebook nabízí i možnost zablokování kterékoli osoby = zabrání uživateli v komunikaci s vámi (nemusíte být ani jeho přítelem)

⁶⁴ BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 31-34.

ve skupině Inspirace bydlení, Můj krásný domov, či Inspirace z našich domovů) vědět i jak velký bude potřebovat stěhovací vůz i do kdy si má se „stěhováním“ pospíšet. Obezřetnosti na Facebooku není nikdy dost.

1.5.4.1 Pravidlo rozlišování práce a soukromí

Mnoho lidí dnes využívá Facebook jako pracovní nástroj. Za každou firemní facebookovou stránkou je skryt minimálně jeden správce. Člověk z masa a kostí, který je za dění na té či oné stránce zodpovědný. Tento člověk je nejen správcem, ale současně musí být dle pravidel⁶⁵ Facebooku i jeho běžným uživatelem. Je možné si pro pracovní záležitosti zřídit „pracovní“ veřejný profil a spravovat tak stránky pomocí tohoto účtu, toto jednání je však v rozporu s oficiálními pravidly užívání Facebooku.⁶⁶ Tímto způsobem je ale možné oddělit pracovní užívání Facebooku od soukromého.

Pokud správce firemní stránky tuto možnost nevyužívá, protože mu například sledování dvou profilů přijde zbytečné, zdlouhavé a nechce svou „osobnost“ dělit, pak mu zůstává jen jeden profil, tedy profil správce, který je však současně i jeho soukromým. Takový uživatel svou „pracovní zástěru“ nikdy nesundává a může se tak stát, že nedokáže proto striktně rozlišit, zda ještě pracuje či nikoli. Nejenže mu zasahuje práce do jeho volného času, ale zároveň se mu proplétá soukromí do jeho zaměstnání.

I když pomineme předpisy ohledně využívání pracovní doby, neměli bychom dle Kožíška⁶⁷ zapomínat na napojení na pracovní síť. Pracovní sítě jsou napojeny na adminy, neboli správce sítě, kteří vidí do našich e-mailů a vědí, o každém vašem úderu do klávesnice. Soukromé účty bychom na pracovním počítači neměli nikdy otevírat, to platí i pro připojování vlastních počítačů z domova do pracovní sítě. Pokud z domova pracovat musíte, měl by vám zaměstnavatel poskytnout služební přístroj. V případě, že nemáte na výběr je nutné zabezpečení věnovat velkou pozornost, nejlépe vyhledat i rady odborníka.

---

⁶⁵ FACEBOOK. *Prohlášení o právech a povinnostech* [online]. 2015 [2017-03-21]. Dostupné na WWW: <<https://www.facebook.com/terms.php>>.

⁶⁶ SEVERA, M., KRŠKA, L. *Černá ovce Facebooku-jak (ne)vydělávat na sociálních sítích*. Jindřichův Hradec, 2013, s. 29-33.

⁶⁷ KOŽÍŠEK M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha, 2016, s. 24-27.

1.5.4.2 Závislost či zájem

Někteří lidé si dnes neumí představit prázdniny či dovolenou bez Facebooku, někteří dokonce ani víkend či pouhý den. Jak je tedy možné rozeznat závislost na této síti a jak je jí možné předcházet? Virtuální realita je pro řadu lidí jen nástroj, pracovní či „volnočasový“. Považují ji za prostředí či prostředek činnosti. Je samozřejmou součástí jejich života do té míry, že si ji často ani neuvědomují.

Závislost je do značné míry otázkou kontextu, proto její diagnostika není vždy zcela jednoznačná. Virtuální závislost může být v některých případech patologická až zhoubná. Nebezpečná je především pro velmi mladé lidi a nelze ji přehlížet.

Jak ji však rozpoznat a jak ji předcházet? Péčí o duši, o duši svou stejně jako o duše dětí. Péčí vedoucí k přirozenému a pokud možno různorodému uspokojování základních „potřeb duše“. „Spokojené duše“ se nemusí spokojit s jednoduchým zdrojem odměn, například výhrou v automatech, alkoholem, drogou, sexem, čokoládou, nákupy či facebookovými „lajky“.

Pokud máme o své závislosti pochybnosti, neptejme se, zda jsme závislí na tom či onom, ale zda máme pocit, že náš život má smysl. Že jsme celkově šťastní nebo alespoň spokojení. Dělá nám v životě něco radost? Věnujeme se něčemu s nadšením? Máme svůj cíl? Máme upřímně někoho rádi? Pokud je virtualita naším prostředkem a nikoli cílem sama o sobě, pokud je stále věcí naší volby, pak se o závislost nejedná.⁶⁸

1.6 Netiketa

Sloučením dvou slov net (internet) a etiketa vzniklo slovo „Netiketa“. V knize Netiketa: dobré mravy na internetu je vysvětlena jako „zásada dobrého chování na síti“. Pokud ji budou všichni dodržovat, pak se z internetu stane příjemnější místo pro všechny.⁶⁹

První zmínka o „pravidlech netikety“ pochází již z roku 1983.

„Kodexy chování uživatelů na internetu existovaly již v době před nástupem world wide webu. Těžištěm interakcí v raných dobách internetu byly elektronická pošta, diskuzní fóra a skupiny. Slovo „netiketa“ se používalo již někdy od první poloviny osmdesátých let jako lehce ironický termín v populárních souborech doporučení

⁶⁸ BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha, 2016, s. 73-75.

⁶⁹ STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy, 2016, s. 3.

pro „chování na síti“, který byl v těchto dobách odrazem nespolečenských způsobů či zlovyků na síti. Mezi ně patřilo zejména označování příspěvků příliš dlouhými a příliš komplikovanými podpisy, rozesílání zpráv elektronické pošty ve stovkách kopií, nedbalé psaní a používání neúčinných popisů k určení předmětu vlastního příspěvku nebo vlastní práce.“⁷⁰

K definování netikety, jak ji známe dnes, došlo firmou Intel v roce 1995. Cílem bylo seznámit prudce stoupající počet uživatelů internetu s žádoucím dobrým chováním v tomto prostředí. Intel rozdělil druhy využívání internetu:

- one – to – one (jedná se o komunikaci jednoho uživatele s jiným jediným uživatelem)
- one – to – many (komunikaci jednoho uživatele se skupinou jiných uživatelů)
- internetové služby

Pro všechny tři druhy komunikací sestavil obecné rady podle norem, které zformovali první internetoví uživatelé. Vývojem internetu byly tyto rady nahrazeny obecnější, avšak důležitější myšlenkou: „využití pozitivního potenciálu kyberprostoru bude možné, jen když se v něm budou dodržovat určité normy etického chování.“ V této myšlence jde zejména o obecnou vůli nezneužívat anonymity a multiplicity (snadného šíření).⁷¹

1.6.1 Trollování

Cílem trollování je zesměšnění nebo urážení jiného uživatele v síti. Termín vychází z angličtiny „trolling of fish“, což je druh rybaření na tzv. háček. Troll „nahazuje udici s háčkem“, tedy přispívá do sociální sítě kontroverzními tématy, pouze proto, aby vyvolal spor.⁷² Může se jednat dokonce o člověka, který chce získat důvěru druhých v on-line konverzacích jen proto, aby jim nakonec nějakým způsobem uškodil. Trollové mohou být ve skupinách, chatech, i na stránkách. „Předtím, než o někom napíšeš něco urážlivého, uvědom si, že si to nepřečte nějaká virtuální bytost, ale skutečný člověk.“⁷³

⁷⁰ CHATFIELD, T. *Digitální svět 50 myšlenek, které musíte znát*. Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2013, s. 44-45.

⁷¹ Tamtéž, s. 44-45.

⁷² STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy, 2016, s. 43.

⁷³ STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy, 2016, s. 40.

„Vypořádat se s internetovými pohrdavými komentáři nebo jejich absencí, která člověku sděluje: „Nikdo o tebe nemá zájem,“ je dost těžké i pro dospělého. Představte si, o kolik těžší to je pro děti, které ještě nejsou emocionálně natolik zralé, aby se s digitálním světem dokázaly vypořádat. Výzkumní pracovníci hovoří o novém jevu zvaném „facebooková deprese“, definovaném jako deprese, k níž dochází, když děti a dospívající tráví hodně času na stránkách sociálních médií, jako je Facebook, a pak začnou vykazovat klasické příznaky deprese.“⁷⁴

Honza Palička se v rozhovoru v knize *Tak jsme lajkovali*⁷⁵ otevřeně přiznává k vlastnictví nejen vlastního profilu fakeprofilů⁷⁶, které používá podle svých slov k tzv. klasickému trollení českých facebookových lobotomů.

1.7 Cenzura na Facebooku

Základní mechanismus sociálních sítí na internetu je dost podobný vzniku sociálních sítí v reálném světě. Člověk se dle vlastního uvážení obklopuje ostatními uživateli a zdroji informací. Uživatelé získávají informace od lidí, které si sám z nějakého důvodu vybral. Stejným způsobem, také prostřednictvím vlastního výběru, získávají informace z informačních zdrojů, blogů, novin apod.

Podle Dočekala trvalo médiím několik let, než si uvědomily, že algoritmy Facebooku pro ně nejsou prospěšné. Dokonce pro ně mohou být hrozbou. V článku uvedl, že: *„Facebook to, co se k nám uživatelům dostává, mohutně filtruje. Média, blogy a firmy provozující stránky jsou od fanoušků uměle odříznuty a změnit to v zásadě mohou pouze placením.“* Mnoho uživatelů však tuto informaci nezná. Myslí si, že pokud si „objednali odběr“, pak dostávají od ostatních uživatelů veškerý uveřejněný obsah.

---

⁷⁴ CHAPMAN, G., PELLICANE, A. *Vztahy v digitálním světě*. Praha, 2016, s. 43.

⁷⁵ FERI, D. *Tak jsme lajkovali: kterak přiložit prst na tep doby*. Brno, 2016, s. 27.

⁷⁶ fake profil = falešný profil

„Funguje to podobně, jako byste si předplatili nějaké noviny, ale doručovatel by vám je do schránky dával podle toho, jestli obsahují to, co on sám uzná za vhodné k předání.“ Uvedl v článku Dočekal.⁷⁷

Dobře, toto chování je možné Facebooku tolerovat. Stránky firem, které se zde zaměřují na prodej svých výrobků, by měli být nějakým způsobem donuceny za zveřejňování své reklamy zaplatit a přispívat tím k financování Facebooku. Jenže toto záměrné cenzurování příspěvků provádí i u přátel. U přátel, který si uživatel sám záměrně vybral. Výběr provedl na základě zájmu o něj.

„Na Facebooku mám mezi „close friends“ nastavenou asi stovku zajímavých lidí, kteří v euroatlantickém prostoru mají zajímavé postřehy nebo sdílejí dobré texty. Ty sleduju. Ostatní téměř systematicky ignoruju, abych se v tom informačně neutopil. Víím, že nemůžu – a nechci – sledovat vše, takže si to nechávám pro mě důvěryhodnými lidmi filtrovat.“ Uvedl v rozhovoru v knize Tak jsme lajkovali⁷⁸ Jakub Janda.

Pro přátele je viditelnost příspěvků pouze v několika desítkách procent. Pro představu se jedná o každý třetí příspěvek. Každý třetí příspěvek svých přátel nám Facebook nezobrazí.

Tento mechanismus výběru lze ovlivnit řadou věcí. Zejména četností příspěvků samotných, počtem přátel vašich přátel a jejich aktivitou na facebooku. Důležité také je, kolik stránek tyto přátele přátel sledují a jak často reagují na příspěvky. Čím více, jsou všichni aktivní, tím více příspěvků jim bude Facebook ukazovat na hlavní stránce. Důležitým je i ukazatel toho, jak na příspěvek reagují ostatní uživatelé – nejen přátele či přátele přátel. Facebook tedy zobrazuje především příspěvky populární, i když by se mohlo zdát, že to jsou příspěvky nejpodstatnější a nejdůležitější. Pokud chce mít uživatel Facebooku jistotu, že není uzavřen v informační bublině, musí čerpat zprávy z jiných zdrojů, nejen facebooku či sociálních sítí obecně. Facebook může používat pro představu toho, co zajímá nejvíce lidí v okolí. Musí se naučit vnímat rozdíl mezi

---

⁷⁷ DOČEKAL, D. *Facebook jako zdroj informací? Masivně ovlivňuje, jaké zprávy čtete.* [online]. 2015 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-jako-zdroj-informaci-masivne-ovlivnuje-jake-zpravy-ctete>>.

⁷⁸ FERI, D. *Tak jsme lajkovali: kterak přiložit prst na tep doby.* Brno, 2016, s. 30.

cenzenovaným Facebookem a ostatními informačními zdroji. Takto okomentoval Dočekal princip algoritmů facebooku.

Pomocí Facebooku lze propojit obrovské množství lidí z celého světa. Lze pomocí něho dát každému možnost vyjádřit svůj názor. Lidé, kteří sdílí své příspěvky, vytvářejí otevřenou kulturu, která napomáhá pochopení života i způsobů, kterými na něj nahlíží ostatní uživatelé. Lidé mohou mít přístup k mnoha informacím. Cenzurou se však Facebook sám „ochuzuje“ o velké množství pro něj důležitých dat – o příspěvky příspěvků, které uživatelé nezveřejní, protože jim je Facebook nezobrazil.⁷⁹

Nyní používá Facebook cenzury mnohem více. Omezuje zejména dosah médií, která na toto jednání zatím nejsou zvyklá. Chce, aby mu přímo platila nebo aby se účastnila jeho vlastní služby přímo uvnitř sítě. Na fenomén upozorňuje v článku *If you use Facebook to get your news, please — for the love of democracy — read this first* i Washington Post.⁸⁰

V článku se uvádí, že pokud považujeme Facebook za zdroj zpráv, pak se k nám dostávají jen přefiltrované informace. Tímto způsobem ovlivňuje náš pohled na reálný svět.

„Washington Post se navíc již dříve odhodlal a zkoumal, kolik informací od vašich přátel a stránek nakonec coby uživatel Facebooku neuvidíte. A vyšlo jim to, co je dlouhodobě známé – nevidíte až 72 % obsahu, který byste vidět měli – protože jste se přihlásili k jeho odběru. Jde o výzkum ze srpna 2014, aktuální číslo tedy bude pravděpodobně vyšší, protože od té doby Facebook ještě více utahoval kohoutky. Přidejme si k tomu další zjištění, tedy že 62,5 % uživatelů Facebooku nemá ponětí o tom, že algoritmus Facebook mohutně cenzuruje přátele i je samotné.“
Uvedl Dočekal.⁸¹

⁷⁹ GREENFIELDOVÁ, S. *Změna myšlení*. Brno, 2016, s. 108.

⁸⁰ DEWEY, C. *If you use Facebook to get your news, please - for the love of democracy - read this first*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-20] Dostupné na WWW: <<https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2015/06/03/if-you-use-facebook-to-get-your-news-please-for-the-love-of-democracy-read-this-first>>.

⁸¹ DOČEKAL, D. *Facebook jako zdroj informací? Masivně ovlivňuje, jaké zprávy čtete*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-jako-zdroj-informaci-masivne-ovlivnuje-jake-zpravy-ctete>>.

Pokud tedy chtějí uživatelé vidět všechny příspěvky svých přátel, musí navštívit přímo jejich zdi.

1.7.1 Autocenzura na Facebooku

Autocenzura na sociálních sítích je hodně zmiňovaným tématem, avšak zatím není příliš prozkoumaná. Tímto tématem se zabývali vědci i na 7. Mezinárodní konferenci Asociace⁸² pro pokročilou umělou inteligenci. Právě z ní vyháží článek *Self-Censorship on Facebook*.⁸³

V článku se uvádí, že autocenzura je činnost zabraňující sám sobě ve vyjadřování. Projevuje se například přepisováním již napsaných myšlenek. Je důležitá nejen v osobním přímém jednání, ale i v komunikaci na internetu. Komunikace na sociálních sítích poskytuje uživatelům možnost si své myšlenky oproti běžné komunikaci před zveřejněním i několikrát upravit. Čas pro autocenzuru může být tak mnohonásobně delší. Filtrování ve fázi před zveřejněním příspěvku nazýváme „*last – minute self – censorship*“ – tedy autocenzura na poslední chvíli. Během ní může dojít i k rozhodnutí nezveřejnění příspěvku.

Lidé, podle autora článku, cenzurují, protože se obávají, že si o nich udělá jiný uživatel špatný dojem. Autocenzuru používají i z důvodu, že nechtějí svými nedůležitými a nezajímavými příspěvky zahlcovat své přátele.

Analýzou velkého množství uživatelů (3,9 milionů uživatelů Facebooku) došlo ke zjištění těchto podmínek používání autocenzury:

- Příspěvky na vlastním profilu podléhají více autocenzuře než komentáře v příspěvcích ostatních. Rozhodnutí použití autocenzury je silně ovlivněno představou uživatele o ostatních uživatelích.
- Muži cenzurují více příspěvků než ženy. Muži při tom více cenzurují v komunikaci s muži.
- Ženy a starší uživatelé cenzurují více komentáře než vlastní příspěvky.
- Čím je uživatel starší tím méně cenzuruje příspěvky, ale více cenzuruje komentáře.

---

⁸² *Seventh International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.*

⁸³ DAS, S., KRAMER, A. *Self-Censorship on Facebook*. [online]. [cit. 2017-01-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM13/paper/viewFile/6093/6350>>.

- Komentáře k fotografiím jsou „auto-cenzurované“ nejvíce. Zdá se, že fotografie vyvolávají komentáře, které mají uživatelé často obavy nasdílet.
- Nejméně je autocenzura využívána v komunikátoru.
- Uživatelé se obávají šíření nového obsahu širokému publiku, ale jsou ochotni přidat se do již existující diskuze.
- Autocenzura je ovlivněna obavou, že se nevhodný cizí uživatel dozví příliš soukromou informaci. Během 17 ti dnů 71 procent uživatelů napsalo alespoň jeden svůj příspěvek, aniž by ho nakonec zveřejnilo. Tím se potvrzuje, že se jedná o běžný jev chování na sítích.
- Celkem 33 % potenciálních příspěvků a 13 % komentářů je nakonec zcenzurováno (nenasdíleno).
- Lidé obecně cenzurují více, když je těžké definovat publikum a cenzurují méně, když je publikum známé.
- Autocenzura omezuje možný obsah Facebooku a aktuální možnosti nastavení jí efektivně nezabraňují.

Uživatelé obecně podceňují množství ostatních uživatelů, kteří je sledují. Využívají však možností nastavení viditelnosti pro ostatní uživatele, což jim umožňuje zmírnit autocenzuru.

V článku se dále píše o pěti důvodech, proč uživatelé na Facebooku používají autocenzuru. Těmito důvody jsou:

1. uživatel nechce vyvolat hádku či v ní pokračovat
2. uživatel nechce ostatní urazit
3. uživatel nechce ostatní uživatele nudit
4. uživatel nechce sdílet obsah, který si myslí, že by nemusel být konzistentní s jeho prezentací sebe sama
5. uživatel má obavy o vznik možných technických problémů při přidání příspěvku

Autocenzura je regulační strategie, která může být podnícena dřívější negativní zpětnou vazbou ostatními uživateli na své příspěvky.

Studie přiznává, že pro plné pochopení autocenzury je příliš obecná a je třeba dalšího, podrobnějšího zkoumání tohoto fenoménu.

2 Metodologická část

2.1 Výzkumné otázky a cíle práce

Cílem této diplomové práce je získat náhled na vnímání autocenzury aktivními uživateli Facebooku. Pokrok v dnešní demokratické společnosti nezastavíme, je proto důležité naučit mladé lidi opatrnosti i v této realitě. Potřebují však naši pomoc? Do jaké míry jsou uživatelé v užívání Facebooku prozřetelní a pocítují vůbec potřebu autocenzury? Primárně se zaměřím na reakce jednotlivých uživatelů na konkrétní hlavní i dílčí otázky práce. Jedná se o uvědomění si možných rozdílů šíření informací ve virtuálním světě, které podléhají vlastnímu výběru uživatele, tedy autocenzuře. Zaměřím se na vnímání dopadů autocenzury jednotlivými uživateli. Do jaké míry využívají uživatelé Facebooku autocenzuru? Omezují sebe sama uživatelé Facebooku při užívání hrubých či vulgárních slov ve svých příspěvcích? Nechávací uživatelé Facebooku své soukromé údaje (bydliště, věk atd.) veřejně přístupné na síti? Uveřejňují uživatelé Facebooku vědomě informace o své aktuální poloze? Sdílí uživatelé Facebooku nepodložené informace veřejně? Hlavní otázka práce zní:

„Do jaké míry a proč využívají uživatelé Facebooku autocenzuru?“

2.2 Výzkumné metody

Pro získání odpovědí na hlavní i dílčí otázky práce použiji kvalitativní výzkum. Bude se jednat o polostrukturované rozhovory s aktivními uživateli sociální sítě Facebook.

2.2.1 Kvalitativní výzkum

Pro zjištění cílů této diplomové práce se jako nejvhodnější způsob jeví užití kvalitativní metodologie.

„Předmětem kvalitativní metodologie je studium běžného, každodenního života lidí v jejich přirozených podmínkách.“⁸⁴

---

⁸⁴ PETRUSEK, M. *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, 1993, s. 129.

Výzkumy kvalitativního druhu pracují hlavně s takzvanými měkkými daty, jež mají většinou formu dlouhých slovních výpovědí či zápisů nebo také zobrazení. Výzkumy tohoto typu zkoumají téma do hloubky a umožňují o něm získat, co největší množství informací. Kvalitativní metody se aplikují k odhalení a porozumění podstaty jevů, o kterých toho příliš nevíme. Mohou však sloužit i k získání nových názorů na jevy, o nichž již alespoň některé informace existují.⁸⁵ Některé zkoumané okruhy jsou více vhodné pro kvalitativní typy výzkumu, například při odhalování podstaty něčích zkušeností.⁸⁶ Samotné vnímání lze jen velmi těžko zkoumat bez užití kvalitativních výzkumů. Tento typ výzkumu obsahuje mnoho odlišných přístupů. Na jeho začátku si obecně badatel vymezí téma a základní otázky výzkumu. Ve výzkumu se pak ze sady otázek vyčlení hlavní a dílčí výzkumné otázky, které se během výzkumu samotného badatelem doplňují a přizpůsobují. Kvalitativní výzkum je právě díky těmto možnostem pružný.

Během výzkumu ovšem nevznikají jen výzkumné otázky, ale také nová rozhodnutí badatele, například úprava zvoleného výzkumného plánu či nové hypotézy.

Kvalitativní přístup spojuje více metod, které považujeme za základní. Patří mezi ně případová studie, zakotvená teorie, fenomenologický výzkum a etnografický přístup. Náš výzkum bude právě z etnografického zkoumání vycházet. Využijeme polostrukturované rozhovory s dotazovanými, ve kterých se zaměříme na získání odpovědí k hlavní i dílčím otázkám výzkumu. První metodologický návrh bude utvořen sběrem dat pomocí kvalitativních rozhovorů s výzkumným vzorkem, které budou nahrávány a následně přepsány do textové formy.⁸⁷

Podle Miloslava Dismana je kvalitativní výzkum určen k lepšímu porozumění lidem v nejrůznějších sociálních situacích. Je dokonalou pomůckou pro zkoumání subjektivních jevů, které bývají ovlivněny velkým množstvím proměnných. O proměnných však nerozhoduje badatel, ale respondent sám. Badatel musí objevit významné struktury v množině proměnných, které respondent považuje za důležité.

---

⁸⁵ SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha, 2014, s. 52.

⁸⁶ STRAUSS, A., CORBIN, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice, 1999, s. 11.

⁸⁷ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha, 2016, s. 45-50.

Kvalitativnímu výzkumu je na druhou stranu vyčítáno, že výsledky prezentují sbírku jednostranných dojmů, což je však v našem případě velmi žádoucí.⁸⁸

2.2.1.1 Etnografický výzkum

Historie *audience studies* neboli výzkumu publika má své počátky v 70. a 80. letech a je spojena s Birminghamskou školou. Místo otázky: „*co dělají média s publikem*“, se objevila otázka opačná: „*co dělá publikum s médii*“. Jedná se o etnografický obrat v mediálních studiích. Nová perspektiva studia médií změnila tímto způsobem zcela základní výzkumnou otázku. Nová linie bádání se specializuje na interakci mezi sdělením a publikem. Zcela podstatným je prosazování kvalitativní metodologie a etnografických postupů k výzkumu. Snaží se zkoumat přístup publika v kontextu jejich každodenních praktik k mediálním sdělením. Etnografický přístup je zaměřený na získání celistvého obrazu sledované společnosti, instituce nebo skupiny.

Oproti tradiční etnografii se badatel zabývá skupinami ve své vlastní společnosti. Etnografické práce jsou založeny na zaznamenávání prožitého, pozorovaného a slyšeného. Na počátku takového zkoumání stojí často lidská zvědavost. Naše pozornost je zaměřena na něco neobvyklého, rozporuplného, nejasného, neprozkoumaného, neznámého či nového. Badatel většinou nezačíná s čistě definovanými hypotézami. Snaží se porozumět dění ve vybrané skupině. Studie etnografického typu zkoumají širokou škálu zájmů. Od perspektivy jednotlivých členů skupiny po obsahy a formy jejich přemýšlení.

Klíčovým způsobem během tohoto druhu výzkumu je zaznamenávání terénních dat. Terénní poznámky, přepsané rozhovory, audiovizuální záznamy nebo dotazník, jsou označovány termínem *data z terénu*.⁸⁹ S nimi se dále pracuje, třídí se a analyzují. Prezentace získaných dat musí být zcela jasná a přehledná. Etnografická studie je velmi často podobná svým provedením studii případová. Lze ji ale obecně charakterizovat těmito znaky: pružný plán, delší setrvání ve skupině a etnografické psaní.

Role badatele se stále vyvíjí. Prochází neustále procesem uvědomování si sebe sama. Námí zvolená metoda rozhovoru (či zúčastněné pozorování a skupinové rozhovory) i etnografický přístup nabízí možnost přímé interakce s participanty. Důležitá je právě

---

⁸⁸ DISMAN, M, *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha, 2008, s. 290.

⁸⁹ HELLEBRANDT, V., ZHÁNĚL, J. a SEBERA, M. *Metodologie výzkumné práce*. Brno, 2014, s. 50-55.

pozice badatele, kdy interpretovat nasbíraná data z práce z terénu pomáhá získaná interakce s danou skupinou.⁹⁰

Dominantní technikou používanou v etnografickém výzkumu jsou spíše hloubkové, eventuálně skupinové rozhovory. Tradice klade důraz na interpretativní přístup a používání k bádání kvalitativní metody. *Audience studies* usilují o odhalení perspektivy příjemců. Většinou se tak již děje na základě rozhovorů s nimi než skrze dlouhodobé pozorování.

2.2.1.2 Rozhovor

Empirický výzkum tvoří naslouchání vyprávění, pokládání otázek a samozřejmě získávání odpovědí na ně. Jednou z forem dotazování jsou dotazníky s jasně danou strukturou otázek či otázkami uzavřenými a také volné rozhovory, jejichž struktura není dopředu pevně dána. Často mohou mít podobu volného vyprávění ze strany dotazovaného. Střední cestou mezi těmito dvěma krajními typy rozhovoru je polostrukturované dotazování. Charakteristickým je pro něj definovaný účel, osnova a velká pružnost v procesu získávání informací.

V kvalitativním rozhovoru by měl sběr dat vytvořit vztah, kdy se teoretický rámec badatele překrývá s možnostmi respondenta. Badatel se musí dotazovanému přizpůsobit. V kvalitativním dotazování se dotazovanému nikdy nepředkládají předem stanovené odpovědi. Kvalitativní rozhovor by měl mít intervenční charakter. Proto by zde měla zůstat možnost dodatečného kontaktu dotazovaného s badatelem.⁹¹

Polostrukturované rozhovory označujeme za rozhovory s návodem. Tento návod je vytvořen soupisem otázek, které musí výzkumník v rámci rozhovoru položit. Návod zajišťuje, že se badatel dostane na všechna zajímavá témata, kterým se chce věnovat. Hlavní otázky bývají v návaznosti na průběh rozhovoru doplňovány dalšími otázkami. Rozeznáváme tedy otázky primární, které jsou již předem stanovené. Otázky sekundární poté vznikají přímo během rozhovoru (s cílem doplnění či podnícení k další výpovědi).

Tento typ rozhovoru dovoluje badateli provést rozhovor s více lidmi strukturovaněji. Díky němu má výzkumník jednodušší práci během srovnávání jednotlivých rozhovorů.⁹² Polostrukturovaný rozhovor navzájem kombinuje výhody nestandardizované i

---

⁹⁰ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha, 2016, s. 115-125.

⁹¹ SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha, 2014, s. 255-270.

⁹² SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha, 2014, s. 170-175.

standardizované formy dotazování a snižuje tak jejich omezení. Díky tomu patří tento typ rozhovoru k nejpoužívanějším nástrojům kvalitativního výzkumu.⁹³

Na začátku dotazování se obvykle začíná nejdříve s méně problémovými otázkami, které dotazovaného podporují v jeho vyprávění.⁹⁴ Zaměřit se na otázky o názorech a pocitech je dobré až později. Jan Hendl uvádí osvědčené postupy pro vedení interview:⁹⁵

- „1) Zajišťujeme důkladnou přípravu a nácvik provedení rozhovoru.*
- 2) Účel výzkumu určuje celý proces interview.*
- 3) V interview máme vytvořit rámec, v němž se bude moci dotazovaný vyjadřovat pomocí svých vlastních termínů a svým vlastním stylem.*
- 4) Vytváříme vztah vzájemné důvěry, vstřícnosti a zájmu. Jsme citliví k pohlaví, k věku a kulturním odlišnostem dotazovaného.*
- 5) Při přípravě a provedení rozhovoru si uvědomujeme, že otázky v rozhovoru nejsou totožné s výzkumnými otázkami.*
- 6) Otázky formulujeme jasným způsobem, kterému dotazovaný rozumí.*
- 7) Klademe vždy jenom jednu otázku.*
- 8) Otázky doplňujeme sondážními otázkami.*
- 9) Dotazovanému dáváme jasně na vědomí, jaké informace požadujeme, proč jsou důležité a jak interview postupuje.*
- 10) Nasloucháme pozorně a odpovídáme tak, aby dotazovaný poznal, že o něj máme zájem. Necháváme dotazovanému dostatek času na odpověď.*
- 11) Udržujeme si neutrální postoj k obsahu Sdělovaných dat. Sbíráme data, ale neposuzujeme osobu.*
- 12) Jsme pozorní a citliví k tomu, jak je dotazovaný rozhovorem ovlivněn a jak odpovídá na různé otázky.*
- 13) Zohledňujeme časové možnosti dotazovaného.*
- 14) Jsme reflexivní, sebekriticky monitorujeme sami sebe.*
- 15) Po rozhovoru kompletujeme a kontrolujeme své poznámky, jejich kvalitu a úplnost.“*

---

⁹³ Tamtéž, s. 210-215.

⁹⁴ PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha, 1998, s. 117.

⁹⁵ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha, 2016, s. 172.

2.3 Role badatele a etika výzkumu

Všeobecně je u tohoto druhu výzkumu doporučeno, aby se výzkumníci sami tematice svého bádání věnovali. Díky tomu se snáze stanou součástí zkoumané komunity a také získají osobní zkušenost s nastolenou problematikou. Osobně je badatel této práce uživatelem sociální sítě Facebook v aktivním smysl. Sám je také správcem i firemní stránky na této sociální síti a problematice sociálních sítí se věnuje skrze nejrůznější workshopy a školení, která absolvoval. Výzkumník dokonce vede výukový kurz pro seniory, kde je seznamuje s problematikou a možnostmi Facebooku.

Tato možnost zařazení se a obeznámení se s informacemi má pro výzkumníka velikou výhodu právě v tom, že potřebuje podrobně vědět, o čem mohou informanti během interview hovořit. Takový výzkumník vzbuzuje v průběhu svého výzkumu větší důvěryhodnost u svých respondentů. Mohou díky tomu badatele považovat za osobu zcela informovanou a sobě rovnou, co se užívání sociální sítě týče. Badatel je také povoláním volnočasový pedagog mládeže, díky čemuž dokáže otevřeně jednat i s mladšími respondenty. Výzkumník také ze své pracovní pozice a zkušenosti dokáže lépe zhodnotit a posoudit výsledky, ke kterým se díky tomuto výzkumu dostane. Sám umí i nabídnout možná řešení a ponaučení vhodná pro širší uživatelskou sféru sociální sítě Facebook.

V průběhu každého výzkumu je zapotřebí dodržování etických zásad.⁹⁶ Mezi nejdůležitější zásady etického jednání během výzkumu skrze rozhovor patří zejména:⁹⁷

1. Získání informovaného souhlasu od osoby respondenta. Musí být před výzkumem plně informován o průběhu a okolnostech výzkumu.
2. Zvláštní přístup k nezletilým, souhlas jejich zákonných zástupců s výzkumem.
3. Pasivní či aktivní souhlas. Aktivní podpisem příslušného dokumentu, pasivní slovně.

---

⁹⁶ ŠVARÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha, 2007, s. 42-44.

⁹⁷ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, s. 153-155.

4. Odtajnění veškerých informací účastníkům. Pokud došlo k zatažení některých informací účelně, musí být na konci studie vzorek výzkumu plně obeznámen s jeho okolnostmi.
5. Svoboda odmítnutí. Kdykoliv během výzkumu mají účastníci možnost odstoupit.
6. Anonymita. Ideálně není totožnost účastníků známa ani samotnému výzkumníkovi.

V našem výzkumu budou rozhovory z části anonymizovány, nikde nebude uvedeno nadbytečné množství informací o respondentech natolik, aby to mohlo vést k identifikaci jejich osob. Všichni dotazovaní budou před rozhovorem poučeni o účelu bádání. Všichni dotazovaní budou požádáni i o souhlas s nahráváním rozhovoru na diktafon a svolení k jeho přepisu.

2.4 Design vzorku

K zásadnímu rozhodnutí během kvalitativního výzkumu patří jednoznačně výběr zkoumaných jednotek. Badatel si tyto jednotky volí v přípravné fázi výzkumu. Zvolení vzorku je zcela klíčové a chyba při jeho výběru zapůsobí na celý výzkum, získaná data i jeho výsledky. Výběr vzorku výzkumu může být proveden záměrně⁹⁸ či náhodně. Pro potřeby této práce zvolíme výběr účelový neboli záměrný. Tento výběr definuje Disman jako: „...metodu založenou pouze na vlastním úsudku badatele dle předpokladů o tom, co by mělo být pozorováno a jaké zástupce populace vybere.“⁹⁹

Hlavním kritériem pro výběr respondentů bude jejich aktivita v užívání sociální sítě Facebook. Dalším kritériem bude míra zabezpečení uživatelských profilů a jejich věk. Tato kritéria se však snažíme dodržet jen z důvodu rozmanitosti vzorku, a aby byly nalezeny různé pohledy na autocenzuru na Facebooku. Díky nízkému počtu respondentů, kterých je dvanáct, máme možnost jít v polostrukturovaném rozhovoru mnohem více do hloubky a získat tak více soukromých informací o vybraných jednotlivcích.

---

⁹⁹ DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha, 2008, s. 112-114.

3 Analytická část

3.1 Analýza rozhovorů

Všichni respondenti jsou aktivními uživateli sociální sítě Facebook. Již několik let vlastní osobní profil, zveřejňují příspěvky na síti a využívají další funkce Facebooku.

Respondenti vyjádřili souhlas se zveřejněním přepisu nahrávaných polostrukturovaných rozhovorů. U nezletilých souhlasili se zveřejněním přepisu jejich zákonní zástupci.

Dva rozhovory byly vedeny, pro velkou vzdálenost mezi respondenty a badatelkou, prostřednictvím Messengeru Facebooku. Jednotlivé otázky však byly kladené postupně, tak jako by se jednalo o rozhovor v reálném čase i prostředí.

Dohromady bylo vybráno 12 respondentů. Ti, na základě věku a pohlaví zastoupili rovnoměrně české uživatele Facebooku. Vzhledem k tomu, že uveřejněné informace na Facebooku o jednotlivých uživateli nejsou validní, lze zastoupení jednotlivých věkových skupin na této síti jen předpokládat. Právě z tohoto důvodu se badatelka rozhodla oslovit respondenty napříč pohlaví všemi věkovými kategoriemi.

Tamara (žena, 14 let)

Tereza (žena, 16 let)

Pavla (žena, 22 let)

Petra (žena, 31 let)

Monika (žena, 42 let)

Alena (žena, 59 let)

Michal (muž, 11 let)

Dušan (muž, 19 let)

Jiří (muž, 21 let)

Václav (muž 30 let)

Jakub (muž, 36 let)

Dalibor (muž, 45 let)

Rozhovor:

Jméno:
Věk:
Pohlaví:
Dosažené vzdělání:

Jak dlouho máte účet na FB?
Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Kolik máte přátel na FB?
Komu zde udělujete přátelství?
Aktualizujete si seznam svých přátel?
Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?
Jak často procházíte hlavní stránku?
Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?
Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
Jak často?
Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?
Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?
Hrubá či vulgární slova?

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?
Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?
Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?
Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?
Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?
Dokáží to všichni? Může s tím mít někdo problém? Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?
Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílette je) a u jiných nikoli?
Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílette?
Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?
Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?
A co váš profil?
Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?
Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?
Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Kódovací kniha – kategorie

číslo otázky	otázka	kód odpovědi	odpověď
1	Jak dlouho máte účet na FB?		
2	Myslíte si, že jste aktivními uživateli?		
3	Kolik máte přátel na FB?		
4	Jaký je skutečný (ověřený) počet přátel na profilech respondentů?		
5	Komu zde udělujete přátelství?	1	znám od pohledu/doslechu
		2	znám osobně/spolužáci
		3	kamarádům
		4	blízký člověk
		5	ne těm co neznám
		6	společný zájem na FB
6	Aktualizujete si seznam svých přátel?		
7	Jaké máte důvody k vymazání/blokaci přátel?	1	ukončení komunikace
		2	negativní zkušenost
		3	žádné - nevymazávám
		4	spamování
		5	falešný profil
8	Sledujete konkrétní zdi přátel nebo jen hlavní stránku?	1	zdi a hlavní stránka
		2	pouze hlavní stránka
9	Co se vám na FB líbí?	1	nevím
		2	kontakt s ostatními
		3	události
		4	sdílení fotografií
		5	sdílení informací
		6	inspirace
		7	zábava
		8	aktuální informace
		9	způsob vyhledávání přátel
10 11	Co se vám na FB nelíbí? Co vám na FB vysloveně vadí?	1	nevím
		2	přílišné odhalování soukromí ostatních uživatelů
		3	nezajímavý obsah
		4	návykovost
		5	nic
		6	rozdílnost profilu a reality
		7	nesmazatelnost již zveřejněného
		8	množství osobních dat na síti
		9	možnost zneužití osobních dat
		10	nahatě dětské fotografie
		11	spam
		12	pomlouvání
		13	nevyžádané inovace FB
12	Jak přispíváte na FB?	1	vlastní příspěvky
		2	komentování příspěvků ostatních
		3	lajkování příspěvků ostatních
		4	sdílení příspěvků ostatních
13	Vyjadřujete všechny své názory, nebo jsou témata kterým se vyhýbáte?	1	nevyhýbám se
		2	některým se vyhýbám
		3	rozhodnutí dle ostatních komentářů
		4	vůbec nevyjadřuji názory
14	Používáte v příspěvcích na FB vulgární/hrubá slova ?	1	nepoužívám vulgární slova
		2	výjimečně
		3	občas

číslo otázky	otázka	kód odpovědi	odpověď
15	Jakého druhu jsou vaše příspěvky na vaší zdi?	1	statusy
		2	odkazy
		3	fotografie
		4	videa
16	Proč se rozhodnete některé informace nezveřejnit?	1	nezajímavý obsah
		2	způsobit pohoršení
		3	osobní údaje
		4	pomluvy
		5	soukromé informace
		6	urážky
		7	nezveřejňuji nic
17	Jak dlouho trvá, než se rozhodnete příspěvek zveřejnit/nezveřejnit?		
18	Komu umožňujete vidět vaše příspěvky?	1	jenom já
		2	přátelé
		3	všichni
		4	spoléhám na obecné nastavení
19	Ověřujete si zdroje příspěvků?		
20 21	Myslíte si, že profily vašich přátel korespondují s jejich životy v reálném světě? Myslíte si, že váš profil koresponduje s vaším životem v reálném světě?	1	ano
		2	jak kdy
		3	ne
22 23	Jaké informace o vás lze veřejně na FB zjistit? Jaké informace jsou skutečně o respondentech na FB veřejně dostupné?	1	jméno
		2	věk
		3	datum narození
		4	bydliště
		5	pohlaví
		6	stav
		7	telefonní číslo
		8	email
		9	fotografie
		10	škola
		11	zaměstnání
		12	zájmy
		13	poloha
		14	nevím
		15	přátelé
		16	životní události
24	Uveřejňujete vědomě svou aktuální polohu?		

Kódovací kniha – respondenti

základní informace				číslo otázky													
Jméno	věk	pohlaví	vzdělání	1 (roky)	2	3 (počet)	4 (počet)	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Michal	11	muž	žák ZŠ	3	ano	55	56	2,3,4	ano	2	1	2	5	11	1,2,3,4	2	3
Tamara	14	žena	žák ZŠ	2	ano	200-500	nelze zjistit	1	ne	1,2	1	1	1	1	1,2,3,4	2	1
Tereza	16	žena	student SŠ	5	ano	2000	1749	1,6	ano	3	2	2	10	5	2,3,4	2	2
Dušan	19	muž	student SŠ	6	ano	420	421	1,2	ano	1,2,5	2	2,7	5	5	1,2,3	4	1
Jiří	21	muž	SŠ	5	ano	370	374	1	ano	1	2	2	5	4	1,2,3,4	2	1
Pavla	22	žena	SŠ s mat.	7	ano	400-500	575	2	ano	1,4	1	3,4	2	3,11	1,2,3,4	2	1
Václav	30	muž	VOŠ	8	ano	299	299	2	ano	2,4	1	8	6,7	5	1,2,3,4	2	1
Petra	31	žena	SŠ s mat.	7	ano	100	414	1,2,6	ne	1	1	5	1	2,12	1,2,3,4	2	2
Jakub	36	muž	SŠ s mat.	11	ano	181	181	1,2	ne	2	2	8,9	8	13	1,2,3,4	2	3
Monika	42	žena	SŠ s mat.	5	ne	400	472	2	ne	2	2	3	1	5	1,2,3,4	2	1
Dalibor	45	muž	SŠ	5	ne	20	54	3,4	ne	1	1	2	9	9	-	1	1
Alena	59	žena	VŠ	8	ne	120	142	4	ne	2	1	2,6	4	5	1,2,3,4	3	1

základní informace				číslo otázky													
Jméno	věk	pohlaví	vzdělání	15	16	17 (min)	18	19	20	21	22	23	24				
Michal	11	muž	žák ZŠ	2,3	5	0	2,3	ano	2	2	4,9	1,5,9,12	ne				
Tamara	14	žena	žák ZŠ	3	1	10	3	ne	2	2	1,4,10	1,9	ne				
Tereza	16	žena	student SŠ	3	2	5	4	ne	3	1	1,3	1,5,9,13	ne				
Dušan	19	muž	student SŠ	3	1	30	3	ano	3	1	3,4,10	1,5,6,9,10,12,13,15	ne				
Jiří	21	muž	SŠ	1,2,3	-	5	4	ano	1	1	2,3,4,5,7,8	1,5,9,12,13	ne				
Pavla	22	žena	SŠ s mat.	1,3	1	1	2,3	ano	2	2	9,10,11,12,13	1,4,5,9,10,11,12,13,15	ne				
Václav	30	muž	VOŠ	1,2,3,4	2,6	3	4	ano	3	3	9,12,13,14	1,5,6,7,9,11,12,13,15,16	ano				
Petra	31	žena	SŠ s mat.	1,2,3,4	3,4	0	2,3	ano	1	1	4,9,13	1,3,5,6,9,10,11,12,13,15,16	ano				
Jakub	36	muž	SŠ s mat.	2,3	5	0	2,3	ano	1	1	12,13	1,5,9,10,11,12,13,15	ne				
Monika	42	žena	SŠ s mat.	1,2,3,4	1	0	4	ne	3	3	1,9,11,12	1,9,10,11,12,15	ne				
Dalibor	45	muž	SŠ	-	7	-	-	ano	1	1	2,4,5,6	5,6,10,11,12,13,15	ne				
Alena	59	žena	VŠ	1,2	2	0	4	ano	2	1	14	1,5,6,7,9,10,11,12,13,15	ne				

Některé otázky byly pro respondenty překvapující, dokonce se i přiznali, že nad nimi sami nikdy nepřemýšleli. U mladších respondentů bylo možné pozorovat i nadšení z toho, že mohou nad tématem přemýšlet s někým, koho Facebook také zajímá.

- Doba užívání sociální sítě Facebook

Dotazovaní respondenti užívají sociální síť Facebook již několik let (v rozmezí 2-11 let), i přes tuto poměrně dlouhou dobu jsou stále vlastníky aktivních účtů.

Nejkratší dobu užívání této sítě uvádí Tamara (žena, 14 let), současně však uvádí, že jiný účet měla již dříve (v 8 letech), ale ten prý nepoužívala, proto si ve dvanácti letech založila účet nový.

Nejdéle, 11 let, využívá Facebook Jakub (muž 36 let), nebyl si však touto odpovědí zcela jistý.

Respondentky uvedly v průměru 5,67 let užívání sítě. Respondenti uvedli v průběhu 6,33 let. V průměru bez rozdílu pohlaví i věku se jedná o rovných 6 let užívání této sítě.

- Aktivní uživatelství

Tři nejstarší dotazovaní bez rozdílu pohlaví se považují za neaktivní uživatele.

Čtyři z šesti žen se považují za aktivní uživatelky. Monika (42 let) se za aktivní nepovažuje – později v rozhovoru uvedla, že si hlavní stránku kontroluje vždy, když je u počítače, tak 6 až 8krát denně. Alena (59 let) uvedla, že na Facebook v poslední době moc nechodí, protože jí to „žere hrozného času“. V rozhovoru opět později uvedla, že záleží na období, teď si hlavní stránku kontroluje jednou měsíčně, ale je období, kdy „to dělá i jednou denně“.

Za aktivní uživatele se považuje pět ze šesti mužů. Pouze Dalibor (45 let) uvedl, že není aktivním uživatelem. V rozhovoru dále prozradil, že Facebook využívá pro komunikaci se svým synem, který mu „nebere telefon“. Hlavní stránku si ale prohlíží 2 - 3krát týdně.

Všichni respondenti tedy mají aktivní účty a v průměru se považují za aktivní uživatele Facebooku. Tím splňují hlavní podmínku výzkumu.

- Přátelství na Facebooku

Počet přátelství respondentů na Facebooku je napříč věkem, pohlavím i dosaženým vzděláním různé. Tuto informaci badatelka předpokládala, proto se zaměřila na dvě konkrétnější otázky. Vědí uživatelé Facebooku bez připojení ke svému účtu, kolik přátel doopravdy mají?

Tuto veřejně dostupnou informaci badatelka na jejich soukromých facebookových profilech dohledala. Respondenti o budoucí kontrole informování nebyli. Pouze v jednom případě se tuto informaci nepodařilo zjistit. Tamara (14 let), která si myslí, že má 200 až 500 přátel, má svůj profil z tohoto ohledu dobře zabezpečený. Nikomu z veřejnosti se nezobrazují počty, a dokonce ani jména jejich přátel. Takto zabezpečený profil má ze všech respondentů pouze ona.

Někteří respondenti mají o počtu svých přátel reálnou představu: Nejstarší žena (Alena, 59 let) odhadovala počet svých přátel na Facebooku na 120, ve skutečnosti je jich 142, což není tak úplně špatný odhad. Ostatní ženy na tom byly o poznání hůře:

Tereza (16 let) se domnívala, že má 2 000 přátel, ve skutečnosti jich je 1 749. Pavla (22 let) si myslela, že má 400, 500 přátel, reálně jich je 575. Petra (31 let) uvedla v dotazníku, že má 100 přátel, dle informací z jejího profilu je jich 414, lze se jen domnívat, zda si tohoto čísla není vědoma či zda jej uvedla o tolik nižší záměrně. Monika (42 let) se domnívala, že má asi 400 přátel, ve skutečnosti jich je 472.

U mužů je tomu zcela naopak. V této kategorii měl největší rozdíl mezi představou a reálným číslem Dalibor (45 let). Domníval se, že má na Facebooku 20 přátel, reálné číslo je však 54 – je tedy více než dvojnásobné.

Ostatní muži, bez ohledu na věk, však mají reálný pohled na počty svých přátel na Facebooku: Michal (11 let) myslí si, že má 55 přátel, ve skutečnosti jich je 56. Dušan (19 let) domnívá se, že má 420 přátel, reálné číslo je 421. Jiří (21 let) v odpovědi uvádí 370 přátel, ve skutečnosti je jich 374.

Je možné, že si muži toto reálné číslo více kontrolují, proto jej znají. Také je však možné, že mají mnohem lepší odhad na reálné počty než ženy.

Druhou, zásadnější podotázkou bylo, na základě čeho, udělují respondenti na Facebooku přátelství. Právě při výběru, zda dotyčného do svých přátel uživatel přidá či nikoli je jedním ze znaků projevené autocenzury. Dotyčný uživatel si sám pro sebe

vytváří skupinu ostatních uživatelů, kterým umožňuje více nahlédnout do svého soukromí. Přátelům totiž dává, oproti ostatní veřejnosti na Facebooku, větší možnost shlédnutí jeho příspěvků.

U všech respondentů se v odpovědích objevuje sloveso znát.

„*Těm lidem, který **znám**. Jak komu.*“ Tamara (14 let)

„*Koňákům, **známejm**, pokud mi to jeho něco říká.*“ Tereza (16 let)

„***Znám** je osobně, z Erasmu, z Německa a tak.*“ Pavla (22 let)

„*Lidem, co **znám**, spolužákům, případně maminkám, které nosí v šátku.*“
Petra (31 let)

„*Jenom lidem, který **znám**.*“ Monika (42 let)

„*Svým kamarádům a příbuzným. Kamarády, který **znám** ze třídy nebo z tábora.*“
Michal (11 let)

„*Lidem, co **znam**, třeba od pohledu. Lidi ze školy, ty tam mam skoro všechny.*“
Dušan (19 let)

„*Musim je **znát** a vědět, kdo jsou*“ Jiří (21 let)

„*Musím je **znát** a vědět, kdo jsou.*“ Václav (30 let)

„*Tomu, koho **znam** (většinou osobně)*“ Jakub (36 let)

„*Jenom velmi dobrejm kamarádům nebo **známejm**.*“ Dalibor (45 let)

Nejstarší respondentka Alena (59) však tento okruh svých známých ještě více zaměřuje a uvědomuje si, jak je tento výběr důležitý: „*...vždycky se zamýšlím nad tím, jestli chci, aby ten člověk jakoby nahlíží do mého soukromí nějakým způsobem. Jestli je mi ten člověk nějak blízký. Ne každému.*“

Přesně polovina respondentů uvedla, že uděluje přátelství uživatelům, které zná od vidění, z doslechu nebo díky společným zájmům. Druhá polovina pro udělení přátelství musí znát uživatele osobně. Dva nejstarší respondenti Dalibor a Alena musí mít s dotyčnými vztah na osobnější úrovni.

- Aktualizace seznamů přátel

Uživatelé starší 30 let si seznamy svých přátel neaktualizují. Mladší respondenti, až na jednu výjimku (Tamara, 14 let), si seznamy aktualizují. Pohlaví zde nehraje žádnou roli.

- Důvody k blokaci či vymazání přátel

Nejčastějším důvodem je ukončení vzájemné komunikace a negativní zkušenost s dotyčným uživatelem.

Jediná respondentka Tereza (16 let) uvádí, že neblokuje ani nevymazává žádné přátele, protože je podle svých slov líná. Tomu odpovídá počet jejích přátel, který je přibližně pětkrát větší (1749), než průměrný počet přátel ostatních respondentů, který je 299 přátel.

Dalšími důvody pro zablokování či vymazání přátel jsou spamování a zjištění, že se jedná o falešný profil.

„K blokaci, když mě ten člověk otravuje, když mi třeba píše, k vymazání třeba, že se s tima lidma už nestýkám. Nepotřebuju je tam mít. Nechávám si tam ty lidi, který vim, že bych chtěla oslovit v budoucnu nebo s kterýma se vídam.“ Pavla (22 let)

„Nejsou to opravdoví přátelé, nebo otravují anebo jejich příspěvky na Facebooku se mi nelíbí, třeba jsou negativní nebo depresivní.“ Václav (30 let)

„Třeba, že už přestal používat ten účet nebo se zjistí, že to není on anebo mě nějak naštvě.“ Dušan (19 let)

„Třeba kdybych se s nim přestala bavit, nebo kdyby udělal něco špatnýho a tak.“ Tamara (14 let)

„Delší nekomunikace (cca třebas půl roku a déle) blokaci dělám v případě že se jedná o falešný profil nebo obtěžují.“ Petra (31 let)

- Sledování na Facebooku

V otázce, zda sledují respondenti zdi jednotlivých přátel či jen hlavní stránku uvedlo pět sledování jen hlavní stránky – Tereza (16), Dušan (19), Jiří (21), Jakub (36) a Monika (42).

Ostatních sedm uživatelů uvádí, že mimo hlavní stránku navštíví občas i zdi svých přátel.

„Převážně hlavní stránku, ale sem tam si zajdu na některý svý přátele, protože vim, že tam mají zajímavý věci, no.“ Alena (59 let)

„Jenom hlavní a když si vzpomenu že se s nim chci vidět s někym, tak se mu podívám na profil.“ Pavla (22 let)

„Když někdo dá něco na Facebook a já vim, že jsem ho dlouho neviděla, tak se kouknu.“ Tamara (14 let)

„Jak kdy, ale občas se podívám na konkrétní lidi, ale ne moc často.“ Václav (30 let)

- Co se uživatelům na Facebooku líbí

Respondenti napříč věkem i pohlavím uvedli, že se jim na Facebooku nejčastěji líbí kontakt s ostatními (6 z 12 uživatelů). Dvěma uživatelům se líbí události. Jakobovi (36) a Václavovi (30) se líbí aktuálnost informací. Dalším uživatelům se líbí například sdílení fotografií, způsob vyhledávání přátel, možnost čerpání inspirace a zábava.

„Líbí se mi, že udržuje povědomí o tom, co se děje. Můžeme sdílet fotky, videa, novinky, komentovat příspěvky a tak.“ Václav (30 let)

„Že se můžu spojit se svým synem, kterej mi nebere telefon.“ Dalibor (45 let)

„Spousta lidí dává kulturní akce jen na Facebook, proto ho sleduju, už nikam jinam ani nechodím, protože tam mám všechny místa, kam chodím.“ Monika (42 let)

„Že tam můžu sledovat nějaký nový fóry a psát si s kámošema.“ Dušan (19 let)

„Vytvoření akcí, pohlídnání akcí i zjištění, kdo se jich zúčastní.“ Pavla (22 let)

„Tak třeba asi to že člověk může vlastně přes nějaké skupinky prodávat věci, případně si sehnat i věci co se tyče nošení dětí, že ti někdo da ověřeny typ na prodejce či švadlenku“ Petra 31 (31 let)

„Líbí se - že tam fakt můžu najít spoustu inspirace, takovej ten kontakt s lidma, kterej není tak závaznej, že můžu u toho sedět doma a pak se mi ještě líbí, že si s nima můžu dopisovat...můžu něco číst a to a zároveň si můžu třeba se čtyřma si s nima psát, to mi přijde taky docela vtipný.“ Alena (59 let)

„Tak líbí se mi rychlost jakou se dají šířit informace, pak se mi líbí engine na vyhledávání přátel.“ Jakub (36 let)

„Že si můžeme psát a telefonovat, i když spolu třeba hrajeme nějakou hru, tak to má výhody.“ Michal (11 let)

„Že můžu mít kontakt s lidma.“ Tereza (16 let)

To jsou kladné stránky Facebooku, díky nimž zde tráví tolik uživatelů spoustu času.

- Co se uživatelům na Facebooku nelíbí

Dotazovaným se na této sociální síti nelíbí různé věci.

„Nelíbí se mi, že to vytváří dvojí život. Lidé jsou jiní na Facebooku a jiní ve skutečnosti. Taky se mi nelíbí, že člověk nemůže jen tak odejít a přijít o všechny příspěvky, fotky a videa. Je to takové portfolio našeho života.“ Václav (30 let)

Jakubovi (36 let) se nelíbí, co vše o něm Facebook ví. Daliborovi (45 let) se nelíbí možnost zneužitelnosti dat.

„Nelíbí se mi tam, že malé děti ukazují své nahaté fotky.“ Tereza (16 let)

Pavle (22 let) se nelíbí: *„Když tam někdo píše příliš soukromé informace, to je úplně zbytečný.“* Aleně (59 let) se nelíbí, že jí Facebook *„požírá tolika času“*.

Tři ženy - Tamara (14), Petra (31) a Monika (42) uvedly, že nevědí, co se jim na Facebooku nelíbí. Oproti tomu uvedli tři muži: Michal (11), Dušan (19) a Jiří (21), kteří jsou zároveň i muži nejmladšími, že není nic, co by se jim na Facebooku nelíbilo.

- Co uživatelům na Facebooku vysloveně vadí

Na Facebooku 5 respondentům vysloveně nic nevadí. Machalovi (11 let) a Pavle (22 let) vadí spamování. Ostatním napříč věkem i pohlavím vadí různé věci.

Jirkovi (21 let) vadí, že je Facebook návykovej. Jakubovi (36 let) vadí, že přehrávat videa bez kliknutí.

Petře (31 let) vadí „*možná to že se lidi pomlouvají nebo se svěřují s moc intimními věcmi, problémy*“.

- Vyhýbání se tématům na Facebooku

Všichni respondenti, kromě Dalibora, uvádějí, že jsou na Facebooku témata, kterým se vyhýbají.

Dalibor (45 let) uvádí, že se nevyhýbá žádnému tématu. Na Facebooku však nezveřejňuje žádné příspěvky, proto lze říci, že se u něj na Facebooku jedná o 100 % autocenzuru.

„No, nevim, jak to říct. Možná teď nedávno tam bylo takový téma, který vlastně, mě by se k tomu chtělo něco říct, ale když sem se podívala jo, co tam lidi píšou, tak sem si to rozmyslela. Nějak mi přišlo, že ne, že nebudu plýtvat energií.“ Alena (59 let)

Dušan (19) uvádí, že na Facebooku nevyjadřuje žádné vlastní názory, avšak v předchozí otázce uvedl, že komentuje a lajkuje příspěvky ostatních a také zveřejňuje příspěvky vlastní.

Lze tedy říci, že svou autocenzuru na Facebooku pocítují do jisté míry všichni dotazovaní.

- Užívání hrubých i vulgárních slov

U užívání hrubých či vulgárních slov uvedlo 8 respondentů, že je vůbec nepoužívá. Z odpovědí je patrné, že si použití těchto slov velmi hlídají. Autocenzura neslušného vyjadřování na Facebooku je tedy nepopíratelná.

Dva muži Michal (11 let) a Jakub (36 let) uvedli, že je občas používají. Oproti tomu odpověděly dvě ženy Tereza (16 let) a Petra (31 let), že je používají pouze výjimečně.

Alena (59 let) uvádí: *„No jako, já bych s tím neměla problém, jako vůbec bych s tím neměla problém, když bych cejtila, že to tam patří to slovo, tak ho použiju, ale musím říct, že si nevzpomínám, kdy bych to jako udělala.“*

„Stejně jako mimo Facebook, používám když, je vhodný prostor, ale většinou se snažím být na Facebooku “hodný”, vždyť tam mám i mé rodiče a prarodiče.“ Václav (30 let)

„Výjimečně ale opravdu výjimečně a to max. voe (nebo případně formou smajlika hnědé barvy) ale opravdu výjimečně možná jednou za rok možná 2x.“ Petra (31 let)

Dušan (19 let) rozlišuje použití slov dle adresáta: *„S kámošema ze školy používáme vulgární slova a když si píšu s přítelkyní, tak hovorově.“*

- Jak přispívají uživatelé na Facebook

Otázka se zaměřila na aktivní chování na sociální síti. Abychom mohli zkoumat, zda uživatelé používají cenzuru, je důležité nejdříve zjistit, zda vlastně mají co cenzurovat.

Přispívají uživatelé na Facebook svými vlastními příspěvky? Komentují, lajkují, sdílí příspěvky ostatních uživatelů?

Devět uživatelů uvedlo využití všech čtyř základních aktivit, které byly zmíněny v otázce zveřejňování vlastních příspěvků, komentování příspěvků ostatních, lajkování příspěvků ostatních, sdílení příspěvků ostatních.

Dalibor (nejstarší muž) uvedl, že nevyužívá žádnou z těchto aktivit. Sleduje dění na Facebooku, ale nikterak do sítě nepřispívá. Dušan (19) nesdílí veřejně příspěvky ostatních a Tereza (16) uvedla, že nezveřejňuje vlastní příspěvky.

V otázkách odpovídali respondenti i na to, kdo je původcem příspěvků, na které reagují. Tato otázka však měla sloužit zejména k ucelené představě pro dotazované o možných druzích příspěvků. Není třeba ji tedy nyní vyhodnocovat.

- Zveřejňování vlastních příspěvků na vlastní zdi

Zveřejněním vlastního příspěvku na vlastní zdi dává uživatel profilu ostatním najevo, co je pro něj právě teď aktuálním tématem. Ostatním přátelům se tato zveřejněná informace zobrazí na jejich hlavní stránce (pomineme-li cenzuru Facebooku samotného). Druh zveřejněného příspěvku má vliv zejména na zaujetí ostatních uživatelů. Uživatelé se, jak z odpovědí vyplývá, líbí zajímavé informace a fotografie obzvláště. Možná právě z tohoto důvodu volí většina za příspěvek právě fotografii.

Jako druh svých vlastních příspěvků uvádí 10 dotazovaných fotografie, kromě Dalibora (45 let), který nezveřejňuje nic a krom Aleny (59 let): „*Sem tam uveřejním nějaký text. No já to dělám spíš tak, že když něco najdu třeba u přátel nebo na tý zdi, protože já tam mám, jako mě přijdou hodně zajímavý ty příspěvky, který mi tam choděj. Tak sem tam něco nasdílím jakoby na svůj profil. S fotografiema a videem mám spíš nějaký technický problém, takže moc to nedělám, ale třeba pozvánky na akce a tak, tak to si tam umím dát, tak občas to tam dávam.*“

Dalšími nejčastějšími příspěvky jsou odkazy (uvedlo 7 dotazovaných) a statusy (6 dotazovaných). Videá sdílí pouze tři uživatelé: Václav (30 let), Petra (31 let) a Monika (42 let).

Různorodost druhů příspěvků je nejvyšší u uživatelů žen i mužů ve věku 21-42 let. Uživatelé mladší 20 let přispívají převážně fotografiemi.

- Jaké důvody vedou k nezveřejnění příspěvku

Které příspěvky nakonec uživatel zveřejní, které nikoli a které v žádném případě nikdy? Jako důvod nezveřejnění některé informace uvedla třetina respondentů Tamara (14 let), Dušan (19 let), Pavla (22 let) a Monika (42 let) nejčastěji nezajímavý obsah.

Další tři – Tereza (16 let), Václav (30 let) a Alena (59 let) odpověděli, že by nezveřejnili obsah, který mi mohl vyvolat pohoršení ostatních uživatelů.

„Třeba fotku, kde bych byla extra v plavkách, nebo nějaká výrazná, to bych určitě nedala. Když to nikoho neurazí, tak to tam dám.“ Tereza (16 let)

„Když si myslím, že by to mohlo někoho zajímat“ Pavla (22 let)

„Podle potřeby, když mě něco potěší, tak to tam dám a ono to pak potěší i ostatní mé přátele.“ Monika (42 let)

Další informace, které by ostatní nezveřejnili, jsou: soukromé informace, pomluvy, urážky.

Z těchto získaných odpovědí lze předpokládat, že si uživatelé zvažují zveřejňování svých příspěvků s ohledem na ostatní uživatele. I zde tedy k autocenzuře dochází.

- Proces autocenzury

Je autocenzura automatickým procesem nebo má při zveřejňování vlastních příspěvků delší dobu trvání?

„Přemýšlím, protože nezveřejním něco, co nechci, aby ostatní viděli. Přemýšlím, tak 10 vteřin.“ Michal (11 let)

Ostatní respondenti do 31 let (muži i ženy) uvedli, že se nad tím či příspěvek zveřejní, musí zamýšlet delší dobu v řádu minut. Proces autocenzury mají méně zautomatizovaný. Celkem se jednalo o 6 dotazovaných – tedy o polovinu všech respondentů.

„Přemýšlím. Většinou napíšu kamarádce, jestli je ta fotka hezká. Když nenapíše, tak napíšu ještě někomu jinému. Tak 10 minut asi.“ Tamara (14 let)

Tereza (16 let) uvedla: „*Tak jako přemýšlím, jestli mi to tam třeba sluší. Asi 5 minut. Někdy čekám na vyjádření přítele.*“

Dušan (19 let) při zveřejňování fotografie: „*Vždycky na ní koukám tak minimálně půl hodiny než jí tam dam.*“

Jiří (21 let) se zamýšlí tak 5 minut. Václav (30 let) uvedl: „*Jak kdy, a jak co. Někdy přemýšlím víc, tak 3 minuty.*“

„*Někdy automaticky vím, co tam nedám někdy přemýšlím případně se optám přátel, zda to mužů zveřejnit.*“ Petra (31 let)

„*Většinou automaticky nebo to přeskakuju, většinou tak do minuty.*“ Pavla (22 let)

„*Když to tam chci dát, tak hned, pak už to neudělám.*“ Monika (42 let).

„*Já to asi dělám úplně spontánně.*“ Alena (59 let)

Z odpovědí je patrné, že proces autocenzury u mladších uživatelů opravdu nějaký čas trvá, zřejmě se zautomatizuje s přibývajícím věkem.

- Viditelnost příspěvků pro ostatní uživatele

Polovina dotazovaných umožňuje v nastavení svých příspěvků viditelnost pro všechny uživatele, z nich Michal (11 let), Pavla (42 let), Petra (31 let) a Jakub (36 let) některé příspěvky pouze pro přátele.

Dalibora (45 let) viditelnost nezajímá, protože nic nezveřejňuje. Zbýlých pět uživatelů se spoléhá na základní nastavení Facebooku.

„*Většinou mám nastaveno všichni, jen když sdílím nějak fotky, nastavují jen přátelé.*“ Jakub (36 let)

Monika (42 let) si není zcela jistá: „*Mám za to, že tam mám přátele. Snad tam mám jenom přátele. Kouknu se, ale je to spíš o tom, že nevím, kde to tam je.*“

„Jak kdy. Snažím se dávat na facebook jen věci, za které se nestydím a které neskrývám. Prostě kdyby to našel kdokoliv nerad bych se nějak styděl nebo něco vysvětloval.“ Václav (30 let)

Nejvíce si viditelnost příspěvků hlídá nejmladší respondent Michal (11 let): *„Někdy jenom přátelé, někdy všichni, jen já – nikdy. Nastavuju to tam sám skoro vždycky.“* Oproti němu Tamara (14 let), nejmladší žena respondentka, uvádí, že má viditelnost většinou pro všechny, protože to nenastavuje.

Tereza (16 let) uvádí: *„Mám tam automaticky to, co tam vždycky bylo, takže asi všichni v mých přátelích. Příspěvky tam moc nedávám, proto to ani moc neřeším.“*

- Ověřování zdrojů na Facebooku

Na otázku, zda si ověřují zdroje informací na Facebooku uvedli všichni muži kladnou odpověď. Stejně odpověděla pouze polovina žen. Tři ženy Tamara (14 let), Tereza (16 let)

a Monika (42 let) si tedy zdroje informací neověřují.

Všichni z dotazovaných mužů a polovina žen si informace z Facebooku ověřují u jejich zdrojů.

„Tak u těch vtípků je mi to jedno, ale jinak si zkontroluje zpravodajský servery, když to tam není, tak to dál neposílám. Když to není v novinách nebo v televizi, tak tomu prostě nevěřím.“ Dušan (19 let)

„Ověřuju na internetu, z více článků.“ Jiří (21 let)

„Nesdílím nic, co by to vyžadovalo jen u některých zpráv si to pro jistotu ověřím, nemám rád hoaxy.“ Václav (30 let)

„Ne, ale já nešířím dál témata, který by mohly být nějak škodlivý.“ Monika (42 let)

„Někdy jo, ale ne moc často, protože já většinou se dívám na věci z ověřených zdrojů, takže já důvěřuju těm zdrojům, že tam nedávaj hovadiny.“ Alena (59 let)

„Jo a když nevím, tak se zeptám mámy.“ Michal (11 let)

„Většinou ano nesdílím ze zdrojů, které neznám“ Petra (31 let)

- Korespondence uživatelských profilů s reálným životem

Třetina respondentů si myslí, že profily jejich přátel odpovídají jejich reálným životům. Jiří (21 let), Petra (22 let), Jakub (36 let) a Dalibor (45).

Druhá třetina odpověděla, že profily odpovídají realitě jen částečně. Michal (11 let), Tamara (14 let), Pavla (42 let), Alena (59 let)

Třetí třetina si myslí, že profily přátel realitě neodpovídají. Tereza (16 let), Dušan (19 let), Václav (30 let), Monika (42 let)

Michal (11 let) si myslí, že profily přátel neodpovídají jejich reálnému životu. „Nemusí, ale můžou.“

Většina (7 z 12) dotazovaných se domnívá, že jejich profil koresponduje s jejich životem v reálném světě. Michal (11 let), Tamara (14 let) a Pavla (42 let) si myslí, že částečně. Václav (30 let) a Monika (42 let) si myslí, že profily neodpovídají jejich reálným životům.

„Ne, Facebook je jen portfolio, dáváme tam co se nám líbí a to, jak bychom chtěli vypadat před ostatními. Málo kdo je upřímný natolik že by tam dával všechno o sobě. Myslim si, že Facebook má jen doplnit život, ne být životem. V porovnání mínění uživatelů o profilech ostatních s profily svými se 9 z 12 uživatelů v mínění shoduje. Uživatelé, kteří si myslí, že jsou jejich profily na Facebooku odpovídající, také předpokládají, že profily jejich přátel odpovídají taktéž.“ Václav (30 let)

V další odpovědi Václav (30 let) navazuje: „Na mém profilu je toho hodně, ale jen to vypovídá, co občas dělám, co nedělám a co se mi líbí. Nic o mém reálném světě to nemůže vypovídat.“

Dva uživatelé, Tereza (16) a Dušan (19) uvedli, že profily přátel nekorrespondují s jejich životy, ale jejich vlastní profily ano.

„Ale tam jsou jenom údaje...nebo tam někdo píše něco víc? Já tam mám jenom strohý údaje. Jsem si nevšimla, že by tam někdo psal kdoví co. Lidi si podle mě vybírají z toho života pro ně důležité věci, buď hezký nebo nějak významný a mají potřebu to dát do placu a někdy se až lekám, jako, co tam někdo sdílí. Mi připadá, že jako by ty lidi si neuvědomovali jak se dávají v šanc.“ Současně ale Alena (59 let) uvádí, že její profil odpovídá.

- Zveřejněná citlivá data Na Facebooku

K porovnání představ respondentů s reálnými zveřejněnými informacemi, které může vidět kdokoli, bylo použito veřejně dostupných informací na Facebooku.

Naprostá většina respondentů (11 z 12) uvádí na svém profilu skutečné jméno. Pouze nejstarší uživatel Dalibor (45 let) ne. Ze všech dotazovaných si zveřejnění této informace na Facebooku uvědomují jen tři uživatelé.

Většina uživatelů (10) zveřejňuje na svém profilu fotografie své osoby, tuto informaci však v rozhovoru uvedlo jen 5 z nich.

Nejmladší respondent řekl, co je o něm podle něj možné zjistit: „*Jméno ani věk ne. Vlastně nic. Možná bydliště, školu, protože občas tam děláme nějaký fotky do školy. To nesdílím, většinou oni, ale neoznačujeme se.*“ (poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, zájmy)

Tři uživatelé uvádějí, že lze pomocí Facebooku zjistit, kde studovali. Ve skutečnosti lze tuto informaci dohledat u 7 z 12 respondentů.

Pavla (22 let) a Monika (42 let) uvádějí, že lze pomocí Facebooku dohledat jejich zaměstnání. I tuto informaci lze dohledat u 7 z 12 respondentů.

Pouze jeden uživatel, Dalibor (45 let) odpověděl, že si myslí, že lze na Facebooku dohledat s kým je ve vztahu. Ve skutečnosti tuto veřejnou informaci má veřejně dostupnou pět respondentů – kromě Dalibora (45 let) i Dušan (19 let), Václav (30 let), Petra (31 let) a Alena (59 let).

Někteří uživatelé se domnívají, že lze z Facebooku zjistit jejich věk. Ve skutečnosti je možné věk dohledat pouze u jednoho, který mezi tyto čtyři nepatří.

Obdobné je to s bydlištěm. Šest uživatelů se domnívá, že lze zjistit, kde bydlí, ale ve skutečnosti je to opět jen u jednoho, který mezi ně nepatří.

Nejzajímavější informací je fakt, že 2 z 12 uživatelů vůbec neví, jaké informace o nich by mohli být z Facebooku dohledatelné.

Otázka zněla: Co o vás může zjistit kterýkoli uživatel? Václav (30 let) odpověděl: *„Že mám rodinu, že se rád fotím a rád sdílím různá vtipná videa a fotky. Ale jinak nevim.“*

Právě tento uživatel však o sobě poskytuje ze všech respondentů veřejně pro všechny uživatele Facebooku nejvíce informací (jméno, pohlaví, stav, telefonní číslo, fotografie, zaměstnání, zájmy, polohu, přátele, životní události).

Alena (59 let) uvedla: *„To nevim, já jsem nikdy nezkusila jako kdyby někdo zvenčí zadal moje jméno, to mě nikdy nenapadlo.“* Veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, fotografie, škola, zájmy, zaměstnání, telefonní číslo, vztah, pohlaví, poloha.

O Pavle (22 let) se můžeme podle ní dozvědět: *„Kde jsem studovala, kde jsem pracovala, v čem se angažuju, z fotek, kde jsem byla. Ale informace si u mě může zjistit odkudkoli.“* (poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, pohlaví, fotografie, škola, zájmy, bydliště, zaměstnání, poloha)

- Lokace uživatelů Facebooku

Pouze dva uživatelé, Petra (31 let) a Václav (30 let) uvádějí, že vědomě zveřejňují svou polohu.

Čtyři uživatelé si myslí, že je jejich poloha na Facebooku veřejně dohledatelná. Facebook však o svých uživatelích, pokud si nenastaví správně soukromí, prozrazuje mnoho informací.

V devíti případech lze informace, kde uživatelé jsou nebo kde byli, na Facebooku veřejně dohledat.

„...občas nasdílím, že jsem právě v kině nebo v divadle.“ Václav (30 let)

„Neudávám polohu. Jedna známá maminka to takhle dělá s oblibou, ale to tedy nedělám, to je hrozný.“ Monika (42 let)

„Ne. Polohu na místě nezadávám.“ Jiří (21 let)

„Ne, nepoužívám zadávání polohy, protože mi to nepřijde důležitý.“ Tamara (14 let)

„Asi ano... myslím že mám i zapnutou tu lokaci.“ Jakub (36 let)

„Většinou na fotky přidávám místo, ale zpětně. Nemám internet v mobilu a nechci ho mít, tak to přidávám až z domova. Někdo mě ale může označit, když je někde se mnou.“ Pavla (22 let)

Michal (11 let) si uvědomuje možné nebezpečí: *„Ne, neoznačuju svou polohu. Myslim, že to není správný, protože ty lidi ví, kde jsi a mohli by mě třeba unést a počkat si na mě. Ale není to správný.“*

Téma lokace bylo v rozhovoru více rozvedeno s Petrou (31 let). Svou polohu uveřejňuje z tohoto důvodu: *„... kdyby byl někdo z přátel v okolí nebo na stejném místě můžeme se potkat pokecat dát kafe, ale není to pravidelností to využívání polohy, pokud je plocha automaticky u fotky myslím malým písmen a nedávám to vysloveně já tak protože to mám stále zaplé a nevypínám.“* Doufá, že je zabezpečení Facebooku dostačující, o své či dcerky bezpečí se neobává: *„... spoustu příspěvků mám jen pro přátele či vlastní nastavení a polohu doma, ta se snad neukazuje pouze poloha*

bydliště – tedy město“ Ukradení identity některého z přátel se také nebojí. „*To se mi ještě nestalo.*“

Někteří poskytují místo svého výskytu sami ve zcela veřejných informacích na profilu. Jiní si nekontrolují označení míst na fotografiích, kde jsou sami označeni. Někteří uveřejňují konkrétní místa ve svých životních událostech. Nejnebezpečnější však zůstává automatické přidání lokace do příspěvků.

Většina z dotazovaných zveřejňuje informace o své poloze nevědomě.

3.1.1 Shrnutí analýzy

Uživatelé si na Facebooku vybírají přátele na základě toho, zda dotyčného znají. Tímto způsobem vzniká na Facebooku sociální skupina.

Polovina dotazovaných je před přidáním do přátel musí znát dokonce osobně. Jsou si vědomi rozdílů viditelnosti svých příspěvků při zveřejňování u přátel svého profilu oproti ostatním uživatelům Facebooku. Při výběru typu příspěvků před jeho zveřejněním přemýšlí dotazovaní nad zajímavostí tohoto příspěvku. Dochází k tomu s ohledem ke skupině přátel. Při autocenzuře tedy přihlíží k veřejnému mínění sociální skupiny svých přátel na Facebooku.

Při zveřejňování vlastních příspěvků chtějí, aby byly především zajímavé a aby nevyvolaly pohoršení ostatních uživatelů.

U mladších uživatelů Facebooku trvá proces autocenzury, při zveřejňování příspěvků, delší dobu než u starších uživatelů. Starší uživatelé mají tento proces více zautomatizovaný.

Naprostá většina všech dotazovaných uveřejňuje na Facebooku své jméno. Někteří dokonce ani nevědí, jaké informace o sobě veřejně odkrývají, což je patrné zejména při porovnání jejich představ s reálnými veřejnými informacemi na Facebooku.

Cíleně informace o své poloze zveřejňují jen 2 z 12 respondentů. Třetina si myslí, že lze informace o jejich poloze na Facebooku dohledat. Ve skutečnosti je možné tuto informaci zjistit u tří čtvrtin dotazovaných.

Tři poloviny z dotazovaných uvedlo, že hrubá či vulgární slova na Facebooku nepoužívá vůbec. U některých záleží při volbě slov zejména na adresátovi příspěvku. Dvě ženy uvedly, že je používají jen občas nebo pouze výjimečně.

Tři čtvrtiny všech dotazovaných si před šířením příspěvku na Facebooku ověřují jejich zdroje. Jednalo se o všech 6 mužů a polovinu všech žen.

3.2 Pravidla navržená badatelem pro bezpečné užívání Facebooku dětmi

Na základě analýzy jednotlivých rozhovorů a prostudování literatury, napadla badatelku myšlenka na návrh pravidel bezpečného Facebooku. Pokud budeme projevovat opravdový zájem a budeme s dětmi o všech aktivitách na internetu bez tabu hovořit již od jejich prvního připojení, nebudou pro ně sociální sítě nebezpečím. V knize Netiketa¹⁰⁰ je sepsáno deset pravidel, z kterých může každý rodič či vychovatel vycházet. Pravidla jsou však určena pro internet obecně. Budeme vycházet z citované knihy a pozměníme několik slov, aby tak vzniklo ucelené „desatero“ pro bezpečné užívání Facebooku. Takto upravená pravidla, která se věnují i vzájemnému výchovnému vztahu rodič (vychovatel) – dítě, jsou podle názoru badatele právě tím správným klíčem k výchově bezpečného Facebooku.

10 rad k bezpečnému užívání Facebooku dětmi:

1. Objevujte Facebook společně

Buďte první, kdo dítě s největší sociální sítí seznámí. Prozkoumejte jeho tajemství spolu. Pokuste se najít stránky skupin, které vás budou bavit a přidejte se k nim. Pokud je dítě zkušenější než vy, neurážíte se, navrhněte mu, aby bylo zde vaším průvodcem.

2. Naučte dítě základním bezpečnostním pravidlům na Facebooku

Vysvětlete mu případné nebezpečí spojené s navazováním přátelství na Facebooku. Zdůrazněte, že nelze důvěřovat pouze profilům, ale jak je důležité znát přátele i osobně v reálném životě. Mluvte o hrozbě, která se může ukrývat v neznámém profilu i o způsobech, jak se komunikaci s ním vyhnout. „*Mnoho lidí se na internetu vydává za někoho jiného. Je jednoduché zkopírovat si fotku celebrity nebo vytvořit fotku fotografa a založit si falešný účet (stránku) na Facebooku.*“¹⁰¹

3. Mluvte s dětmi o riziku přátelství s neznámým profilem

¹⁰⁰ STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy, 2016, s. 50.

¹⁰¹ ECKERTOVÁ, L. *Hustež internet*. Praha, 2014, s. 56.

Dospělí musí pochopit, že díky internetu budou jejich děti navazovat nová přátelství. Děti musí vědět, že s neznámými profily si mohou chatovat, popřípadě vyměňovat komentáře se souhlasem rodičů. *„Chce-li tě internetový agresor vylákat ven na schůzku, udělá to chytře. Zpočátku ho neodhalíš. Později už mu nevyklouzneš. Zvláště, pokud jsi mu poslal své nahé fotky. Zdůrazňuje ti „on-line přítel“, že vaše kamarádství musí zůstat tajné? Zbystři! Možná je úplně jiný, než si představuješ!“¹⁰²*

4. Naučte dítě opatrnosti při sdělování citlivých dat

Již registrace vyžaduje ode všech uživatelů zadání osobních údajů. Ne všechny je ale nutné zadávat. Je potřeba, aby dítě vědělo, že než takové informace někde zveřejní, musí s tím jeho rodiče souhlasit. Domluvte se spolu, že nikdy (v příspěvcích ani v komunikaci) nebude poskytovat své jméno, příjmení, adresu a číslo telefonu.

5. Kritické myšlení je na Facebooku velkou výhodou

Děti používají sociální síť proto, aby zjistily nové informace, které je zajímají a aby mohly být v kontaktu se svými kamarády. Děti by však měly používat ve virtuálním prostředí zejména kritické myšlení. Pochybnosti o tom, zda jsou informace zde reálné by je měly naučit si poznatky prověřovat z dalších dostupných zdrojů. *„Chceš se přesvědčit, že se opravdu bavíš s jedenáctiletou Baruškou? Ať ti obratem pošle fotku, na které drží lísteček s tvým jménem a dnešním datem, nebo ať se ukáže na webkameře.“¹⁰³*

6. Pochopení dětí na prvním místě

Pokud se děti dostanou na stránky skupin určené dospělým, mohou se kvůli strachu z trestu bát přiznání. Důležitá je důvěra v dospělého. Aby se vám dítě svěřilo, musí vám především důvěřovat. *„Ovládat Facebook umí i malý mimino, jenom mí rodiče ne. Z naší třídy je tam kdekdo. Děti mladší třinácti let na Facebook nesmějí. A kdo zjistí, kolik mi je?“¹⁰⁴* „Jsi z internetu v šoku? Vypni ho! Zhasni monitor, odlož mobil

---

¹⁰² ECKERTO VÁ, L. *Huste j internet*. Praha, 2014, s. 57.

¹⁰³ Tamtéž, s. 60.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 61.

a někomu pověz, co jsi právě viděl. Uleví se ti. Moudrý dospělý by ti kvůli tomu neměl vynadat ¹⁰⁵

7. Závadný a nelegální obsah nahlaste

Odpovědnost za nesprávný obsah musíme převzít všichni. Aktivita pomáhá minimalizovat například šíření dětské pornografie prostřednictvím fotografií či videí. Nelegální obsahy je možné hlásit na policii.

8. Netiketa (kodex správného chování na internetu) i na Facebooku je základ

Připomínejte dětem zásady dobrého chování. Platí v každé oblasti našeho života, tedy i zde: užíváme přiměřeného slovníku, chováme se slušně, nečteme cizí zprávy, nejsme zbytečně agresivní či útoční atp. Ani na Facebooku nejsou děti středem vesmíru, proto je dobré jim vysvětlit, že každý dotaz na síti nemusí být ihned zodpovězen. Na této sociální síti jsme pouze tím, co o sobě sdělíme – tedy i napíšeme. Ostatní uživatelé si o nás udělají představu i na základě našich textů. Je tedy dobré věnovat pozornost obsahové i formální stránce. I na Facebooku by měli být uživatelé struční a psát k věci. Není-li co nového k tématu sdělit, pak jej není třeba znovu komentovat. Před položením otázky v komentáři pod příspěvkem by se měl uživatel nejprve přesvědčit, zda na otázku již někdo neodpověděl.

9. Seznamte se s tím, jak dítě samo Facebook používá

Sledujte, k čemu sociální síť používá, jaké profily si rádo prohlíží, do jakých skupin přispívá, jak utváří obraz svého profilu, jak se na síti chová, s kým si chatuje. Snažte se poznat profily, s nimiž komunikuje. Domluvte si společně pravidla používání Facebooku a způsoby, jak se zachovat v případě netypických situací. *„Chceš se setkat v tváři v tvář s kamarádem, kterého znáš z internetu? Řekni o tom rodičům. Na setkání by tě měl rozhodně někdo doprovodit.*“¹⁰⁶

---

¹⁰⁵ ECKERTO VÁ, L. *Huste j internet*. Praha, 2014, s. 41.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 59.

10. Pozitivní stránky Facebooku nelze popřít

Zároveň je dobré naučit dítě dát si pozor i na negativní stránky používání. Naučte dítě využívat sociální síť jako zdroj možných informací i zábavy. V rozhovoru v knize Tak jsme lajkovali uvedl Dan Přibáň (novinář, filmař a cestovatel) odpověď přesně k tomuto poslednímu bodu: „*Myslím si, že i přes tu hromadu zbytečností, co se po nich šíří, sociální sítě zvedají zájem o všechny zajímavé věci a obory. Třeba o vědu. Mnohem déle jsem pracoval jako novinář propagující vědu a techniku než jako filmař a cestovatel a mám fakt radost, když po Facebooku běží mezi lidmi videa o moderních vzducholodích a vůbec o všech věcech, co mám rád. Že to lidi baví. Stojím si za tím, že sociální média mají mnohem více kladů než záporů.*“¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ FERI, D. *Tak jsme lajkovali: kterak přiložit prst na tep doby*. Brno, 2016, s. 66.

Závěr

Diplomová práce se zaměřila na zkoumání procesu autocenzury na Facebooku. Cílem bylo získání pohledu na vnímání autocenzury prostřednictvím aktivních uživatelů Facebooku.

Byla rozdělena na tři základní části – teoretickou, metodologickou a analytickou. Části byly rozpracované na kapitoly a jejich podkapitoly pro lepší přehlednost celé diplomové práce.

V teoretické části byly charakterizovány internetové sociální sítě s podrobným zkoumáním největší internetové sítě Facebook. Byla zde vysvětlena cenzura, která je přímo součástí této sociální sítě. Také zde byla objasněna regulační strategie uživatelů – autocenzura.

Druhá část se věnovala metodologii se zaměřením na stanovení výzkumných otázek a cílů diplomové práce. Metodou výzkumu byl zvolen na doporučení vedoucího práce kvalitativní výzkum, který byl etnograficky zaměřený.

Poslední část se zaměřila na analýzu polostrukturovaných rozhovorů. Výsledkem bylo zejména zjištění možností využívání autocenzury na Facebooku a mnoho dalších zajímavých informací, které jsou s autocenzurou spjaté. Tato část obsahuje návrh badatelky pro bezpečné užívání Facebooku dětmi. K jeho sestavení se rozhodla na základě získaných poznatků při tvorbě této diplomové práce.

Manuálů pro uživatele Facebooku i knih popisující historii vzniku této sítě bylo sepsáno mnoho. Žádná z nich však nenaučí uživatele regulační strategii, která je na Facebooku nezbytností. K autocenzuře je však třeba vychovávat. Dnešní uživatelé často ani nevědí, jaké informace o sobě otevřeně prozrazují. Spoléhají na přednastavené zabezpečení a bez zamyšlení přispívají dalšími a dalšími soukromými informacemi do virtuální reality. „Reality“, ve které uživatel nikdy není sám, ve které hodnotí každý každého, ve které slovo přítel ztrácí svůj význam.

Na Facebooku je mnoho dětí, které zde chtějí být se svými skutečnými přáteli i ostatními uživateli. Často ani nesplňují minimálně věk, který je pro uživatele při zakládání účtu stanoven. Doba si to však žádá a kdo není na Facebooku,

ten je pro své okolí zvláštní. V tomto nereálném světě stráví každý den průměrný uživatel Facebooku 45 minut.

Uživatelé Facebooku nejsou při přidávání příspěvků příliš prozíraví, i když potřebu autocenzury pocítují. Omezují se například při užívání hrubých či vulgárních slov a snaží se nezveřejňovat příspěvky, které by byly příliš nezajímavé nebo pohoršující. U příspěvků si před sdílením jiným uživatelům ověřují jejich zdroje. Mnoho informací, které o sobě prozrazují, nepokládají za významné a už vůbec ne za citlivá data. Často se však jedná o lehce zneužitelné informace. Naprostá většina dokonce zveřejňuje i informace o své poloze v reálném světě.

Pokud se stává Facebook doplňkem reálného života, pak je třeba se začít věnovat tomuto fenoménu mnohem více.

Seznam použitých zdrojů

BEASTEES. *Osamělost, aneb, Kolik máte přátel na Facebooku*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5478-9.

BURDOVÁ, E., TRAXLER, J. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK). ISBN 978-80-904864-9-2.

CARLSON, N. *At Last - The Full Story Of How Facebook Was Founded* [online]. 2010 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinsider.com/how-facebook-was-founded-2010-3>>.

DAS, S., KRAMER, A. *Self-Censorship on Facebook*. [online]. [cit. 2017-01-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM13/paper/viewFile/6093/6350>>.

DEWEY, C. *If you use Facebook to get your news, please – for the love of democracy - read this first*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-20] Dostupné na WWW: <<https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2015/06/03/if-you-use-facebook-to-get-your-news-please-for-the-love-of-democracy-read-this-first>>.

DĚDIČEK, D. *Facebook jednoduše*. Brno: Computer press, 2010. ISBN 978-80-251-3196-1.

DĚDIČEK, D. *333 tipů a triků pro Facebook*. Brno: Computer press 2010, s. 196. ISBN 978-80-251-2963-0.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha, 2008. ISBN 978-80-246-1966-8.

DOČEKAL, D. *Facebook jako zdroj informací? Masivně ovlivňuje, jaké zprávy čtete*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-jako-zdroj-informaci-masivne-ovlivnuje-jake-zpravy-ctete>>.

ECKERTOVÁ, L. *Hustež internet*. Praha: Petr Prchal, 2014. ISBN 978-80-87003-39-8.

English Oxford Living Dictionaries [online]. [cit. 2017-03-26]. Dostupné na WWW: <<https://en.oxforddictionaries.com/definition/selfie>>.

FACEBOOK. *Prohlášení o právech a povinnostech* [online]. 2015 [2017-03-21]. Dostupné na WWW: <<https://www.facebook.com/terms.php>>.

FERI, D. *Tak jsme lajkovali: kterak přiložit prst na tep doby*. Brno: BizBooks, 2016. ISBN 978-80-265-0550-1.

- GREENFIELDOVÁ, S. *Změna myšlení*. Brno: BizBooks, 2016. ISBN 978-80-265-0450-4.
- HELLEBRANDT, V., ZHÁNĚL, J., a SEBERA, M. *Metodologie výzkumné práce*. Brno, 2014. ISBN 978-80-210-6696-0.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HOFFMAN, C. *The Battle for Facebook* [online]. 2008 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW: <https://web.archive.org/web/20080703220456/http://www.rollingstone.com/news/story/21129674/the_battle_for_facebook/>.
- CHAPMAN, G., PELLICANE, A. *Vztahy v digitálním světě*. Praha: Návrat domů, 2016. ISBN 978-80-7255-358-7.
- CHATFIELD, T. *Digitální svět 50 myšlenek, které musíte znát*. Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2013. ISBN 978-80-7391-720-3.
- KIRKPATRICK, D. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti*. Brno: Computer press, 2011. ISBN 978-80-251-3573-0.
- KOZÁK, M. *Jak vytvořit opravdu silné heslo* [online]. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné na WWW: <<https://www.linuxexpres.cz/praxe/jak-vytvorit-opravdu-silne-heslo>>.
- KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.
- LOCKE, L. *The future of Facebook* [online]. 2007 [cit. 2017-01-25]. Dostupné na WWW: <<http://content.time.com/time/business/article/0,8599,1644040,00.html>>.
- MCLEOD, S. *Maslow's Hierarchy of Needs* [online]. 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na WWW: <<https://www.simplypsychology.org/maslow.html>>.
- ONDREJKA, V. *Podvody na internetu*. Nová Forma, 2010. ISBN 978-80-87313-82-4.
- PAVLÍČEK, A. *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.
- PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha, 1998. ISBN 80-7184-569-8.
- PETRUSEK, M. *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, 1993. ISBN 80-7066-799-0.

POSPÍŠILOVÁ, M. *Facebooková (ne)závislost*. Praha, 2016. ISBN 978-80-246-3306-0.

SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

SEVERA, M., KRŠKA, L. *Černá ovce Facebooku-jak (ne)vydělavat na sociálních sítích*. Jindřichův Hradec: Economicus, 2013 [cit. 2017-03-36]. Dostupné na WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/facebook-300-milionu-uzivatelu-a-cerna-cisla/>>.

STANISZEWSKA, Z. *Netiketa: dobré mravy na internetu*. Říčany u Prahy: Junior, 2016. ISBN 978-80-7267-557-9.

STRAUSS, A., CORBIN, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice, 1999. ISBN 80-85834-60-X.

ŠEVČÍKOVÁ, A. a kol. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-210-7527-6.

ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

TYRLÍK, M., MACEK, P., ŠIRŮČEK, J. *Sebepojetí a identita v adolescenci: sociální a kulturní kontext*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5107-2.

Úřad pro ochranu osobních údajů: *Jak se mění Facebook – archiv dokumentů* [online]. [cit. 2017-03-15]. Dostupné na WWW: <<https://www.uoou.cz/jak-se-meni-facebook/ds-2457/archiv=2&p1=2331>>

VYLEŤAL, M. *Lupa.cz: Facebook má 300 milionů uživatelů a je v černých číslech* [online]. 2009

Seznam příloh:

- Příloha č. 1 Vzor polostrukturovaného rozhovoru
- Příloha č. 2 Kódovací kniha – kategorie
- Příloha č. 3 Kódovací kniha – respondenti
- Příloha č. 4 Přepsaný rozhovor s Tamarou (14 let)
- Příloha č. 5 Přepsaný rozhovor s Michalem (11 let)
- Příloha č. 6 Přepsaný rozhovor s Terezou (16 let)
- Příloha č. 7 Přepsaný rozhovor s Dušanem (19 let)
- Příloha č. 8 Přepsaný rozhovor s Pavlou (22 let)
- Příloha č. 9 Přepsaný rozhovor s Jiřím (21 let)
- Příloha č. 10 Přepsaný rozhovor s Petrou (31 let)
- Příloha č. 11 Přepsaný rozhovor s Václavem (30 let)
- Příloha č. 12 Přepsaný rozhovor s Monikou (42 let)
- Příloha č. 13 Přepsaný rozhovor s Jakubem (36 let)
- Příloha č. 14 Přepsaný rozhovor s Alenou (59 let)
- Příloha č. 15 Přepsaný rozhovor s Daliborem (45 let)

Přílohy

Příloha č. 1 Vzor polostrukturovaného rozhovoru

Jméno:
Věk:
Pohlaví:
Dosažené vzdělání:

Jak dlouho máte účet na FB?
Myslíte si, že jste aktivními uživateli?
Kolik máte přátel na FB?
Komu zde udělujete přátelství?
Aktualizujete si seznam svých přátel?
Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?
Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?
Jak často procházíte hlavní stránku?
Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?
Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?
    Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
    Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
    Sdílíte příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)
Jak často?
Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?
Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?
Hrubá či vulgární slova?
Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?
Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?
Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?
Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?
Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?
Dokáží to všichni? Může s tím mít někdo problém? Lze jim nějakým způsobem pomoci?
Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?
Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?
Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?
Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?
Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?
Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?
Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?
Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?
Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?
A co váš profil?
Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?
Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?
Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Příloha č. 2 Kódovací kniha – kategorie

číslo otázky	otázka	kód odpovědi	odpověď
1	Jak dlouho máte účet na FB?		
2	Myslíte si, že jste aktivními uživateli?		
3	Kolik máte přátel na FB?		
4	Jaký je skutečný (ověřený) počet přátel na profilech respondentů?		
5	Komu zde udělujete přátelství?	1	znám od pohledu/doslechu
		2	znám osobně/spolužáci
		3	kamarádům
		4	blízký člověk
		5	ne těm co neznám
		6	společný zájem na FB
6	Aktualizujete si seznam svých přátel?		
7	Jaké máte důvody k vymazání/blokaci přátel?	1	ukončení komunikace
		2	negativní zkušenost
		3	žádné - nevymazávám
		4	spamování
		5	falešný profil
8	Sledujete konkrétní zdi přátel nebo jen hlavní stránku?	1	zdi a hlavní stránka
		2	pouze hlavní stránka
9	Co se vám na FB líbí?	1	nevím
		2	kontakt s ostatními
		3	události
		4	sdílení fotografií
		5	sdílení informací
		6	inspirace
		7	zábava
		8	aktuální informace
		9	způsob vyhledávání přátel
10 11	Co se vám na FB nelíbí? Co vám na FB vysloveně vadí?	1	nevím
		2	přílišné odhalování soukromí ostatních uživatelů
		3	nezajímavý obsah
		4	návykovost
		5	nic
		6	rozdílnost profilu a reality
		7	nesmazatelnost již zveřejněného
		8	množství osobních dat na síti
		9	možnost zneužití osobních dat
		10	nahatě dětské fotografie
		11	spam
		12	pomlouvání
		13	nevyžádané inovace FB
12	Jak přispíváte na FB?	1	vlastní příspěvky
		2	komentování příspěvků ostatních
		3	lajkování příspěvků ostatních
		4	sdílení příspěvků ostatních
13	Vyjadřujete všechny své názory, nebo jsou témata kterým se vyhýbáte?	1	nevyhýbám se
		2	některým se vyhýbám
		3	rozhodnutí dle ostatních komentářů
		4	vůbec nevyjadřuji názory
14	Používáte v příspěvcích na FB vulgární/hrubá slova ?	1	nepoužívám vulgární slova
		2	výjimečně
		3	občas

číslo otázky	otázka	kód odpovědi	odpověď
15	Jakého druhu jsou vaše příspěvky na vaší zdi?	1	statusy
		2	odkazy
		3	fotografie
		4	videa
16	Proč se rozhodnete některé informace nezveřejnit?	1	nezajímavý obsah
		2	způsobit pohoršení
		3	osobní údaje
		4	pomluvy
		5	soukromé informace
		6	urážky
		7	nezveřejňuji nic
17	Jak dlouho trvá, než se rozhodnete příspěvek zveřejnit/nezveřejnit?		
18	Komu umožňujete vidět vaše příspěvky?	1	jenom já
		2	přátelé
		3	všichni
		4	spoléhám na obecné nastavení
19	Ověřujete si zdroje příspěvků?		
20 21	Myslíte si, že profily vašich přátel korespondují s jejich životy v reálném světě? Myslíte si, že váš profil koresponduje s vaším životem v reálném světě?	1	ano
		2	jak kdy
		3	ne
22 23	Jaké informace o vás lze veřejně na FB zjistit? Jaké informace jsou skutečně o respondentech na FB veřejně dostupné?	1	jméno
		2	věk
		3	datum narození
		4	bydliště
		5	pohlaví
		6	stav
		7	telefonní číslo
		8	email
		9	fotografie
		10	škola
		11	zaměstnání
		12	zájmy
		13	poloha
		14	nevím
		15	přátelé
		16	životní události
24	Uveřejňujete vědomě svou aktuální polohu?		

Příloha č. 3 Kódovací kniha – respondenti

základní informace				číslo otázky													
Jméno	věk	pohlaví	vzdělání	1 (roky)	2	3 (počet)	4 (počet)	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Michal	11	muž	žák ZŠ	3	ano	55	56	2,3,4	ano	2	1	2	5	11	1,2,3,4	2	3
Tamara	14	žena	žák ZŠ	2	ano	200-500	nelze zjistit	1	ne	1,2	1	1	1	1	1,2,3,4	2	1
Tereza	16	žena	student SŠ	5	ano	2000	1749	1,6	ano	3	2	2	10	5	2,3,4	2	2
Dušan	19	muž	student SŠ	6	ano	420	421	1,2	ano	1,2,5	2	2,7	5	5	1,2,3	4	1
Jiří	21	muž	SŠ	5	ano	370	374	1	ano	1	2	2	5	4	1,2,3,4	2	1
Pavla	22	žena	SŠ s mat.	7	ano	400-500	575	2	ano	1,4	1	3,4	2	3,11	1,2,3,4	2	1
Václav	30	muž	VOŠ	8	ano	299	299	2	ano	2,4	1	8	6,7	5	1,2,3,4	2	1
Petra	31	žena	SŠ s mat.	7	ano	100	414	1,2,6	ne	1	1	5	1	2,12	1,2,3,4	2	2
Jakub	36	muž	SŠ s mat.	11	ano	181	181	1,2	ne	2	2	8,9	8	13	1,2,3,4	2	3
Monika	42	žena	SŠ s mat.	5	ne	400	472	2	ne	2	2	3	1	5	1,2,3,4	2	1
Dalibor	45	muž	SŠ	5	ne	20	54	3,4	ne	1	1	2	9	9	-	1	1
Alena	59	žena	VŠ	8	ne	120	142	4	ne	2	1	2,6	4	5	1,2,3,4	3	1

základní informace				číslo otázky													
Jméno	věk	pohlaví	vzdělání	15	16	17 (min)	18	19	20	21	22	23	24				
Michal	11	muž	žák ZŠ	2,3	5	0	2,3	ano	2	2	4,9	1,5,9,12	ne				
Tamara	14	žena	žák ZŠ	3	1	10	3	ne	2	2	1,4,10	1,9	ne				
Tereza	16	žena	student SŠ	3	2	5	4	ne	3	1	1,3	1,5,9,13	ne				
Dušan	19	muž	student SŠ	3	1	30	3	ano	3	1	3,4,10	1,5,6,9,10,12,13,15	ne				
Jiří	21	muž	SŠ	1,2,3	-	5	4	ano	1	1	2,3,4,5,7,8	1,5,9,12,13	ne				
Pavla	22	žena	SŠ s mat.	1,3	1	1	2,3	ano	2	2	9,10,11,12,13	1,4,5,9,10,11,12,13,15	ne				
Václav	30	muž	VOŠ	1,2,3,4	2,6	3	4	ano	3	3	9,12,13,14	1,5,6,7,9,11,12,13,15,16	ano				
Petra	31	žena	SŠ s mat.	1,2,3,4	3,4	0	2,3	ano	1	1	4,9,13	1,3,5,6,9,10,11,12,13,15,16	ano				
Jakub	36	muž	SŠ s mat.	2,3	5	0	2,3	ano	1	1	12,13	1,5,9,10,11,12,13,15	ne				
Monika	42	žena	SŠ s mat.	1,2,3,4	1	0	4	ne	3	3	1,9,11,12	1,9,10,11,12,15	ne				
Dalibor	45	muž	SŠ	-	7	-	-	ano	1	1	2,4,5,6	5,6,10,11,12,13,15	ne				
Alena	59	žena	VŠ	1,2	2	0	4	ano	2	1	14	1,5,6,7,9,10,11,12,13,15	ne				

Příloha č. 4 Přepsaný rozhovor s Tamarou (14 let)

Jméno: Tamara

Věk: 14 let

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: - (žákyně 8. třídy ZŠ)

(rozhovor byl proveden se souhlasem zákonných zástupců)

Jak dlouho máte účet na FB?

První Facebook jsem měla od 8 let, ten jsem pak nepoužívala. Ten nový mám 2 roky.

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Ano.

Kolik máte přátel na FB?

200 až 500 (poznámka: dle zveřejněných informací uživatelkou, nebylo možné na Facebooku dohledat žádné informace o přátelích - jsou dobře zabezpečené)

Komu zde udělujete přátelství?

Těm lidem, který znám. Jak komu.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Spíš ne.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Třeba kdybych se s ním přestala bavit, nebo kdyby udělal něco špatného a tak.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Když někdo dá něco na Facebook a já vím, že jsem ho dlouho neviděla, tak se kouknu.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Tak jednou do týdne, protože se tam moc nepřihlašuju.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky? Hodně málo. Jen třeba přání k Vánocům.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Někdy jo. Příspěvky přátel a stránek. Ve skupinách a cizím uživatelům nekomentuju.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Přátelům, stránkám a skupinám jo. Ostatním ne.

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Moc ne.

Jak často?

Myslím tak jednou, dvakrát do týdne, když se přihlásím.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Určitě jsou témata, kterejm se vyhýmám. Třeba svoje pocity, ty tam každopádně nedávám.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Když píšu, tak spisovnou, v chatu ne.

Hrubá či vulgární slova?

Ty taky.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Fotky s kamarádkama jinak nic.

Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Statusy, odkazy, videa ne. Jen fotky.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Jestli je hezká nebo ne, jestli mi přijde důležitý to tam dát, většinou to ale nechávám pro sebe.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Přemýšlim. Většinou napíšu kamarádce, jestli je ta fotka hezká. Když nenapíše, tak napíšu ještě někomu jinému. Tak 10 minut asi.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?

Jak pro koho, jde o to, co je to za člověka.

Dokáží to všichni? Může s tím mít někdo problém?

Myslím si, že jo.

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

No, asi by šlo nějak, třeba pomoci s výběrem toho, co tam dát.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Většinou mám pro všechny, protože to nenastavuju.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Když jsou vtipný. Nebo když jsou k zamyšlení. Na fotky nekoukám tak často jako na text. Je to taková všehochuť.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílejte je) a u jiných nikoli?

Když se mi líbí tak to lajкну nebo to okomentuju a když ne, tak ne.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílejte?

Jenom když je něco hnusný nebo sprostý.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Asi taky.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Ne.

Pokud nepříspěváte, k čemu využíváte FB?

Chat.

Využíváte další funkce FB (hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Hry jsem nikdy nehrála, vyhledavač někdy.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ne. Jak u koho.

A co váš profil?

Ten je reálnej, řekla bych. To špatný tam ale nedávám, tak napůl.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Tak nemám tam příjmení.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Jméno ne celý, bydliště asi, školu.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, fotografie)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Ne, nepoužívám zadávání polohy, protože mi to nepřijde důležitý.

Příloha č. 5 Přepsaný rozhovor s Michalem (11 let)

Jméno: Michal

Věk: 11 let (na Faceooku uvedeno 13 let)

Pohlaví: muž

Dosažené vzdělání: - (žák 6. třídy ZŠ)

(rozhovor byl veden se souhlasem zákonného zástupce)

Jak dlouho máte účet na FB?

3 roky

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Jo

Kolik máte přátel na FB?

55 (poznámka: dle informací na Facebooku je jich 56)

Komu zde udělujete přátelství?

Svým kamarádům a příbuzným. Kamarády, který znám ze třídy nebo z tábora.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Občas.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Zatím nezablokoval, museli by mi něco hnusného napsat nebo udělat.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Na tu základní, občas na profily.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Jednou za tři dny

Co se vám na FB líbí?

Že si můžeme psát a telefonovat, i když spolu třeba hrajeme nějakou hru, tak to má výhody.

Co se vám nelíbí?

Když si do přátel přidáš špatnou osobu, když se spletu při přidání, tak to jde zrušit až za dvě hodiny.

Co vám vysloveně vadí?

Když tam někdo spamuje nějaký obrázky.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Jenom vážně občas.

Komentujete příspěvky ostatních?

Od přátel ano. Stránek – ne, skupin – ano, ostatních uživatelů – ne

Lajkujete příspěvky ostatních?

Od přátel jo, stránek – jo, když se mi to líbí, skupin – jo, určitě, ostatních uživatelů – ne

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Někdy příspěvky stránek, podle toho, jak se mi líbí, od cizích uživatelů ne.

Jak často?

Jednou týdně.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Nepíšu všechny, jen takový, který nejsou soukromí

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Hovorovou.

Hrubá či vulgární slova?

Občas.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Třeba selfička, fotky, kde je něco zajímavýho vidět. Jen sdílím odkazy z youtube.

Přemýšlíte nad tím, co nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Přemýšlím, protože nezveřejním něco, co nechci, aby ostatní viděli.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Přemýšlím tak 10 vteřin.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

Většina to má rychle rozhodnutý, někomu to trvá dýl.

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Poradit jim, jestli tam něco dát nebo ne.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Někdy jenom přátelé, někdy všichni, jen já – nikdy. Nastavuju to tam sám skoro vždycky.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Třeba něco o sportu nebo o hokeji, je jedno, jestli to jsou fotky nebo videa.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?

Podle toho, jestli se mi to líbí.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Blbosti, ty nechávám bejt.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ne, to určitě ne.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Jo a když nevím, tak se zeptám mámy.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Koukám a čekám, jestli mi někdo napíše.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Chat, vyhledavač jo. Hry ne, protože tam sou takový divný.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Určitě ne. Nemusí, ale můžou.

A co váš profil?

Ten něčemu odpovídá, něčemu ne. Třeba věk ne.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Nedokáže, protože neví, jakou mám fotku a je tam tisíce lidí se stejným jménem.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Jméno ani věk ne. Vlastně nic. Možná bydliště, školu, protože občas tam děláme nějaký fotky do školy. To nesdílím, většinou oni, ale neoznačujeme se.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, zájmy)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Ne, neoznačuju svou polohu. Myslím, že to není správný, protože ty lidi ví, kde jsi a mohli by mě třeba unést a počkat si na mě. Ale není to správný.

Příloha č. 6 Přepsaný rozhovor s Terezou (16 let)

Jméno: Tereza

Věk: 16

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: základní, (studentka SŠ)
(rozhovor byl veden se souhlasem zákonného zástupce)

Jak dlouho máte účet na FB?

Tak 5 let.

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Jo

Kolik máte přátel na FB?

2000 no. (poznámka: dle informací z Facebooku je jich 1 749)

Komu zde udělujete přátelství?

Koňákum, známejm, pokud mi to jméno něco říká.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

No.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Ne, jsem líná.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Jen hlavní.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Ve škole často, za den ta 10krát

Co se vám na FB líbí?

Že můžu mít kontakt s lidma.

Co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Nelíbí se mi tam, že malé děti ukazují své nahaté fotky.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Ne, ne, vůbec

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Často přátel spíš.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

No, když se mi to líbí.

Sdílíte příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Když se mi to líbí.

Jak často?

Málokdy, maximálně 2-3 za týden.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Vyhýbám.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Snažím se psát, abych nedělala ostudu sama sobě.

Hrubá či vulgární slova?

Málokdy jo.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Koně.

Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Spíš fotografie.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Třeba fotku, kde bych byla extra v plavkách, nebo nějaká výrazná, to bych určitě nedala. Když to nikoho neurazí, tak to tam dám.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Tak jako přemýšlím, jestli mi to tam třeba sluší. Asi 5 minut. Někdy čekám na vyjádření přítele.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

Podle toho, jak budou ten Facebook lidi brát, někdo to má jen pro srandu a někdo jen pro konverzaci, když něco potřebuje.

Může s tím mít někdo problém?

Myslím že ne. Tam je všechno napsaný.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Mám tam automaticky to, co tam vždycky bylo, takže asi všichni v mých přátelích. Příspěvky tam moc nedávám, proto to ani moc neřeším.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Třeba zvířata, nebo fotka, co lidi baví. Často koně.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílette je) a u jiných nikoli?

Protože se mi líbí.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ne, každéj má svůj názor.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Ne, takový kraviny nesdílím.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Spíš ke konverzaci s nikým, když něco potřebuju.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Chat, hry vůbec, málokdy vyhledavač. Jen když si potřebuju někoho vybavit, tak abych viděla třeba profilovku.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Asi ne.

A co váš profil?

Ten ano.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Jo, to určitě.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Kraj, kde se nacházím, datum narození, jméno, to je tak všechno.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, pohlaví, fotografie, poloha)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Ne – jsem ve středočeském kraji, ale město tam mám Brno. Místo své polohy nezadávám.

Jak dlouho máte účet na FB?

6 let asi

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Jo, určitě.

Kolik máte přátel na FB?

420 (poznámka: podle informací z Facebooku jich je 421)

Komu zde udělujete přátelství?

Lidem, co znam, třeba od pohledu. Lidí ze školy, ty tam mám skoro všechny.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Málokdy.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Třeba, že už přestal používat ten účet nebo se zjistí, že to není on anebo mě nějak naštvě.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Jenom hlavní stránku.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Skoro pořád. Vždycky když sednu k počítači, tak první, co zapnu je Facebook. Když tam fakt sedím, tak dvakrát, třikrát za hodinu.

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Že tam můžu sledovat nějaký nový fóry a psát si s kámošema. Co se mi nelíbí, tak to si tam nedám. Vysloveně mi nic nevadí.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Ne. Akorát fotky tam dávám.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Jen kámošů, jen lidí, co znam, ale hodně málo.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Taky jenom lidem, co znam.

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Jenom do zpráv, na zeď je nedávám.

Jak často?

Když to posílám do zpráv, tak třikrát denně.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Nevyjadřuju vůbec žádný svoje názory, těm se vyhýbám.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Záleží s kým si píšu – na zeď spisovnou, když už tam něco píšu, což bylo o hodně let nazpátek. A když si píšu, tak záleží s kým.

Hrubá či vulgární slova?

S kámošema ze školy používáme vulgární slova a když si píšu s přítelkyní, tak hovorově.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Fotky akorát.

Jsou to i statusy, odkazy, fotografie, videa?

Video jen jednou snad. Ostatní ne.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

To je akorát fakt dobrá fotka nebo dobřej zážitek taky, ale ten je zas na tý fotce ten zážitek.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Vždycky na ní koukám tak minimálně půl hodiny než jí tam dam.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

Jak pro koho. Spousta lidí nerozlišuje, co tam daj, prostě tam něco prdnou.

Může s tím mít někdo problém?

No určitě. Dáš tam něco špatnýho, že jo, zaměstnavatel to může vidět

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Dáš se jim to snad nějak vysvětlit. Nevim, jestli, kdyby si něco přečetli, jestli by jim to pomohlo.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Mám tam všichni – u fotek.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Vtípky se žlutým rámečkem mě vždycky osloví a pak záleží na tom, kdo to sdílí – někdo blízký nebo stránka, kterou sleduju. Když je to jen někdo od vidění, tak to moc nekoukám.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?

Protože to dokáže nějak oslovit. Třeba když je tam nějaký dobřej vtípek, kterej na někoho sedí, tak někdo má tendence to okomentovat. Já to tedy nekomentuju. Nedávno tam ale bylo něco, co sedělo na kámoše, tak jsem ho tam označil do komentu, aby to viděli i ostatní – aby tam viselo jeho jméno.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Dobročinný příspěvky třeba.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ne, myslim, že ne.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Tak u těch vtípků je mi to jedno, ale jinak si zkontroluje zpravodajský servery, když to tam není, tak to dál neposílám. Když to není v novinách nebo v televizi, tak tomu prostě nevěřim.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Pro zábavu projíždím si ty příspěvky těch stránek, těch bavičů. A píšu si tam, no.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Chat používám, hry ne, vyhledavač málokdy.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

No, nekoresponduje.

A co váš profil?

Já tam nic extra nemám. Ani nereálný fotky. Myslím, že muj snad koresponduje s mym životem.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

To myslím, že ne, možná z fotky.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Já tam mám údaje o vzdělání, mám tam napsáno bydliště Kladno, datum narození a školu.

Takže na škole by mě mohl dohledat, protože tam jsem na zdravce.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, škola, zájmy, vztah, poloha)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Ne, nevím vůbec, že existuje uvádění polohy u konkrétního místa.

Jak dlouho máte účet na FB?

Zhruba 7 let.

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Myslím si, že jo.

Kolik máte přátel na FB?

Asi 400, 500. (poznámka: dle informací z Facebooku je jich 575)

Komu zde udělujete přátelství?

No, to je těžký, jakoby těm lidem, který sem potkala v reálu, strašně moc lidí, který jsou s ciziny, takže tím si s nima udržuju kontakt. Zním je osobně, z Erasmu, z Německa a tak.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Jo.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

K blokaci, když mě ten člověk otravuje, když mi třeba píše, k vymazání třeba, že se s tima lidma už nestýkám. Nepotřebuju je tam mít. Nechávám si tam ty lidi, který vim, že bych chtěla oslovit v budoucnu nebo s kterýma se vídam.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Jenom hlavní a když si vzpomenu, že se s nim chci vidět s někym, tak se mu podívám na profil.

Jak často procházíte hlavní stránku? Když to zapnu a něco mě tam zaujme, jinak používám Facebook jako messenger

Co se vám na FB líbí?

Vytvoření akcí, pohlídání akcí i zjištění, kdo se jich zúčastní.

Co nelíbí?

Když tam někdo píše příliš soukromé informace, to je úplně zbytečný.

Co vám vysloveně vadí?

Když to někdo spamuje, když tam dává zbytečně moc věcí. Líbí se mi, když tam dá někdo občas nějakou fotku, když sem ho dlouho neviděla, ale když tam furt píše nezajímavý informace, tak to mě otravuje.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky? Jednou za čas tam dávám fotky (když sem byla pryč v zahraničí, tak jsem dávala fotky hlavně pro rodiče, aby viděli, kde jsem) a pak vytvářím jednou za čas nějaký akce.

Komentujete příspěvky ostatních? Přátel – občas, stránek – podle toho, jestli mě to zaujalo,

skupin, ostatních uživatelů – myslím si, že primárně ne, možná vzdáleně.

Lajkujete příspěvky ostatních? Přátel – ano, stránek – ano, skupin-ano, ostatních uživatelů – ne.

Sdílette příspěvky ostatních? Přátel, stránek, skupin – občas, ostatních uživatelů – to nesdílím)

Jak často? Dvakrát, třikrát týdně. Lajkuju častěji než sdílím.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Určitě ne všechny, třeba o mém sexuálním životě, nebo o lidech ve škole, který mě štve.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Jak kdy, záleží, kam píšu.

Hrubá či vulgární slova?

Nepoužívám je ani normálně, tak si myslím, že ne.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Většinou nějaká fotka z akce s jinýma lidma

Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Občas třeba, když něco potřebuju napíšu nějakou prosbu. Odkazy nepřidávám, videa taky ne – celkově moc nekoukám na videa.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Když si myslím, že by to mohlo někoho zajímat

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Většinou automaticky nebo to přeskakuju, většinou tak do minuty.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?

Nee, myslím si, že je Facebook přehlcenej a že se v tom člověk strašně rychle ztratí.

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Celkově by toho měli zveřejňovat míň, takže ať se spíš zamyslej nad tím, co tam chtěj dát a když jim to přijde fakt důležitý, tak ať to tam daj.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Já mám nastaveno primárně jenom přátelé. Někdy dávám všichni.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Většinou nějaká fota nebo pozvánka na nějakou akci.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli? Některý se mi líběj, některý ne.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Politickým tématům.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Myslím si, že záleží na člověku, jak si to určí.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Ze zpravodajských portálů si to dále neověřuju.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Nejvíce na zprávy.

Využíváte další funkce FB? (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)? Chat, občas vyhledavač. Hry jsme hrála dřív, tak čtyři roky zpět.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

No, ne vždycky, hodně lidí tam nic nemá i když jsou aktivní a spoustu lidí tam má spoustu fotek a vypadá to, že jsou furt pryč, ale vlastně to jenom mate.

A co váš profil?

Částečně, jako taky tam nedávám všechno.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

To jsem nikdy nezkoušela, asi jako jo, jde o tom, zda by si s tím dal někdo práci.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Kde jsem studovala, kde jsem pracovala, v čem se angažuju, z fotek, kde jsem byla. Ale informace si u mě může zjistit odkudkoli.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, pohlaví, fotografie, škola, zájmy, bydliště, zaměstnání, poloha)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Většinou na fotky přidávám místo, ale zpětně. Nemám internet v mobilu a nechci ho mít, tak to přidávám až z domova. Někdo mě ale může označit, když je někde se mnou.

Jak dlouho máte účet na FB?

5 let

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Ano.

Kolik máte přátel na FB?

370 (poznámka: dle informací z Facebooku jich je 374)

Komu zde udělujete přátelství?

Známý.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Ano.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Podle toho, jestli se bavíme. Nebo jestli si změnil účet.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Hlavní stránku.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Jednou za den.

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Líbí se mi chat, nelíbí se mi nic. Vadí mi, že je návykovéj.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Ano.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano všechny.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano všechny.

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano všechny.

Jak často?

Jednou denně večer.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Vyhýbám se tématům.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Hovorovou.

Hrubá či vulgární slova?

Ty vynechávám.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi? Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Fotky, statusy, odkazy i videa ostatních.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Zveřejňuju všechno, co chci většinou.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Zamýšlím se nad tím tak 5 minut.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

Ne.

Dokáží to všichni?

Ne.

Může s tím mít někdo problém?

Asi jo.

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

To nevím, nad tím se budu muset zamyslet. To by my musel někdo pomoc, abych se nad tím zamyslel.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Ne, všichni. Obecné nastavení.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Většinou je to fotka, nějaká barva. Výraznost.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?

Podle toho, co se mi líbí.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Ano. Rasismus (okamžitá reakce).

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ne.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Ověřuju na internetu, z více článků.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

K chatu.

Využíváte další funkce FB (hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Hry ne, vyhledavač ano.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ano, doufám v to.

A co váš profil?

Ano. Doufám, že jo.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Ano.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Bydliště, věk, datum narození (jakoby rodný číslo teda), telefonní číslo, e-mail, pohlaví. (poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, zájmy, poloha)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Ne. Polohu na místě nezadávám.

Příloha č 10 Přepsaný rozhovor s Petrou (31 let)

Jméno: Petra

Věk: 31 let

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: středoškolské s maturitou

(rozhovor byl po předběžné domluvě pro velkou vzdálenost veden přes Messenger Facebooku)

Jak dlouho máte účet na FB?

Nevím přesně asi 2010 😊 (7 let)

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Ano.

Kolik máte přátel na FB?

Cca 100. (pozn. dle informací na Facebooku jich je 414)

Komu zde udělujete přátelství?

Lidmi co znám, spolužákům, případně maminkám, které nosí v šátku.

Ty maminky znáte osobně?

Ano ze srazu 😊

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Asi ani ne, jen když třeba s tím člověkem nekomunikuji delší dobu nebo pokud si nezruší účet 😊

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Delší nekomunikace (cca třeba půl roku a déle) blokaci dělám v případě že se jedná o falešný profil nebo obtěžují.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Cca 2x možná 3x týdně ale ne pravidelně. Takže někdy třeba jen 2x za měsíc :))

Jak často sledujete Facebook mimo messenger?

Několikrát denně ale jen když vidím že někdo z přátel něco přidal tak mrknu případně projedu prodejní věci na skupinkách 😊😂 tak cca 2x za hod'ku Jak kdy někdy třeba celý dopolko ne ale to zase něco řeším přes messenger 😊 někdy třeba ani o so a ne tam nejsem 😊 Vlastně spíše ten messenger ze si z holkama napíšeme než přes sms :))

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Tak třeba asi to že člověk může vlastně přes nějaké skupinky prodávat věci, případně si sehnat i věci co se týče nošení dětí, že ti někdo dá ověřený typ na prodejce či švadlenku :)) A co vadí no nic mě teď nenapadá 😊 Možná to že se lidi pomlouvají nebo se svěčují s moc intimními věcmi problémy :))

Přispíváte na FB- vytváříte vlastní příspěvky?

Ano převážně teda fotky atd. pak případně pokud se potřebuji poradit ohledně švadlenky nosítka nebo nějaké zkušenosti ohledně rýmy atd.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano převážně přátel, přátel na skupince, stránky ze kterých sem objednala něco a případně občas v menším množství tem cizím :)

Jak často?

Tak jak kdy zase 😊někdy třeba několikrát do hodiny když něco řešíme (ohledně dětí z moji strany) někdy třeba půl dne nic asi bych řekla podle situace.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Přátel ano, stránky sem tam spíše ty ověřené, ostatních uživatelů taky jak kdy podle toho jestli se mi to líbí nebo ne :))

Přátel často - cca 3do hod'ky třeba, stránky jednou za týden, a ostatní uživatele podle toho jestli se mi to líbí nebo ne :)) takže tam to asi neurčito.

Sdílíte příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Přátel v případě, kdy je na příspěvku třeba moje dítě, případně pokud se jedná o výrobu z jeho strany tam to není v obou případech nijak pravidelně někdy to je jednou za měsíc někdy třeba x měsíců nic, skupin v případě soutěže 🤔🤔🤔 ostatních Uživatelů málo kdy prakticky vůbec 😊

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Ne, ne vyjadřuji se k tématu očkování a vedlejší reakce, dále se nevyjadřuji co se týká mě rodiny (vis co jako těhotenství atd. :)) názory vyjadřuji podél sebe nikoliv podle ostatních ;)0

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Oboje 😊aspoň teda doufám ze i tu spisovnou

Hrubá či vulgární slova?

Výjimečně ale opravdu výjimečně a to max. voe (nebo případně formou smajlika hnědé barvy) ale opravdu výjimečně možná jednou za rok možná 2x

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Fotky dcerky, případně fotky z dovolené, procházky

Jsou to i statusy, odkazy, videa?

Ano, statusy, odkazy, videa a případně i poloha kde se nacházím – místo, město, obchodní centrum, kino případně i označení osoby která je se mnou

Proč využíváte zadání polohy?

Protože kdyby byl někdo z přátel v okolí nebo na stejném místě můžeme se potkat pokecat dat kafe ale není to pravidelností to využívání polohy, pokud je plocha automaticky u fotky myslím malým písmem a nedávám to vysloveně já tak protože to mám stále zaplé a nevypínám 😊

Nebojíte se o své bezpečí, případně o bezpečí dcerky, případně možné návštěvy zlodějí u tebe doma?

Asi ne ale doufám že zabezpečí je zabezpečení, spoustu příspěvku mám jen pro přátele či vlastní nastavení a polohu doma ta se snad neukazuje pouze poloha bydliště - tedy město Beroun 😊
Nebojíte se, že někomu z tvých přátel bude ukradena identita.

To se mi ještě nestalo 😊
Nebojíte se zneužití dat od administrátorů facebooku, nebo volného přístupu státních institucí?

Asi ne. I když je pravda že některé maminky dosti pomlouvají a nadávají na pracovníce úřadu, ale tam se nevyjadřuji už jen protože vím z jistých zdrojů že ty pracovníce jsou na skupince 😊

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Určitě ty kde by mohlo figurovat číslo účtu nebo adresa (v případě prodeje) pak ty které se třeba týkají zaměstnání manžela - jakože když někdo poptává zakázku, odkazují mě na mě 😊 a já následně řeším všecko přes messenger, jakoukoliv jinou adresu - rodiny přátel, zveřejním akorát par fotek dovolené výlet dcerky s kamarády návštěva u přátel ...Případně ty kde by se měl pomlouvat jiný člověk ať v komentu nebo samotný příspěvek Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Někdy automaticky vím co tam nedám někdy přemýšlím případně se optám přátel zda to mužů zveřejnit 😊 v případě třeba sousedky kdy je na fotce její dítě 😊 nebo kamarádky která na fb málo přispívá 😊
Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?

Asi ano
Může mít někdo problém s rozlišením co zveřejnit a co již ne?

Asi ano
Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Pokud je to dítě které má přístup a rodiče to nevědí tak pak možná ano pokud mu to vysvětlí nebo zakázou. Ale pokud dotyčný to tak chce a má svoji hlavu tak asi ne
Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátel/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Nastavuji viditelnost - přátele případně přátele vyjma par které mám v přátelích ale nechci aby to viděli, veřejné výjimečně polohu - nákupní centrum či kino ale ne pravidelně spíše pro přátele. Veřejné pouze stránky nebo soutěže. Jinak spíše spoléhám spíše na sebe zda to uveřejním i přes to že to mohou vidět přátele
Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Asi ty které kde nabízejí výrobky případně pokud něco scháním.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?

Lajkuji ty co se mě líbí, případně ty u kterých to je podmínka v soutěži - jasné je to třeba blbost ale proč to ne zkusit příspěvek pak stejně mažu... komentuji ty kde třeba mužů poradit, nebo mi příspěvek přijde vtipný - tam teda ještě třeba i formou smajlíka který se da dat místo klasického 👍 like, sdílím ty které se teda týkají soutěže 😂 případně se týkají výrobky které mám odzkoušené, nebo pokud se jedna o výrobky přátel typu domácí dekorace nebo věci na děti či šátku a nosítek pro děti :))

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Očkování dětí, proč neočkovat nebo vedlejší příznaky, pak nelajkuji a nekomentuji příspěvky kde někdo píše jaké mají problémy doma - že je muž mlátí atd. (krom jedné osoby ale to je na dlouho :) a nesdílím třeba Vegas produkty videa ohledně palmového oleje atd.

Ověřujete si zdroje příspěvků než je šíříte dále?

Většinou ano nesdílím ze zdrojů které neznám (většinou sdílím z novinek nebo idnes atd.) nebo mají divný název 😊

Pokud zrovna nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Komunikace s přáteli to spis tedy ten messenger ale třeba i na fotky hlavně tedy holek co mají děti, případě prodejních příspěvků zda někdo nemá zájem,
Co hry a vyhledavač profilů, stránek, skupin?

Hry ne, vyhledam max skupinky kde jsem členem a mám tam prodejní věci nebo pokud se jedna o stránku kamarádky s potřebuji nějaké info, skupiny tam jen kde jsem ale to mám většinou na zdi
Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ano 😊

A co váš profil?

Snad taky 😊

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Asi ano - mám tam pouze město nikoliv adresu a nemám tam ani telefon

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, pohlaví, fotografie, škola, zájmy, zaměstnání, poloha, datum narození, stav, životní události)

Moc děkuju 😊

Jak dlouho máte účet na FB?

Zhruba 8 let.

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Ano

Kolik máte přátel na FB?

299

Komu zde udělujete přátelství?

Musím je znát a vědět kdo jsou.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Ano

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Nejsou to opravdoví přátelé, nebo otravují a nebo jejich příspěvky na fb se mi nelíbí, třeba jsou negativní nebo depresivní.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Jak kdy, ale občas se podívám na konkrétní lidi, ale ne moc často.

Jak často procházíte hlavní stránku?

No každý den několikrát.

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Líbí se mi, že udržuje povědomí o tom, co se děje. Můžeme sdílet fotky, videa, novinky, komentovat příspěvky a tak. Nelíbí se mi, že to vytváří dvojí život. Lidé jsou jiní na fb a jiní ve skutečnosti. Taky se mi nelíbí, že člověk nemůže jen tak odejít a přijít o všechny příspěvky, fotky a videa. Je to takové portfolio našeho života.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Ano, většinou jen fotky nebo videa, ale jednou za čas i něco napíšu.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano, často

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano, často

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano, když stojí za to a nějak mě osloví.

Jak často?

To je různé.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Ani v životě neříkám všechny své názory. Člověk má mozek, aby filtroval vhodné názory a vhodným způsobem.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu? Hrubá či vulgární slova?

Stejně jako mimo Facebook používám, když je vhodný prostor, ale většinou se snažím být na fb "hodný", vždyť tam mám i mé rodiče a prarodiče.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Fotky, videa, různé články, vtipné fotky a pod. Většinou zážitky.

Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Ano všechno.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Tak to nevím tak nad tím nepřemýšlím asi nějaký urážlivý nebo nevhodný. Nechci vytvářet zbytečné konflikty.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Jak kdy, a jak co. Někdy přemýšlím víc, tak 3 minuty.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

To nevím, záleží, v jakém věku a jak facebook používají. Pořád těch možností je hodně. Někdo se tam chce seznamovat jiní jen udržovat kontakty, jiní pracovně. To je různé.

Dokáží to všichni? Může s tím mít někdo problém? Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Ano myslím si, že je to intuitivní. Alespoň základy zvládne každý gramotný člověk. Nejlépe přes aplikaci.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Jak kdy. Snažím se dávat na facebook jen věci, za které se nestydím a které neskrývám. Prostě kdyby to našel kdokoliv nerad bych se nějak styděl nebo něco vysvětloval.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Když to má myšlenku, kvalitu, vtip nebo je to nějak zajímavé.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílejte je) a u jiných nikoli?

No to je různé. Vztahuje se to jak na obsah tak na toho, kdo příspěvek dává.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílejte?

Asi nějaké teenagerovské sdílení blbostí a sprostáren typu přiznání holek/kluku nebo ohodnot' 1-10.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Ne, každý používá facebook jinak a něco jiného od něj očekávají. Jsem rád, že facebook je různorodý.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Občas, ale většinou ne. Nesdílím nic, co by to vyžadovalo jen u některých zpráv si to pro jistotu ověřím, nemám rád hoaxy.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Mám tam firmu a pracujeme s klubem mladých lidí, takže se snažíme využívat facebook k propagaci.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Ano, stránky, skupiny, vyhledávač i chat. Jen hry jsem nikdy asi nepoužil. Na to mám moc málo času.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ne, facebook je jen portfolio, dáváme tam co se nám líbí, a to jak bychom chtěli vypadat před ostatními. Málo kdo je upřímný natolik že by tam dal všechno o sobě. Myslím si, že facebook má jen doplnit život, ne být životem.

A co váš profil?

Na mém profilu je toho hodně, ale jen to vypovídá, co občas dělám, co nedělám a co se mi líbí. Nic o mém reálném světě to nemůže vypovídat.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Lidé podle facebooku mohou zjistit mé zájmy koníčky a mohou mě najít na různých aktivitách

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Že mám rodinu, že se rád fotím a rád sdílím různá vtipná videa a fotky. Ale jinak nevím.
(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, zájmy, poloha, stav, zaměstnání, životní události, telefonní číslo)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

To moc ne, ale občas nasdílím že jsem právě v kině nebo v divadle. Ale k tomu používám spíš stories nebo snapchat než facebook. Ten je takový vážnější.

Jak dlouho máte účet na FB?

5 let

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Myslím si, že ne.

Kolik máte přátel na FB?

Nevím, asi 400. (poznámka: dle informací z Facebooku je jich 472)

Komu zde udělujete přátelství?

Jenom lidem, který znám.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Ne.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Asi by mě musel hodně rozlobit.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Jenom hlavní stránku.

Jak často procházíte hlavní stránku?

To je různý, podle toho, jak sedím u počítače, tak 6 - 8krát.

Co se vám na FB líbí?

Spousta lidí dává kulturní akce jen na Facebook, proto ho sleduju, už nikam jinam ani nechodím, protože tam mám všechny místa, kam chodím.

Co se nelíbí?

Asi mě nic nenapadá.

Co vám vysloveně vadí?

Kdyby by něco vadilo, tak tam nelezu.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Občas.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Občas se to stane. Musí to být něco, k čemu mám co říct.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Přátel víc, stránky moc ne.

Sdílíte příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Občas.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Moc toho nepřidávám, takže moc ne. Musely by to být extrémní případy.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Asi spíš hovorovou.

Hrubá či vulgární slova?

Ne.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Od každého trochu, ale málo.

Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Všechny druhy.

Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Podle potřeby, když mě něco potěší, tak to tam dám a ono to pak potěší i ostatní mé přátele.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Když to tam chci dát, tak hned, pak už to neudělám.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednoduché rozlišení?

To já nevím, já jsem o tom nikdy s nikým nemluvila. Jedna kamarádka tam dává všechno hned, ale jinak jsem se o tom s nikým nebavila.

Může s tím mít někdo problém?

Kdyby s tím měl někdo problém, tak to přece nezveřejňuje.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Mám za to, že tam mám přátele. Snad tam mám jenom přátele. Kouknu se, ale je to spíš o tom, že nevím, kde to tam je.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Minimálně, když je tam třeba nějaká fotka hezká. Je to konkrétní věc, není dána tematicky.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílejte je) a u jiných nikoli?

Podle toho, co obsahují, podle zájmu, co mě zajímá.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílejte?

Mám bezvadný přátele, proto tam nemám žádné blbosti. Občas v komentářích pod příspěvky, ale to už ani nechci moc číst, protože to jsou komentáře mimo téma.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Ne, ale já nešířím dál témata, který by mohly být nějak škodlivý.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Asi jenom chat.

Využíváte další funkce FB: hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin?

Ne.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ne. (okamžitá reakce)

Proč ne? Protože se mi stalo několik kuriózních případů, kdy jsem si myslela, že kamarád má novou vztah, že má dítě a všechno to bylo úplně jinak. Já měla takovou radost, že je takhle zamilované. Byly to ale fotky z jednoho odpoledne a nebylo to tak. Stalo se mi to několikrát.

A co váš profil?

To je samozřejmě taky úplně zavádějící.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

To asi jo, protože tam mám svoje jméno.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Jméno, profilovou fotku, kde jsem pracovala. A podle fotek – tam mám děti, nějaký starý fotky, když byly malý. A co člověka zajímá, podle toho, co lajkuje a tak. Bydliště tam nemám.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, fotografie, škola, zájmy, zaměstnání)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte? Neudávám polohu. Jedna známá maminka to takhle dělá s oblibou, ale to tedy nedělám, to je hrozný.

Příloha č 13 Přepsaný rozhovor s Jakubem (36 let)

Věk: 36 let

Pohlaví: muž

Vzdělání: středoškolské s maturitou

(rozhovor byl po předběžné domluvě pro velkou vzdálenost veden přes Messenger Facebooku)

Jak dlouho máte účet na FB?

Mno.. no idea.. tak 2006 (11 let).

Myslíte si, že jste aktivní uživatel?

Ano.

Kolik máte přátel na FB?

181

Komu zde udělujete přátelství?

Tomu koho znám (většinou osobně).

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Hm,.. ne.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Ty jo.. nevím.. asi když by mě někdo fakt naštvál či znechutil.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Ne, jen hlavní stránku.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Tak třeba každé 3 hod'ky 😊

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Tak líbí se mi rychlost jakou se dají šířit informace.. pak se mi líbí engine na vyhledávání přátel... nelíbí se mi co vše o mě facebook ví a vyloženě mi vadí že teď začal FB přehrávat videa bez kliknutí.

Přispíváte na FB: Vytváříte vlastní příspěvky?

Moc ne.. spíš sdílím.

Jak často?

Tak párkrát za měsíc.

Jsou to příspěvky: přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů?

Většinou skupin.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano.

Všech v závorce stejnou měrou?

No spíš jen přátel.. a skupin ale to jenom když se odchýlí od toho co by měli zobrazovat...

Takže jse trochu „ troll 😊“?

Ne, když stránka zobrazuje, to co má.. ale když např. stránka o "vaření" postuje blbosti a odkazy na blesk.cz tak ano 😊

Jak často komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Tak ob den..

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

To ano.. to asi tak nějak všech.. resp. přátel, stránek a skupin... ostatních uživatelů ne.
Jak často?

Několikrát za den.. někdy taky dva dny nic.. ale tak průměrně párkrát denně
Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

Jsem introvert.. takže na FB nesdílím nic osobního 😊
Používáte spisovnou či hovorovou češtinu? Hrubá či vulgární slova?

Mnoooo tak nějak všechno 😊 podle typu příspěvku, jinak v messengeru, jinak na zdi.
Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi?

Většinou vtipy nebo odkazy na jiné stránky (dle mého zajímavé příspěvky), resp. posty které mě něčím zaujmou.

A co fotografie, videa a vlastní statusy? Vaše videa, fotografie...

Fotky z výletů/dovolených dávám (né ale všechny..)
Které příspěvky nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Jak jsem psal, nepostuju nic osobního. takže bych nesdílel osobní věci...
Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Co? Jako něco tu sdílet?
Rozhodnutí o tom co nenasdílet.

Hm, no popravdě spíš automatický.
Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

Ano.
Lze jim nějakým způsobem pomoci?

Nemyslím že je to potřeba.. řekl bych že FB je hodně userfriendly...
Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Většinou mám nastaveno všichni, jen když sdílím nějak fotky, nastavují jen přátelé
Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Hm, asi fotky...

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílíte je) a u jiných nikoli?

Musí mě něčím zaujmout/pobavit.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

Hm.. něco co mě nezajímá..., ale takhle těžko říct...

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé témata, kterým se záměrně vyhýbají?

Nevím... řekl bych že každý má téma kterému se vyhýbají... ale nevím.

Ověřujete si zdroje příspěvků než je šíříte dále?

Jak kdy.. né vždy.

Kromě příspěvků, k čemu využíváte FB?

Messenger a poslední dobou se mi líbí "prodejní příspěvky" bazary a tak.

Využíváte další funkce FB (hry apod.)?

Ne, dřív ano teď ne.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Řekl bych že ano.

A co váš profil?

Je pěkněj 😊

Myslíte si, že koresponduje s vaším životem v reálném světě?

Řekl bych že ano.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Několikrát jsem o tom přemýšlel.. a nevím.. možná ano.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

Záliby, kam jezdím a tak.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: jméno, pohlaví, fotografie, zájmy, poloha, zaměstnání, škola)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Asi ano.. myslím že mám i zapnutou tu lokaci.

A poslední otázka - využíváte check-iny na konkrétních místech?

Ne.

Jak dlouho máte účet na FB?

Třeba 8 let – je to možný?

Myslíte si, že jste aktivními uživateli?

Podle toho, co se považuje za aktivní.

Jako poslední dobou tam moc nechodím, protože mě to žere strašného času.

Kolik máte přátel na FB?

Já nevím, 120? Odhaduju, úplně to střelím od boku. (poznámka: Dle Facebooku je jich 142)

Komu zde udělujete přátelství?

No, já vždycky se zamýšlím nad tím, jestli chci, aby ten člověk, jakoby nahlížel do mého soukromí nějakým způsobem. Jestli je mi ten člověk nějak blízký. Ne každému.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Myslím, že ne.

Jaké máte důvody k vymazávání či blokaci přátel?

No, asi by mi ten člověk musel provést něco nehezkého.

Sledujete konkrétní zdi svých přátel nebo jen hlavní stránku?

Převážně hlavní stránku, ale sem tam si zajdu na některý své přátele, protože vim, že tam mají zajímavý věci, no.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Když na Facebook jdu, tak vždycky. Teď jsem to strašlivě omezila, takže třeba teďka jednou měsíčně, ale je období, kdy to dělám jednou denně.

Co se vám na FB líbí a co nelíbí a co vám vysloveně vadí?

Líbí se - že tam fakt můžu najít spoustu inspirace, takovej ten kontakt s lidma, kterej není tak závaznej, že můžu u toho sedět doma a pak se mi ještě líbí, že si s nima můžu dopisovat...můžu něco číst a to a zároveň si můžu třeba se čtyřma si s nima psát, to mi přijde taky docela vtipný. Nelíbí se – že mi to požívá tolika času, no. Vysloveně vadí – asi nic.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Určitě.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Sem tam, musí mě to opravdu oslovit a musím cejtít vnitřní potřebu se vyjádřit. Většinou jsou to příspěvky přátel, sem tam stránek, často to nedělám, sem tam skupin, ale opravdu jak říkám, nehrnu se do toho, už to musí být něco takovýho, že se k tomu musím vyjádřit. Ostatních uživatelů velice zřídka.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Jo, když se mi něco líbí, tak to tam lajknu, je jedno, či je příspěvek.

Sdílette příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)?

Ano, na svůj profil. Je mi jedno čím to je, když se mi to líbí, tak to sdílím.

Jak často?

Kdykoli ten Facebook otevřu a projíždím to, tak to prostě spontánně dělám, jako. Něco mě zaujme, lupnu tam, cítím potřebu něco k něčemu poznamenat, udělám to. Dá se říct, že pokaždý, pokaždý vlastně něco nasdílím nebo nějak na to reaguju.

Vyjadřujete na FB všechny své názory nebo jsou témata, kterým se vyhýbáte?

No, nevím, jak to říct. Možná teď nedávno tam bylo takový téma, který vlastně, mě by se k tomu chtělo něco říct, ale když sem se podívala jo, co tam lidi píšou, tak sem si to rozmyslela. Nějak mi přišlo, že ne, že nebudu plýtvat energií.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Spisovnou.

Hrubá či vulgární slova?

No jako, já bych s tím neměla problém, jako vůbec bych s tím neměla problém, když bych cejtěla, že to tam patří to slovo, tak ho použiju, ale musím říct, že si nevzpomínám, kdy bych to jako udělala.

Jaké jsou vaše vlastní příspěvky na vaší zdi? Jsou to statusy, odkazy, fotografie, videa?

Sem tam uveřejním nějaký text. No já to dělám spíš tak, že když něco najdu třeba u přátel nebo na tý zdi, protože já tam mám, jako mě přijdou hodně zajímavý ty příspěvky, který mi tam choděj. Tak sem tam něco nasdílím jakoby na svůj profil. S fotografiema a videem mám spíš nějaký technický problém, takže moc to nedělám, ale třeba pozvánky na akce a tak, tak to si tam umím dát, tak občas to tam dávám.

Které nakonec zveřejníte a které nikoli a které v žádném případě nikdy?

Takhle já bych to tam nedala, ale stane se mi, že to tam dá někdo jinej, fotky, který bych tam já úplně nedala, ale asi se mi nestalo nikdy, že bych měla vyloženě potřebu, třeba požádat ho, ať dá pryč nebo to nějak odstraňovat, to sem snad neudělala.

Je to pro vás automatický proces nebo někdy přemýšlíte déle?

Já to asi dělám úplně spontánně.

Myslíte si, že je to pro nové uživatele jednouché rozlišení?

No já si myslím, že, jakoby někdy nechápu ty lidi, jestli si úplně uvědomujou ten dosah, toho, co tam řeknou a co tam daj a že je to zneužitelný. Anebo naopak, že člověk může obtěžovat ostatní lidi. Já třeba ze začátku jsem vůbec nevěděla, že to, co já si nasdílím na svůj profil, že se to objeví všem mým přátelům. Já jsem to nevěděla. Já jsem si to tam sdílela, jako, že mě to zajímalo z té hlavní stránky, tak jsem to vybírala a házela jsem si to na svý a pak mi to někdo řekl, takže já jsem se pak naučila si některý věci. Protože tohle to jako chci, aby viděli mý přátelé a tohle jsou moje věci, a to si jako dám, že jenom pro mě, abych neotravovala lidi.

Dokází to všichni? Může s tím mít někdo problém?

Já myslím, že jo.

Lze jim nějakým způsobem pomoci?

No já nevím, možná by ten člověk mohl někoho, komu důvěřuje zeptat, jestli si myslí, že je to vhodný.

Nastavujete u svých příspěvků viditelnost (jen já/přátelé/všichni), spoléháte na obecné nastavení nebo raději pro jistotu příspěvek nezveřejníte?

Jo, jo.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Tak jako to jsou věci, který mě zajímají, to znamená, třeba zdravý životní styl nebo něco o sebevzdělávání, osobnostní rozvoj, tyhle věci mě zajímají.

Proč jste u některých příspěvků aktivní (lajkujete/komentujete/sdílejte je) a u jiných nikoli?

No, protože necejtím potřebu, no, se k tomu vyjadřovat.

Existují témata, která obecně nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílejte?

No, asi jsou to nějaký věci, který beru jako informaci a vyhodnocuju to jako, že to nepotřebuje nic, žádnou mojí reakci.

Myslíte si, že mají ostatní uživatelé stejná kritéria?

Já myslím, že ne.

Ověřujete si zdroje příspěvků, než je šíříte dále?

Někdy jo, ale ne moc často, protože já většinou se dívám na věci z ověřených zdrojů, takže já důvěřuju těm zdrojům, že tam nedávají hovadiny.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

No, jako zdroj informací.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Chat- určitě, hry – ne, nikdy, já to nevím vůbec, jak se to dělá a je mi líto času, napadne mě třeba nějaký člověk, tak se podívám, jestli je na facebooku, takže to jo.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

Ale tam jsou jenom údaje...nebo tam někdo píše něco víc? Já tam mám jenom strohý údaje. Jsem si nevšimla, že by tam někdo psal kdoví co. Lidi si podle mě vybíraj z toho života pro ně důležité věci, buď hezký nebo nějak významný a mají potřebu to dát do placu a někdy se až lekám, jako, co tam někdo sdílí. Mí připadá, že jako by ty lidi si neuvědomovali jak se dávají v šanc.

A co váš profil?

Já si tohle docela hlídám, si myslím.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě?

Já myslím, že jo.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel?

To nevím, já jsem to nikdy nezkusila jako kdyby někdo zvenčí zadal moje jméno, to mě nikdy nenapadlo.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o této uživatelce jsou: jméno, fotografie, škola, zájmy, zaměstnání, telefonní číslo, vztah, pohlaví, poloha)

Dokáže zjistit i kde se právě nalézáte?

Tam je to napsaný, ale pravda je, že jsem si teď uvědomila, že můj dávný přítel, kterýho jsem neviděla 20,30 let, tak on mě našel přes Facebook, že ho napadlo si zadat mé jméno a našel si mě tak. Takže je možný mě najít.

Jak dlouho máte účet na FB?

5let

Myslíte si, že jste aktivními uživateli:

Ne

Kolik máte přátel na FB?

20 (poznámka: dle informací na Facebooku jich je 54)

Komu zde udělujete přátelství?

Jenom velmi dobře známým kamarádům nebo známým.

Aktualizujete si seznam svých přátel?

Ne

Jaké by byly důvody k vymazávání či blokaci přátel?

Úmrtí

Sledujete konkrétní zdi svých přátel?

Hodně málo kdy, jednou třeba za tři měsíce.

Jak často procházíte hlavní stránku?

Dvakrát do tejdne.

Co se vám na FB líbí? Že se můžu spojit se svým synem, kterej mi nebere telefon.

Co nelíbí? Že se to dá zneužívat ty věci, který tam dávaj.

A co vám vysloveně vadí? Asi ta samá věc.

Přispíváte na FB? Vytváříte vlastní příspěvky?

Ne.

Komentujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)? Ne.

Lajkujete příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)? Ne.

Sdílíte příspěvky ostatních (přátel, stránek, skupin, ostatních uživatelů)? Ne.

Kdybyste se vyjadřoval na FB, byly by to všechny vlastní názory nebo byste se něčemu vyhýbal? Jen moje názory.

Používáte spisovnou či hovorovou češtinu?

Spíš spisovnou.

Hrubá či vulgární slova?

Ne.

Myslíte si, že je pro nové uživatele jednoduché rozlišit, zda mají něco zveřejnit či nemají něco zveřejnit?

Není to jednoduchý.

Dokáží to nakonec všichni?

To asi jo, pokud nejsou úplně blbý.

Bylo by možné jim nějakým způsobem pomoci?

No bylo no.

Jak?

Tím, že by jim ten, kdo to stvořil napsal: To, co tady napíšete může být použito proti vám. A přilepil to na hlavní stránku? No, asi tak. Protože to všechno může být zneužitelný, cokoli tam daj.

Které příspěvky ostatních uživatelů vás ihned osloví svým obsahem?

Tak to nevim. Příspěvky. Možná nějaký humorný. Nebo vtipy nebo tak.

Existují témata, která byste nikdy nelajkujete/nekomentujete/nesdílíte?

To nevim, neumím říct.

Ověřujete si zdroje příspěvků?

Ano.

Pokud nepřispíváte, k čemu využíváte FB?

Ke komunikaci se synem.

Využíváte další funkce FB (chat; hry; vyhledavač profilů, stránek, skupin)?

Jenom chat.

Myslíte si, že korespondují profily vašich přátel s jejich životy v reálném světě?

No, asi ano.

A co váš profil?

Co já vim, asi jo.

Jste „dohledatelní“ z profilu na FB i v reálném životě? Asi ne, když tam nejsem pod svým jménem.

Co o vás z něj může zjistit kterýkoli uživatel? Základní věci.

Jaké jsou? Že sem muž, asi kolik je mi let, kde žiju, že sem zadanej.

A jméno tedy ne? Jméno ne.

(poznámka: veřejnosti zcela zpřístupněné informace z Facebooku o tomto uživateli jsou: pohlaví, zájmy, poloha, stav, zaměstnání, škola)

Dokáže zjistit někdo přes FB vaši přesnou lokaci? To je možný, to nevim, jestli to tam mam zapnutý nebo vypnutý, takže to možný je.

Abstrakt

KRAUSOVÁ, V. *Autocenzura na Facebooku*. České Budějovice 2017. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce B. Jetelina.

Klíčová slova: autocenzura, Facebook, soukromí, bezpečnost, internetové sociální sítě, etiketa, virtuální svět, uživatel Facebooku, mezilidské vztahy, přátelství

Práce zkoumá téma autocenzury na největší internetové sociální síti Facebook. Hlavním cílem bylo zjištění důvodů používání autocenzury na Facebooku.

Pomocí polostrukturovaných rozhovorů s dvanácti respondenty byl proveden kvalitativní výzkum zaměřený na hlubší nahlédnutí a prozkoumání virtuálního světa aktivních uživatelů Facebooku.

Teoretická část popisuje pojmy a myšlenky, které se k tématu práce váží. Metodologická část popisuje podrobněji kvalitativní výzkum a jeho náležitosti. Analytická část, se zabývá samotným výzkumem, analýzou přepsaných polostrukturovaných rozhovorů a pravidly navrženými badatelem pro bezpečné užívání Facebooku dětmi. Tyto pravidla se badatelka rozhodla sestavit na základě získaných poznatků, při tvorbě této diplomové práce.

Klíčem k bezpečnému chování na Facebooku je autocenzura. Každý uživatel této internetové sociální sítě se musí do jisté míry naučit, co na takto veřejnou síť patří a co, podle jeho vlastního uvážení, již ne.

Abstract

Self-censorship on Facebook

Key words: self-censorship, Facebook, privacy, security, online social networks, etiquette, virtual world, Facebook user, interpersonal relationships, friendship

The thesis deals with self-censorship on the biggest online social network Facebook. The main purpose was to determine the reasons for using self-censorship on Facebook. Qualitative research was elaborated with usage of semi structured interview focused on virtual world of active Facebook users and on deeper examination of it.

Theoretical part describes concepts and ideas related to the theme of the thesis. The methodological part describes in detail the qualitative research and it's requirements. The analytical part deals with the research itself, analysis of transcribed interviews and with the rules designed by researcher for safe use of Facebook by children. The researcher has decided to set the rules from the findings determined during the creation of the thesis.

The self-censorship is the key to the safe behavior on Facebook. Every user of this social network has to learn how to distinguish, what could be placed there and what shouldn't.